

de Appel Amsterdam

Jaarverslag 2025

Inhoudsopgave

1. Managementrapport
2. Tentoonstellingen
3. Publieksprogramma's
4. Besloten bezoeken, sessies en evenementen
5. Embedded Art
 - 5.1 West-Side Tori's 3
 - 5.2 Klachtenkoor en Advisory Committee
 - 5.3 Tiener Curatoren 2025-2026
 - 5.4 Kunstschooldagen
 - 5.5 Screening Final Cut met IVKO-scholieren
 - 5.6 Dutch Art Institute COOP
6. de Appel Curatorial Programme 2025: Lumbung Practice
 - 6.1 Tweede academisch jaar: Fellowship
 - 6.2 Majelis in Indonesië
 - 6.3 damdam Harvest Festival #1
7. de Appel Archive
 - 7.1 Archival Consciousness en biblio-graph.org
 - 7.2 Archive in Residence
 - 7.3 Archive Hours en Sharing Methods workshops
 - 7.4 Archiefonderzoek door Falke Pisano en Jack Segbars
 - 7.5 Archief in relatie
8. Publicaties
 - 8.1 Correspondences: de Appel 1975-2025
 - 8.2 The Remote Archivist
 - 8.3 A is for Art and Appel – A colouring workbook
 - 8.4 de Appel Periodical #1: Composting
9. Publiek en communicatie
 - 9.1 Communicatie-strategie
 - 9.2 Pers
 - 9.3 Bereik
10. Bedrijfsvoering
11. Financiën
12. Samenstelling team
13. Samenstelling en zittingschema Raad van Toezicht
14. Nevenfuncties Bestuur en Raad van Toezicht
15. Financiële steun
16. Partners en contributors

1. Managementrapport

de Appel werd al snel na de oprichting in 1975 internationaal bekend als een alternatief institutioneel model, geboren uit de behoefte van kunstenaars om performance- en videokunst te presenteren. Vandaag de dag fungeert de Appel nog steeds als host voor artistieke en curatorische experimenten. Door middel van een uitdagend programma van tentoonstellingen en publieke programma's (live activations), een Embedded Art programma in scholen en de samenleving, een dertig jaar oud Curatorial Programme en een actief archief, brengt de Appel mensen samen om een wederzijdse uitwisseling van kennis en ervaring te beoefenen. de Appel is toegewijd aan het delen van middelen met kunstenaars, culturele beoefenaars, schoolkinderen, tieners, universiteitsstudenten, burens, curatoren en nationale en internationale culturele en educatieve organisaties, met het doel om gedeelde kennis en esthetieken te produceren die ons begrip van kunst uitdagen. Op deze manier wil de Appel bijdragen aan artistieke en sociaal relevante dialogen met verschillende culturele en sociale organisaties in Amsterdam en daarbuiten. de Appel experimenteert met pedagogie buiten reguliere onderwijsinstellingen en fungeert als katalysator tussen academisch onderzoek naar kunst en cultuur en haar achterban. Onze waarden zijn experiment, innovatie, solidariteit, samenwerking, sociale impact, bevestigende kritiek en artistieke collectieve vrijheid. We streven ernaar een plek te zijn waar kunstenaars, instellingen en gemeenschappen samenwerken en waar we regeneratieve collectieve modellen van cureren en placemaking ontwikkelen.

De belangrijkste thema's waarmee de Appel zich in het kader van het huidige Kunstenplan 2025-2028 bezighoudt zijn: huisvesting, grassroots (kunst)economie en governance. In 2025 definieerde de Appel zichzelf als een ruimte waar artistieke praktijk, onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid nauw met elkaar verweven zijn. Via tentoonstellingen, workshops en off-site projecten ontving en betrok de Appel kinderen, jongeren, studenten, gezinnen, marktbezoekers, kunstenaars, curatoren, activisten en denkers, waarbij kunst werd gebruikt als een middel voor storytelling, spel en kritische reflectie op sociale en economische structuren en vraagstukken.

Embedded Art en Curatorial Programme

Een centraal onderdeel van ons werk in 2025 was de focus op kinderen en gezinnen. Dit maakt deel uit van de langetermijn toewijding van de Appel aan embedded art en wederzijds leren. Kinderen en verzorgers bevragen wie centraal staat in het artistieke leven en zetten ons aan om te heroverwegen welk gedrag en wiens tempo in culturele ruimtes wordt ondersteund. Een hoogtepunt hierin was de tentoonstelling *Cacchho CucchhA* van Mercedes Azpilicueta, die de tentoonstellingsruimte transformeerde tot een scenografische omgeving waarin spelen werd benaderd als een vorm van uitvinden, ongehoorzaamheid en het creëren van een gemeenschappelijke ruimte (zie: 2. Tentoonstellingen). De tentoonstelling werd geactiveerd door middel van een uitgebreide reeks 'playshops' voor kinderen van vier tot twaalf jaar en hun begeleidende volwassenen.

De aanpak van *Cacchho CucchhA* werd aangevuld met de voortzetting van ons bredere Embedded Art-programma, dat een nieuwe editie van de krant *West Side Tori's*, optredens van

het Klachtenkoor en een nieuwe groep Tiener Curatoren omvatte. Deze initiatieven zijn representatief voor de manier waarop de Appel diepgaande, langdurige samenwerkingsverbanden opbouwt met studenten, lokale partners en bewoners (zie 5. Embedded art).

Binnen deze constellatie van school- en jeugdprogramma's vormde de vertoning van *Final Cut* van filmmaker Joeri Pruys in Filmtheater Kriterion met IVKO-studenten een belangrijk moment om jongeren te betrekken bij vragen over censuur, macht en artistieke vrijheid – thema's waarmee ze worden geconfronteerd maar die ze zelden worden aangemoedigd om te bespreken.

In het kader van de huidige focus van de Appel op collectiviteit, werd in 2025 het Curatorial Programme voortgezet vanuit het initiatief *Lumbung Practice*, dat tot stand kwam in samenwerking met de tijdelijke masteropleiding van het Sandberg Instituut en het collectieve studieprogramma van Gudskul in Jakarta. Het eerste jaar van Curatorial Programme (2024-2025) culmineerde in het openbare *damdam Harvest Festival #1*, een achtdaags programma in Amsterdam waarin damdam – het collectief van collectieven dat voortkwam uit het Curatorial Programme, Sandberg en Gudskul – haar ecosysteem introduceerde door middel van workshops, filmvertoningen, discussies, diners en feesten, met de nadruk op duurzame economieën, gedeelde infrastructuren en gemeenschappelijke waarden. Het tweede jaar (2025-2026) nam de vorm van een fellowships waarin de deelnemende collectieven experimenteerden met lumbung als model voor collectieve organisatie, waarbij gedeelde middelen, besluitvorming en langdurige relaties centraal stonden.

Verder zette de Appel haar educatieve samenwerking met het Dutch Art Institute (DAI) voort en coördineerde het een van de zes COOP-samenwerkingstrajecten met tutors Noor Abuarafeh en Marina Christodoulidou en gastdocenten. Het programma levert een bijdrage aan het vakgebied door te experimenteren met collectieve artistieke pedagogiek.

Bijdragen aan gemeenschappen en maatschappelijke kwesties

In tentoonstellingen en publieke programma's nam de Appel kunst als een kader voor het behandelen van thema's als koloniale geschiedenis, ontheemding, ecologische crisis en alternatieve economieën; bijna alle projecten werden gestructureerd door middel van gezamenlijk onderzoek en discussie. Deze programma's brachten vaak lokale gemeenschappen samen met bredere, internationale netwerken. De tentoonstellingen werden begeleid door talrijke publieke programma's (discussies, filmvertoningen en workshops), waardoor de thema's en praktijken die aan bod kwamen in de tentoonstellingen verder werden geactiveerd en verspreid.

Samenwerking staat centraal in de manier waarop de Appel werkt en in de impact die het genereert. In 2025 werkte de organisatie samen met scholen, universiteiten, kunstacademies, internationale netwerken, lokale en buurtorganisaties en een breed scala aan kunstenaars en collectieven. Door deze samenwerkingen realiseert de Appel niet alleen programma's, maar creëert het ook gezamenlijk kennis en netwerken, waardoor projecten aansluiten bij de leefwereld van deelnemers en partners.

Een hoogtepunt in de interactie met een niet-professioneel/niet-kunstzinnig publiek was de de Appel Kiosk. Gedurende meer dan zes weken in de zomer van 2025 was de Appel aanwezig op de Albert Cuyp- en Dappermarkt waar door drie kunstenaars/collectieven kunstwerken werden gepresenteerd die op verschillende manieren reflecteerden op alternatieve economische systemen.

Archief

In 2025 bracht een grote verhuizing twee externe archieven onder in de nieuwe culturele broedplaats De Lutmaak, waardoor het materiaal beter toegankelijk werd voor medewerkers, archivariissen en onderzoekers en het archief werd ingebed in een lokale creatieve gemeenschap, gelegen vlakbij de Appel. Het Archive in Residence-programma biedt kleinere, vergeten of opmerkelijke culturele archieven een kort verblijf aan, waarin ze kunnen experimenteren met hoe ze omgaan met data, materialen en tactiliteit. Het werk van het archief is sterk gericht op samenwerking en netwerken, zowel lokaal als internationaal.

50-jarig jubileum

Het jaar 2025 was een historische mijlpaal voor de Appel: ons 50-jarig jubileum. De instelling, opgericht in 1975, is al vijf decennia lang een pionier op het gebied van nieuwe presentatievormen. Dit jubileum viel samen met de viering van Amsterdam 750, wat een unieke context bood om na te denken over onze institutionele rol binnen het stedelijk weefsel en de geschiedenis daarvan. Ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum is op 12 december 2025 het boek *Correspondences: de Appel 1975-2025* gelanceerd.

Governance

Het bestuur en leiderschap in 2025 weerspiegelden een streven naar continuïteit. De Raad van Toezicht verlengde de aanstelling van artistiek directeur Lara Khaldi, waarmee het vertrouwen in haar artistieke visie werd bevestigd. Tijdens Khaldi's zwangerschapsverlof (vanaf oktober 2025 tot maart 2026) verwelkomden we Eszter Szakács als interim-artistiek directeur om de institutionele stabiliteit te waarborgen. de Appel begon het jaar met structurele financiering van het Mondriaan Fonds en het Amsterdam Fonds voor de Kunsten voor de Kunstenplanperiode 2025-2028.

Ook in 2025 streefde de Appel ernaar haar rol in het culturele ecosysteem van Amsterdam te versterken als een plek waar kunst, onderwijs, gemeenschapsvorming en kritische reflectie op economische en sociale structuren samenkomen in concrete, participatieve vormen.

In 2025 bleven we met het team nadenken over verschillende manieren om samen te werken. Door middel van workshops en discussies, waaronder een workshop met Iliada Charalambous en verschillende schrijfworkshops, bedacht het team een gezamenlijk redactioneel project: het de Appel Periodical. De eerste editie werd in januari 2026 gelanceerd en stond in het teken van het thema Composting.

2. Tentoonstellingen

My Garden's Boundaries are the Horizon

Gecureerd door To See the Inability to See, met werken van Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet, Kader Attia, Kasra Jalilipour en Seba Calfuqueo

06.12.2024–22.03.2025

Foto: Sander van Wettum

To See the Inability to See — een collectief dat in 2019 werd gevormd in de Appels Archief — staat bekend om hun collectief geschreven teksten en hun performatieve lezingen van een serie driehoekige boeken. In 2022 en 2023 ontwikkelden ze een opvouwbaar multidirectioneel boek/object genaamd *My Garden's Boundaries Are the Horizon: A Porous Reader to Unguard the Garden*. Deze publicatie heeft sculpturale en performatieve kwaliteiten, ze benadrukt de relatie tussen lichamen en boeken, en lokt collectiviteit uit in schrijven, lezen en denken. Het boek/object ontvouwde zich tot de tentoonstelling *My Garden's Boundaries Are the Horizon* — een repertoire van objecten, gebaren en gebeurtenissen die de inhoud uitbreiden naar de ruimte en lichamen, zoals die van lezers, bezoekers en kunstwerken. Dit ontvouwen vond plaats op een flexibel display dat tevens drager was van een selectie werken, waardoor de publicatie, de kunstwerken en de artefacten verweven werden tot een onderling verbonden constellatie van fysieke en ruimtelijke ervaringen.

In *My Garden's Boundaries Are the Horizon* onderzochten de kunstenaars de machtsstructuren die samenhangen met conventionele vormen van archiveren en verzamelen. Voor deze publicatie vertrok het collectief vanuit (fictieve) verhalen rond traditionele Iraanse gebouwen,

zoals de Perzische tuin genaamd Fin Garden in Kashan, en in het bijzonder een achthoekige vestibule genaamd de *hashti*. De door vrouwen geleide opstand in Iran in 2022 dreef het collectief tot briefwisselingen die van grote invloed bleken te zijn op de inhoud van het boek.

In de tentoonstelling was werk te zien van Arefeh Riahi, Martín La Roche Contreras, Maartje Fliervoet, Kader Attia, Kasra Jalilipour en Seba Calfuqueo, evenals een selectie historische objecten. De tentoonstelling werd begeleid door een publieksprogramma met film- en videoscreenings van Derek Jarman, Kasra Jalilipour, Marcela Moraga en meer, en performatieve lezingen met het dash (-) collective, Constanza Mendoza, Giles Bailey, Lara Khaldi en Francisca Khamis Giacomani. De filmscreenings werden georganiseerd in samenwerking met Filmtheater Kriterion.

Every Act of Struggle: Intrusion and Assembly

Gecureerd door School of Intrusions, met werken van Noor Abed, Chad Cordeiro, Simnikiwe Buhlungu en Pieter Paul Pothoven

24.04–24.05.2025

In de afgelopen twee jaar is er een complex discours ontstaan over de manier waarop culturele instellingen in Nederland omgaan met kwesties van historisch geweld en systematische onrechtvaardigheid in de context van hun koloniale geschiedenis. Kunstenaars gebruiken verschillende strategieën om er bij deze instellingen op aan te dringen deze kwesties aan te pakken, vaak door activisme te combineren met hun artistieke praktijk. Deze huidige dynamiek herinnert aan eerdere momenten in de geschiedenis, namelijk de debatten die ontstonden door de culturele boycot van Zuid-Afrika en de anti-apartheidsbeweging van de jaren 1960 tot 1980 in Nederland, toen culturele instellingen onder vergelijkbare druk kwamen te staan om kritisch na te denken over hun eigen rol.

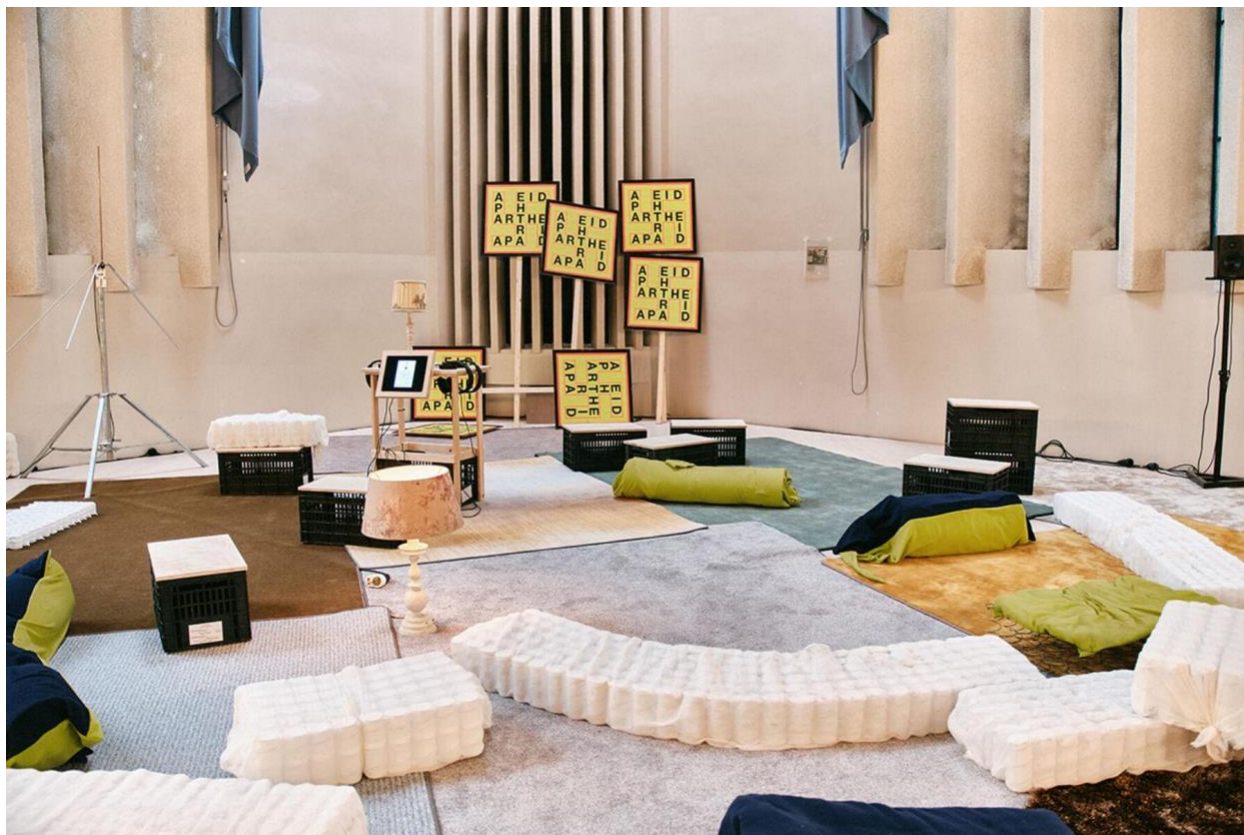

Foto: Nikola Lamburov

Met behulp van een methodologie van School of Intrusions hebben de kunstenaars in deze tentoonstelling elkaar ontmoet in verschillende archieven en op andere locaties in Amsterdam, waar ze onderzoeksmateriaal doornamen en verschillende acties van kunstenaarsbewegingen, anti-apartheidscampagnes en de institutionele reacties die daarop volgden bespraken. De geschreven *harvests* van deze bijeenkomsten en discussies werden gepresenteerd in de tentoonstellingsruimte. Voor de presentatie in de Appel werden kunstwerken van Noor Abed, Simnikiwe Buhlungu, Chad Cordeiro en Pieter Paul Pothoven tentoongesteld, en was de tentoonstellingsruimte van de Appel omgebouwd tot een gastvrije ontmoetingsruimte, ontworpen door architect en kunstenaar Iswanto Hartono. Hier werd het open onderzoek voortgezet en vonden studiesessies met het publiek plaats.

damdam Harvest Festival

Gecureerd door Dam€ Dam€ Working Group, Archive and Documentary Working Group, RE-PEAT, Khamoosh, Soundcamp, Level Five en Printing and Publishing Working Group
28.05–06.06.2025

damdam Harvest Festival was een tentoonstelling en publiek programma van acht dagen georganiseerd door damdam, een collectief van collectieven die voortkomt uit het Curatorial Programme van de Appel, het Lumbung Practice Temporary Master Programme van het Sandberg Instituut en het Collective Study Programme van Gudskul in Indonesië. Tussen 28 mei

en 6 juni 2025 hostte damdam in de Appel, GROND en Tetterode verschillende installaties, onderzoeken en kunstwerken.

De installatie *dampack Resource Map* bood een collectief overzicht van de ruimtelijke, sociale, theoretische en praktische kennisbronnen binnen damdam; *Harvest TV: Rough Cuts, Loops of a Process* toonde video-fragmenten verzameld uit momenten in het collectieve proces van damdam in Nederland en Indonesië; *Sharing the Harvest* is een tentoongesteld tafelkleed, een collectief betekent canvas, resultaat van een diner georganiseerd samen met Voedselpark Amsterdam; *Collaboration Guidelines* is een groeiende verzameling van richtlijnen voor samenwerking van veel verschillende collectieven en activistische groepen in de bibliotheek van de Appel; *Everywhere is War Animation* was een animatie-tentoonstelling van We Sell Reality en SSMG (Sudanese Stop Motion Group, UG) om de impact van oorlog te visualiseren; BWeekshop was een doe-het-zelfstation voor printen en publiceren en bevatte ook een bibliotheek met publicaties die zijn bijgedragen door leden van damdam en hun bredere ecosysteem.

Foto: Özgür Atlagan

de Appel Kiosk 2025

Met projecten van Honey Jones-Hughes, Antonio de la Hera, Saemundur Thor Helgason, Özgür Atlagan & Ulufer Çelik, op de Dappermarkt en Albert Cuypmarkt
08–26.07.2025

de Appel houdt zich bezig met vragen rond (kunst)economie, in de hoop het discours te verschuiven van een puur financieel naar een meer cultureel en kritisch perspectief. Centraal in dit onderzoek staat de uitdaging van een herverdeling van middelen – van een kapitalistisch, marktgedreven model naar een model dat geworteld is in gelijkheid en communale principes. In plaats van economische structuren als vaststaand te accepteren, onderzoekt de Appel samen met kunstenaars hoe artistieke praktijken systemen van uitwisseling kunnen herinterpreteren en beïnvloeden. Een van die initiatieven is de Appel Kiosk: een platform waar kunstenaars en collectieven merchandise ontwikkelen en verkopen om alternatieve economieën te onderzoeken en ermee te experimenteren. De Kiosk fungeert niet alleen als handelsplaats, maar ook als ruimte om na te denken over de dynamiek van uitwisseling, waarde en wederkerigheid binnen straatmarkteconomieën. Het is ook een manier om een publiek te bereiken dat niet noodzakelijkerwijs naar de Appel komt in een omgeving die niet expliciet met kunst te maken heeft, maar niettemin even cultureel rijk en creatief is (zo niet meer). De Kiosk keerde in juli van dit jaar terug naar de Dappermarkt en de Albert Cuypmarkt. Uit een open call zijn drie voorstellen geselecteerd: *Buurtijs* van Honey Jones-Hughes & Antonio de la Hera, *Social Bank* van Saemundur Thor Helgason en *de aardAppel* van Özgür Atlagan & Ulufer Çelik.

Foto: Nikola Lamburov

Sensing Interdependence

Gecureerd door Aria Spinelli and Angelo Castucci, met werken van Arts For the Commons (Rosa Jijón en Francesco Martone),

27.06–10.08.2025

Sensing Interdependence was een overzichtstentoonstelling van het werk van het Italiaanse kunstcollectief Arts For the Commons (A4C), een samenwerking tussen de Ecuadoraanse kunstenaar Rosa Jijón en activist en artistiek onderzoeker Francesco Martone. De tentoonstelling ging in op de onderlinge afhankelijkheid tussen natuur en mens.

Foto: Chiara Barraco

Vanuit het perspectief van A4C's artistieke methodologie stelde de tentoonstelling voor om onderling verbonden empathische, tactiele en politieke relaties te heroverwegen, in de context van de rechten van de natuur en mens(en). De tentoongestelde werken vroegen het publiek om gebruik te maken van onderlinge afhankelijkheid om te navigeren door de complexiteit van klimaatrechtvaardigheid, verzet tegen extractivisme, rechtspersoonlijkheid van ecosystemen en nieuwe institutionele kunstvormen in de ecologische crises van onze tijd. Door het onderzoek en de kunstwerken van het collectief opnieuw te bekijken, stelde de tentoonstelling een kleine archipel van drie video-installaties voor, ontworpen rond drie kernaspecten van de artistieke benadering van A4C. Deze eilanden brachten geografieën van mobiliteit en verzet van gemeenschappen in kaart, die verder gaan dan antropocentrisme en de rechten van de natuur.

Cacchho CucchhA: Een solotentoonstelling voor Kinderen en Volwassenen

Met werken van Mercedes Azpilicueta

13.09–23.11.2025

Cacchho CucchhA was een scenografische tentoonstelling van Mercedes Azpilicueta waarin spelen werd benaderd als een vorm van uitvinden, ongehoorzaamheid en creëren van gemeenschappelijke ruimte. Het project, een opdracht van de Appel, ontvouwde zich als een meeslepend ecosysteem van modulaire, sculpturale kostuums, een groot wandtapijt en ruimtes voor spel, die tot leven kwamen door een reeks workshops voor kinderen en families. *Cacchho CucchhA* ontstond in het kader van de Appel's toewijding aan embedded art, wederzijds leren, het verwelkomen van kinderen en verzorgers in de kunstruimte, en het heroverwegen van welk gedrag ondersteund wordt in deze ruimtes.

Foto: Sander van Wettum

De tentoonstelling nodigde bezoekers uit om deel te nemen aan een poreuze dramaturgie waarin kinderen en volwassenen gezamenlijk verhalen, gebaren en geluiden componeren. De tentoonstelling werd gevormd door interieurs geïnspireerd op zeepokken, speelplatforms geïnspireerd op de ontwerpen van Aldo van Eyck, modulaire sculpturale kostuums en een grootschalig wandtapijt. De abstracte structuren nodigen uit tot open interactie en schrijven geen vastomlijnd gedrag voor. Ze nodigen kinderen uit om tenten en schuilplaatsen te bouwen en af te breken.

De tentoonstelling was een opdracht van de Appel; Kunstmuseum Liechtenstein was coproducent. De tentoonstelling reist in 2026 naar Münster voor de vijfde editie van Skulptur Projekte Münster, een gerenommeerde internationale tentoonstelling.

3. Publieksprogramma's

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Filmvertoningen in Filmtheater Kriterion

Met films van Marcela Moraga en Marwa Arsanios

12.01.2025

Deze filmvertoning verkende het thema van de tuin door drie videowerken en korte films te presenteren, in de context van de tentoonstelling *My Garden's Boundaries Are the Horizon* van het collectief To See the Inability to See. Het collectief en filmmakers Marwa Arsanios en Marcela Moraga waren bij de vertoning aanwezig. De vertoning begon met het videowerk *Schutz der Sinne* van Marcela Moraga, waarin natuur-cultuur binariteit en diens inherente spanningen worden onthuld door de alledaagse handelingen van schoonmaken en opruimen. Het project *Who's Afraid of Ideology* van Marwa Arsanios vertelt de verhalen van vrouwen die land terugwinnen en opnieuw contact maken met de natuur in een context van oorlog en afbrokkelende democratie. In deel 1 (2017) gaat Marwa Arsanios in op vormen van zelfbestuur en zelfverdediging die voortkomen uit de Koerdische autonome vrouwenbeweging. De laatste film in deze quadrilogie, *Part 4: Reverse Shot* (2022), onderzoekt erfenis, eigendom, bezit en gemeengoed naar aanleiding van een proces van communautarisering van het land in het noorden van Libanon.

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Performatieve lezing

Door Constanza Mendoza en Giles Bailey

24.01.2025

Kunstenaars Constanza Mendoza en Giles Bailey, die het proces rondom de tentoonstelling *My Garden's Boundaries Are the Horizon* op de voet volgden, waren voor deze avond uitgenodigd voor een performatieve lezing en een gesprek. Ze lazen uit de publicatie *My Garden's Boundaries Are the Horizon: A Porous Reader to Unguard the Garden* en zetten hun interpretatie om in een collectief evenement, waarbij het boek diende als partituur om op te voeren. Constanza Mendoza gebruikte hiervoor een methode waarbij ze delen van de tekst uit de publicatie sneed en uitdeelde aan het publiek. Giles Bailey stelde een reeks participatieve speelse *happenings* voor die werden uitgevoerd door het publiek.

Reading Group: Learning Community

Door Level Five (rori)

08.02–22.03.2025

Tijdens zes bijeenkomsten, georganiseerd door Curatorial Programme deelnemer rori van de in Brussel gevestigde coöperatie Level Five, lazen we uit Paulo Freire's boek *Pedagogy of the Oppressed* en *Teaching Community* van bell hooks. Deze collectieve leessessies waren niet

bedoeld voor specialisten of ingewijden: iedereen bracht diens kennis en ervaring in en werkte aan een gedeeld begrip van de betreffende onderwerpen.

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Performatieve lezing

Door To See the Inability to See

07.02.2025

Voor deze performatieve lezing verkende het collectief To See the Inability to See nieuwe draden en mogelijkheden voor een lezing van hun publicatie *My Garden's Boundaries Are the Horizon: A Porous Reader to Unguard the Garden*, dat het middelpunt vormde van de tentoonstelling in de Appel. De publicatie is ontworpen om collectief lezen te stimuleren en het publiek uit te nodigen om direct betrokken te raken. Het *anarchive*, een concept dat cruciaal was voor het schrijven van het collectief en dat gezien kan worden als het loslaten van een verlangen naar controle, was de leidende methode voor de lezing.

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Lezing en gesprek

Met Lara Khaldi en Francisca Khamis Giacomani

28.02.2025

Lara Khaldi en Francisca Khamis Giacomani lazen fragmenten voor uit de publicatie van het collectief To See the Inability to See, en deelden verhalen en anekdotes over begraven objecten in Palestina. Ook werd het video-essay *31°42'49.5"N* van Francisca Khamis Giacomani vertoond, over het ontoegankelijke familiehuys in de wijk Almahroun in Bethlehem. Ze wisselden van gedachten over land als een plaats van archivering en thuis als een plaats van herinnering. Daarnaast was het aanwezige publiek uitgenodigd om een object mee te nemen die in de toekomst door Khamis Giacomani begraven zou worden op het stuk land dat in de video-essay te zien was. Op deze manier breidt het archief van de Appel zich uit tot dit stuk land, en daarmee haar institutionele verantwoordelijkheid voor de toekomst van de omgeving.

Foto: Nikola Lamburov

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Filmvertoningen in Filmtheater Kriterion

Met films van Derek Jarman en Kasra Jalilipour

09.03.2025

Voor deze tweede filmvertoning in Filmtheater Kriterion in het kader van de tentoonstelling *My Garden's Boundaries Are the Horizon* door kunstenaarscollectief To See the Inability to See werden onverwachte relaties tussen de vrouwen in het Qajar-tijdperk en Derek Jarman's Prospect Cottage-tuin verkend, met de vertoning van een nieuw videowerk van kunstenaar Kasra Jalilipour, *Forged Yearnings*, gevolgd door de film *The Garden* van Derek Jarman. Kasra Jalilipour was bij de vertoning aanwezig en gaf een introductie.

My Garden's Boundaries Are the Horizon: Performatieve lezing

Door To See the Inability to See

22.03.2025

Voor deze afsluitende lezing vouwde het collectief het boek een laatste keer open. Tijdens het evenement nam het publiek deel aan een lezing zonder script, waarbij fragmenten uit de tekst werden geselecteerd en voorgelezen, om de mogelijkheden van vrije improvisatie en het uitvoeren van een script te onderzoeken.

Every Act of Struggle: Openingsprogramma

24-25.04.2025

Met Noor Abed, Simnikiwe Buhlungu, Chad Cordeiro, Iswanto Hartono, Lara Khaldi, Pieter Paul Pothoven, Miriyam Aouragh, Karl Moubarak, Omar Jabary Salamanca, Mitchell Esajas, Nancy Jouwe, Farren van Wyk

Foto: Sigrún Gyða Sveinsdóttir

Op donderdag 24 april ging de tentoonstelling *Every Act of Struggle* van start met een uitgebreid publieksprogramma: een gesprek tussen de deelnemende kunstenaars en curatoren (Noor Abed, Simnikiwe Buhlungu, Chad Cordeiro, Iswanto Hartono, Lara Khaldi en Pieter Paul Pothoven) waarin hun onderzoek en samenwerking, en de methode van de School of Intrusions, werd toegelicht; een lezing van de publicatie *Stars at Midday* door Noor Abed, een persoonlijk productiedagboek waarin de kunstenaar en filmmaker visuele en poëtische notities verzamelde uit de productiefase van haar film *A Night We Held Between*, gefilmd in Palestina in 2023 met familie en vrienden; en een live-uitzending en luistersessie door Andrei Van Wyk en Dirar Kalash. De volgende dag ging het programma verder met een lezing van het script *Observatie contra observatie* door Pieter Paul Pothoven, een onderzoeks- en studiesessie door Miriyam Aouragh, Karl Moubarak en Omar Jabary Salamanca over hun onderzoek in de archieven van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis naar de anti-apartheidsstrijd en andere abolitionistische geschiedenissen; gevolgd door een lezing van Mitchell Esajas, Nancy Jouwe en Farren van Wyk over het project CAPEXNL, een tijdelijke interventie in het Camissa Museum die de erfenis van de Nederlandse slavernij in de Kaap onderzoekt.

L'Internationale Online: Collective Study in Times of Emergency

08-09.05.2025

Met Elke Uitentuis, Chad Cordeiro, Charles Esche, Rana Issa, Learning Palestine, Rasha Salti, Françoise Vergés, Layal Ftouni, The Black Archives, Subversive Film, Chad Cordeiro, Pieter Paul Pothoven, Simnikiwe Buhlungu, Lara Khaldi

In november 2023 begon L'Internationale Online, het onderzoeks- en publicatieplatform van het Europese netwerk van musea, kunstorganisaties en universiteiten, met het publicatietraject *Towards Collective Study in Times of Emergency*. De publicatie is een collectief antwoord op de drastische verschuivingen in de publieke sfeer als gevolg van de genocide in Palestina, en bundelt 19 bijdragen die zijn samengesteld uit essays, luistersessies, poëzieselecties, muziek en artistieke bijdragen.

Binnen de context van het onderzoeksproject en de tentoonstelling *Every Act of Struggle: Assembly and Intrusion*, werd L'Internationale uitgenodigd om een studieprogramma samen te stellen. Het programma was een moment om de publicatie in Amsterdam te lanceren, met openbare lezingen, luistersessies en bijeenkomsten met vrienden. Het evenement was opgezet als openbare en besloten sessies met het doel om strategieën van Sumud (standvastigheid) in de huidige tijden van nood te articuleren, met voorbeelden uit het verleden: apartheid Zuid-Afrika en institutionele reacties daarop in Nederland.

Het programma omvatte openbare sessies door Elke Uitentuis, Chad Cordeiro, Charles Esche, Rana Issa, Learning Palestine, Rasha Salti en Françoise Vergés, evenals besloten sessies door Layal Ftouni; een gesprek tussen The Black Archives en Subversive Film (over archiveren van strijd en solidariteit), en de deelnemende kunstenaars aan *Every Act of Struggle*: Chad Cordeiro, Pieter Paul Pothoven, Simnikiwe Buhlungu, Lara Khaldi (over hun archiefonderzoek voor de tentoonstelling).

Every Act of Struggle: What happened to the Bravery?, Filmvertoning in Kriterion

Met films van Éric Baudelaire en Johan Grimonprez

11.05.2025

Deze double bill met *The Anabasis of May and Fusako Shigenobu*, Masao Adachi, and *27 Years without Images* (2011) van Éric Baudelaire en *Dial H-I-S-T-O-R-Y* (1997) van Johan Grimonprez in Filmtheater Kriterion vond plaats in het kader van de tentoonstelling en het onderzoeksproject *Every Act of Struggle: Inclusion and Assembly*. In dit filmprogramma was de leidende vraag: wat is er gebeurd met de dapperheid van de anti-apartheidsbeweging?

Vrije Ruimte Festival: Cuts & Currencies

Met Jack Segbars, Pascal Gielen, Koen Bartijn, Sepp Eckenhaussen, Kris van der Veen, Sara Giannini, Arthur Steiner, Tessa Giller, Harriet Morley, Gertrude Flentge, Henk van Arkel, Thomas Siderius, Yazan Khalili, MG Pringgotono, Heidi Leenaarts

16-17.05.2025

Het Vrije Ruimte Festival 2025, georganiseerd door Amsterdam Alternative, vond plaats op tien verschillende locaties op tien verschillende data in 2025, om zowel het 10-jarig bestaan van Amsterdam Alternative als 750 jaar Amsterdam te vieren. Op vrijdag 16 en zaterdag 17 mei streek het festival neer bij de Appel voor een programma over '*cuts and currencies*'.

Op de eerste dag verkende het programma bezuinigingen op het cultuurbudget en het overstijgen van staatsafhankelijkheid. De defunding van instellingen heeft een spervuur aan vragen opgeroepen die wij (instellingen en kunstenaars) ons samen met vele collega's over de hele wereld hebben gesteld. Hoe kunnen we de huidige defunding van instellingen lezen? Hoe geven politieke ideologieën, met name neoliberale tendensen, vorm aan de toewijzing en opzet van kunstsubsidies? Op de tweede dag werden gemeenschapsvaluta's verkend: manieren voor gemeenschappen om hun ruilmiddelen te beschikken en onafhankelijk van banken, de reguliere economie en nationale munteenheden te opereren. Door gemeenschapsmunten in te voeren kunnen lokale economieën onderbenutte hulpbronnen mobiliseren, in basisbehoeften voorzien en economische veerkracht bevorderen.

The Remote Archivist #7: The Curatorial Programme

Met Fleur Carlier, Nell Donkers, Hannah Fleishman, Lara Khaldi, Sohrab Kashani, Katia Krupennikova, Changli Luo, Chen Ran, Zoë Sluijs, Isabel Véganzones Belmonte, Wang Xue Sophia en anderen

22.05.2025

The Remote Archivist #7 is gewijd aan de archieven van de Appel's Curatorial Programme, dat in 2025 haar 30-jarig jubileum vierde. Samen met tweedejaarsstudenten van de masteropleiding van HKU University of Arts Utrecht verdiepte alumna Katia Krupennikova (2011/12) zich in de projecten die door het Curatorial Programme zijn geïnitieerd en ontwikkeld. Ze vroeg jonge kunstenaars-onderzoekers, studenten aan de HKU MA Fine Arts, om ideeën, hints, gevoelens, praktijken, beelden, teksten en andere texturen uit het verleden te zoeken die hen vandaag inspireren.

De avond stond in het teken van archieven en archivering, met gesprekken, discussies, poëzievoordrachten en performances.

Every Act of Struggle: Afsluitend programma

Met Pieter Paul Pothoven, Vincent Kuitenbrouwer, Not Surprised Collective (Alina Lupu), Amal Alhaag, Reading Vigil for Palestine

24.05.2025

Het afsluitende programma van *Every Act of Struggle* werd samengesteld door School of Intrusions en de deelnemende kunstenaars. De sessies waren open onderzoeksuitwisselingen met kunstenaars en onderzoekers die betrokken waren bij het project of wier teksten en projecten tijdens het onderzoek naar voren waren gekomen.

Pieter Paul Pothoven gaf een lezing over zijn onderzoek *Notes – fragmented, incomplete – after Jan Wolkers (Boykot Outspan Aktie, 1978)*, over een anti-apartheid postercampagne van de Nederlandse schrijver Jan Wolkers; Vincent Kuitenbrouwer faciliteerde een studiesessie over neutraliteit en de Nederlandse identiteit; Not Surprised Collective (Alina Lupu) reflecteerde op de rol van culturele instellingen in internationale crises en op de kracht en de beperkingen van symbolische gebaren, met het Stedelijk Museum als casus; Amal Alhaag ging in op wat er in Nederland is gebeurd met de anti-apartheidsbeweging en wat daarvan vandaag de dag nog over is; en Reading Vigil for Palestine presenteert een nieuwe mapping en contextualisering van hun dagelijkse actie op de Dam in Amsterdam in de afgelopen anderhalf jaar.

Foto: Nikola Lamburov

***Life with Fifi*: Boeklezing en workshop**

Met Kris Dittel en Angelica Falkeling

25.05.2025

Op zondag 25 mei vond in de Appel de boekpresentatie plaats van *Life with Fifi*, een boek voor alle leeftijden geschreven door schrijver en curator Kris Dittel en kunstenaar en ontwerper Angelica Falkeling. In aanwezigheid van de hond Fifi lazen Kris en Angelica voor uit het boek, en deelden ze reflecties over wat het betekent om voor een ander wezen te zorgen en om hun wereld binnen te treden. Het publiek ontving kleurplaten en ander knutselmateriaal, om te kunnen tekenen tijdens het luisteren van de verhalen.

***Every Act of Struggle: Boycott, an Act of Culture*, Filmvertoning in Kriterion**

Met films van Amer Shomali en Maarten Rens

25.05.2025

Deze tweede vertoning in het kader van de tentoonstelling en onderzoeksproject *Every Act of Struggle: Inclusion and Assembly*, zoomde in op twee specifieke gebeurtenissen die verband houden met culturele boycotts en verzet tegen gewelddadige apartheidsregimes: in Zuid-Afrika en Palestina, aan de hand van de films *Before Dawn* (1988) van Maarten Rens en *The Wanted 18* (2014) van Amer Shomali. Maarten Rens was aanwezig voor een introductie en een Q&A.

damdam Harvest Festival 2025

Met collectieven dash, Biquini Wax EPS, Papa Kuir, Level Five, Danger Gevaar Ingozi Studio, Khamoosh, RE-PEAT, Soundcamp, Millemains, SPIN, Serrum, Typography, Voedselpark Amsterdam, We Sell Reality, Zilvervisjes

28.05–06.06.2025

damdam Harvest Festival was een publiek programma van acht dagen georganiseerd door damdam, een collectief van collectieven die voortkomt uit het Curatorial Programme van de Appel, het Lumbung Practice Temporary Master Programme van het Sandberg Instituut en het Collective Study Programme van Gudskul in Indonesië. Tussen 28 mei en 6 juni 2025 hostte damdam in de Appel en op andere locaties in en buiten Amsterdam verschillende samenkomsten om hun ecosysteem te introduceren. In dit rijke programme richtten ze zich op elkaar en op de relaties die hen verbinden, met een curatoriale benadering verankerd in de politiek van vriendschap, onderlinge afhankelijkheid, vertrouwen, collectieve vreugde en betrokkenheid in Amsterdam en andere lokale gemeenschappen.

Foto: Özgür Atlagan

Uit hun samenwerkingsproces zijn verschillende zelforganiserende werkgroepen ontstaan rond gemeenschappelijke urgenties: gemeenschap, land, economie, print, publiceren, pedagogiek, documenteren en archiveren. Tijdens het Harvest Festival gaven deze werkgroepen inzage in hun lopende processen via nongkrongs (bijeenkomsten), workshops, filmvertoningen, discussies, diners en feesten.

Ondertussen organiseerde het Gudskul Collective Studies-programma van 15 tot 22 juni 2025 hun Harvest Festival in Jakarta. Deze zesde editie bracht een nieuw collectief van collectieven voort genaamd Sixpack, dat de vijf deelnemende kunstcollectieven uit verschillende delen van Indonesië samenbracht: Makmur Djaja (Jakarta), Pasir Putih (Lombok), Ruang SimpaSio (Larantuka), Riwanua (Makassar) en Indonesia Art Movement (Jayapura).

Volledig programma

Maandag 26.05.2025

o Sandberg Instituut: *Isolation in Formal Education and the Struggle to Make University a Shared Home*. Lezing georganiseerd door dash.

Woensdag 28.05.2025

o de Appel: *Openingsceremonie* met een performance door het amateur-onderzoekscollectief IIIIIIIII9 aka. Lilia (Anna Garcia, Daniela Fazylova en Ilya Grishaev); Lotería Lumbung, een traditioneel Mexicaans bingospel, micheladas en drankjes, en een dj-set van Cempaka (Marishka Soekarna).

Donderdag 29.05.2025

- o Tetterode (M4): *Poster workshop, wandeling en lezing met notshitprint*;
- o Tetterode (M4): *Print Open Space + BWorkshop*;
- o de Appel, Workshop georganiseerd door Typography: *Polyamory as the Cat Out of the Bag*.

Vrijdag 30.05.2025

- o GROND: Workshop en lezing *Mubadele* met gasten Elke Uitentuis (We Sell Reality), Colin Roustan (Gilbard.es) en Alina Lupu;
- o GROND: Feestelijke opening, filmvertoning en diner – *Everywhere is War Animation* met We Sell Reality (NL) en SSMG (Sudanese Stop Motion Group, UG);
- o Tetterode (M4): filmvertoningen: *Film Pot: A Simmering Brew of Narratives, Localities, Collective Visions* en *Unclaimed Territories: Spaces not Held by Locks* van Taring Padi.

Zaterdag 31.05.2025

- o Tetterode (M4): Performances, happenings en workshops: *Biquini Wookshop :0 (Where we sell everything except books :) !!! + Print Open Space*;
- o de Appel, Fanfiction schrijfworkshop georganiseerd door repelsteeltje: *My Little Pony - School of Friendship*;
- o Tetterode (M4): Workshop georganiseerd door Papaya Kuir (Flavia Pinheiros, Paula Montecinos en Alejandra Ortiz): *Somatic Laboratory - Trans*latinx Memories*.
- o GROND: Filmvertoning, discussie en dinner georganiseerd door We Sell Reality & Parole de Femmes: *Don't Stop Talking About Exile: The Voice of Women TV Show + Congo Solidarity Dinner*

Zondag en maandag 01 en 02.06.2025

- o de Appel: Archief-workshop door de Archive and Documentary-werkgroep en Arash Dehghani: *Can the Archive Be Held in Common? Forms of Recording within Collective Projects*

Dinsdag 03.06.2025

- o de Appel: Radio-uitzending georganiseerd door SPIN & Makmur Djaja: *Sonic Grounds: Exploring our Cultural and Political Relationship to Land*;
- o de Appel: Filmvertoning: *Film Pot: A Simmering Brew of Narratives, Localities, Collective Visions* en *Maps We Refuse, Routes We Share*.

Woensdag 04.06.2025

- o de Appel: Workshop georganiseerd door Millemains: *The Court of Apples: Reflections on Collaborative Practice*;
- o Tetterode (M4): workshop georganiseerd door Papaya Kuir (Pau(la) Chaves Bonilla): *Disobedient Bodies & Fugitive Aesthetics*;

- o Tetterode (M4): Print Open Space + BWorkshop;
- o de Appel: Radio-uitzending en translokale luistersessie *Radio Fantasia*.

Donderdag 05.06.2025

- o Amsterdam Centraal, trip georganiseerd door Serrum: *Nongkrong Picnic - Zonder Betalen Picknick*;
- o de Appel, lezingen en gesprek: *Lumbung Land - Teach-In* met Natasha Hulst, Zapatismo Study Group, Mathijs van de Sande;
- o de Appel, filmvertoning: *Lumbung Land - Screening* met *Direct Action* (2024) van Guillaume Cailleau en Ben Russell

Vrijdag 06.06.2025

- o Tetterode (M4), werkruimte en winkel: *Print Open Space + BWorkshop*;
- o de Appel, filmvertoning: *Film Pot: A Simmering Brew of Narratives, Localities, Collective Visions* en *Echoes of the Process, Open-Ended: Seeds for the Future*.

Gaza's Genocide/Ecocide, Technolibertarian Warfare, and the Seeds of Survival

Met T.J. Demos, in samenwerking met Universiteit van Amsterdam, in Cinetol
17.06.2025

Deze presentatie en discussie met schrijver en denker T.J. Demos werd georganiseerd in het kader van de lezingenreeks *New Directions in Critical Theory* van de Universiteit van Amsterdam. De lezing ging over het snijvlak van technolibertarisme, koloniaal zionisme en de aanhoudende genocide/ecocide in Gaza. Het evenement werd gemodereerd door Jeff Diamanti; Yazan Khalili en Chiara De Cesari waren respondent en het evenement werd gehost door Cinetol. Deze presentatie markeerde de afsluiting van het eerste jaar van het Curatorial Programme.

Sensing Interdependence: Oceans, Pluriverses, and Rights of Nature

Met Sylvia Kay, Carsten Pedersen en Fiona Dove (TNI), Rosa Jijón en Francesco Martone (A4C), Harpo 't Hart (Embassy of the North Sea) en Roberta Bosu (Antarctic Rights)
28.06.2025

Op zaterdag 28 juni organiseerde de Appel in Cinetol het publieksprogramma *Oceans, Pluriverses, and Rights of Nature*, een eendaagse bijeenkomst die artistieke experimenten en radicale milieupolitiek verkende. Panels met Sylvia Kay, Carsten Pedersen en Fiona Dove (TNI), Rosa Jijón en Francesco Martone (A4C), Harpo 't Hart (Embassy of the North Sea) en Roberta Bosu (Antarctic Rights) gingen in op oceaan-rechten, het pluriversum en wettelijke rechten voor de niet-menselijke wereld. Op het programma stond ook een presentatie van de Embassy of the North Sea over de Confluence of European Water Bodies, een initiatief dat pleit voor waterecosystemen als juridische en politieke actoren. De avond werd afgesloten met de eerste testuitvoering van de Water Bodies Orchestra van Smartphone Orchestra.

Ruwe Diamant Festival

Met o.a. het Klachtenkoor en Martín La Roche
05.07.2025

Tijdens het Ruwe Diamant Festival op zaterdag 5 juli 2025 werd de veelzijdigheid van de Diamantbuurt zichtbaar gemaakt door een gezamenlijk programma van vijf culturele instellingen rond de Tolstraat en het Cullinanplein. Vanaf 13:00 uur vulde het plein zich met muziek, theater, performance en sport, aangevuld met diverse creatieve workshops en een kledingruil kraam. Ongeveer 300 bezoekers uit de buurt en daarbuiten namen gedurende de middag deel aan het programma. De dag werd feestelijk afgesloten met een gratis buurtmaaltijd, waarmee ontmoeting en uitwisseling tussen buurtbewoners, makers en organisaties centraal stonden.

Namens de Appel verzorgde kunstenaar Martín La Roche meerdere sessies van *Museum in een Hoed* in de workshop camper, waarin kinderen en families hun eigen draagbare museum ontwikkelden en presenteerden. Daarnaast presenteerde het Klachtenkoor, onder leiding van Azubike Onwuka en in samenwerking met Community Center Plan C, een try-out in de grote tent. Met hun gezamenlijk geschreven lied brachten zij alledaagse frustraties en grotere maatschappelijke zorgen samen in muziek en nodigden zij het publiek uit om mee te luisteren en mee te zingen.

Resisting Violence, Embracing Pain, and Organizing Rage – Walking together to COP30

Met Joint Cultural Initiatives, Debt for Climate, Feministas Holland in GROND
09.07.2025

Resisting Violence, Embracing Pain, and Organizing Rage was een creatieve leessessie georganiseerd in het kader van de tentoonstelling *Sensing Interdependence*. Het doel van de sessie was om een overzicht te geven van de Mesoamerican Caravan to Belém (COP30): een karavaan die van Mexico naar Brazilië reisde, georganiseerd door inheemse en campesino-bewegingen, een ontmoetingsplaats en mobilisatiepunt voor gemeenschappen die strijden voor de verdediging van Moeder Aarde en hun territoria. Dit evenement vond plaats in GROND.

Sensing Interdependence: Filmvertoning bij Kriterion

Met films van Petr Lom en A4C
20.07.2025

In het kader van de tentoonstelling *Sensing Interdependence* vertoonde de Appel in Filmtheater Kriterion de documentaire *I Am the River, the River Is Me* (2025) over de Whanganui-rivier in Aotearoa/Nieuw-Zeeland, de eerste rivier ter wereld die rechtspersoonlijkheid toegewezen kreeg, voorafgegaan door een vertoning van een videowerk van A4C getiteld *Vilcabamba, de iura fluminis et terrae* (2022): een visuele en sonische weergave van rivieren met rechtspersoonlijkheid over de hele wereld, en een korte lezing door Aria Spinelli, de curator van de tentoonstelling.

de Appel Kiosk 2025

Met Honey Jones-Hughes, Antonio de la Hera, Saemundur Thor Helgason, Özgür Atlagan & Ulufer Çelik
Bij Dappermarkt en Albert Cuypmarkt
08–26.07.2025

Buurtijs van Honey Jones-Hughes & Antonio de la Hera

Kunstenaars Honey Jones-Hughes en Antonio de la Hera Buurtijs bevroegen 'lokale' en 'ethische' voedselproductie door het maken en verkopen van ijs. De kunstenaars creëren een solidaire betalingsstructuur waarbij mensen worden uitgenodigd om te betalen op basis van hun eigen uurloon en waarbij voortdurend een discussie plaatsvindt over wat een eerlijke vergoeding is. Tijdens hun tijd op de markt ontwikkelden de kunstenaars een solidaire betalingsstructuur met behulp van een interactief prikbord waarop transacties in realtime worden weergegeven, waardoor alle eerdere transacties zichtbaar worden voor deelnemers, voorbijgangers en nieuwsgierige klanten.

de aardAppel van Özgür Atlagan & Ulufer Çelik

Een hybride kraam bestaande uit een micro-uitgeverij en een aardappelsalade-kiosk, de kunstenaars boden verschillende aardappelsalades aan voor €4 of in ruil voor een 'aardappel-anekdote'. De kunstenaars vertelden ook verhalen uit de sociale geschiedenis van de aardappel. Aan het einde van de twee weken werden de recepten, anekdotes en verhalen gebundeld in een *zine* en ter plekke geprint met een stencilmachine. Op zaterdag 26 juli was Michael Lewis bij de kraam aanwezig om te vertellen over zijn ervaringen met het gebruik van stencilmachines. Op dezelfde dag werd *de aardAppel* vergezeld door Clara Aramburo en Emiel Wolf van 4Siblings Collective, die vertelden over land en het telen van aardappelen. Santiago Pinyol van Escuela de Garaje droeg een tekst bij aan de *zine*.

Social Bank van Saemundur Thor Helgason

Een functioneel kunstwerk dat een alternatief biedt voor winstgedreven banken, in de vorm van een pop-up op de Dappermarkt in Amsterdam-Oost. Social Bank bood bezoekers van de markt renteloze leningen aan. De Social Bank wordt gefinancierd door donaties van kunstorganisaties, bedrijven en particulieren. De Social Bank is een oefening in het bedenken van een toekomst waarin maatschappelijk verantwoorde banken het leven van mensen kunnen verrijken.

Foto: Nikola Lamburov

Unconditional Design: SELLonBIKE

Met Unconditional Design

30.07.2025

Als onderdeel van het onderzoek van Unconditional Design naar mobiele transacties in Jakarta is *SELLonBIKE* een lokale straatmarkt die fietsen omtovert tot rijdende etalages. Geïnspireerd door straatverkopers in heel Indonesië nodigt dit evenement iedereen uit die zelfgemaakte producten, tweedehands spullen of creatieve diensten wil verkopen vanaf hun creatief omgebouwde fietsen. Dit evenement werd georganiseerd op het plein voor de Appel als een artistiek experiment in alternatieve economieën door damdam, een collectief van collectieven

dat voortkwam uit het Curatorial Programme van de Appel, het Lumbung Practice Temporary Master Programme van het Sandberg Instituut en het Collective Study Programme van Gudskul in Indonesië.

Smuggled Dresses and Displaced Narratives

Met Nour Shantout in Cinetol

14.09.2025

In deze lezing presenteerde Nour Shantout twee onderzoeksprojecten die Palestijnse kleding benaderen als een vorm van verhalen vertellen en verzet. *Museum of Smuggled Dresses* onderzoekt de representatie van geborduurde *thobes* in etnografische musea vanuit een postkoloniaal perspectief. *Searching for the New Dress* is een lopend project in het Shatila-vluchtelingenkamp in Libanon, waarin Shantout het gelaagde onderzoeksproces achter het werk ontrafelt, en reflecteert op de ethische en methodologische uitdagingen van het doen van onderzoek op een plek die al overmatig is onderzocht.

The Magic Circle Symposium: Playing Outside Time

Met Penny Wilson, Choi Heong-uk, Daniela Pelegrinelli, María Berríos, Priscila Fernandes, Zeina Maasri, Ilga Minjon

27.09.2025

Foto: Sigrún Gyða Sveinsdóttir

In het kader van de tentoonstelling voor kinderen en volwassenen van Mercedes Azpilicueta, *Cacchho CucchhA*, richtte dit symposium zich op een volwassen publiek, maar verwelkomde tegelijkertijd de aanwezigheid van kinderen. Het symposium stelde een radicale herpositionering van kinderen voor, niet als bezoekers, maar als mede-bouwers van culturele betekenis. Wat gebeurt er wanneer instellingen rommel, kattenkwaad en veelzijdigheid toestaan en wanneer de grenzen tussen onderwijs, spel en politiek vervagen in een gedeelde ruimte? Tijdens het symposium organiseerde O(o)yster moms twee storytelling-workshops, waarbij ze samen met de kinderen en hun verzorgers in verschillende talen voorlezen uit radicale kinderliteratuur. Gedurende de dag waren er uitwisselingssessies gefaciliteerd door cultuurwerkers die twee overlappende hoofdthema's behandelden: *Spelen in culturele instellingen*, met bijdragen van Penny Wilson, Choi Heong-uk en Daniela Pelegrinelli, en *Revolutie voor kinderen: moeilijke onderwerpen aan kinderen introduceren*, met bijdragen van María Berríos, Priscila Fernandes en Zeina Maasri. Ilga Minjon modereerde de sessies.

PFFA Seminars: *Palestinian Cinema Beyond the Frame*

Met Firas Shehadeh, Noor Abed, Hypatia Vourloumis

03-08-13.10.2025

Deze drie seminars, georganiseerd door NICA in samenwerking met Palestinian Film Festival Amsterdam (PFFA) en de Appel, hadden tot doel de geërfde categorieën van de westerse filmwetenschap (feit en fictie, genres, kunst en antropologie, film en nieuwe media) te doorbreken. De sessies stonden open voor kunstenaars, academici en cultuurbeoefenaars die vanuit een antikoloniaal perspectief nieuwe instrumenten willen ontwikkelen op het gebied van filmpraktijk, pedagogiek en archiefwetenschap.

De eerste sessie, werd geleid door Firas Shehadeh, een Palestijnse kunstenaar wiens doorlopende filmtrilogie, *Like An Event in a Dream Dreamt By Another*, onderzoekt hoe modding, speculatie en 'dubbele visie' nieuwe configuraties van woorden en beelden kunnen openen die de vele aaneengesloten temporaliteiten en subjectiviteiten benadrukken die aanwezig zijn in de ervaring van het Palestijnse leven. In de tweede sessie leidde interdisciplinair kunstenaar Noor Abed een workshop die was geïnspireerd op haar ervaringen bij het ontwikkelen en produceren van haar meest recente film, *A Night We Held Between* (2024). In gesprek met Hypatia Vourloumis, een performance-theoreticus die zich bezighoudt met antikoloniale, feministische, kritische ras- en queer-theorie, onderzocht de laatste sessie archiveringspraktijken in het heden als verzet tegen normalisatie en uitwissing.

PFFA Dialogue Session #1: *Cultural Resistance Today*

Met Ahmed Masoud, Isshaq Albarbary, Yara Yuri Safadi

10.10.2025

De Dialogue Sessions waren een reeks gesprekken die gedurende het Palestinian Film Festival Amsterdam plaatsvonden, waarbij twee culturele producenten werden uitgenodigd om korte presentaties over hun praktijk te geven, gevolgd door een gesprek tussen hen.

De reeks begon met een gesprek tussen romanschrijver, dichter en toneelschrijver Ahmed Masoud en beeldend kunstenaar Isshaq Albarbary (online aanwezig), waarin de verbanden tussen literatuur, theater, film en beeldende kunst werden onderzocht, waarbij de nadruk werd gelegd op het belang van verbeeldingskracht bij het weergeven van het verleden, het heden en de toekomst. Ahmed en Isshaq werden in het gesprek vergezeld door festival moderator Yara Yuri Safadi.

PFFA Dialogue Session #2: Embroidery and Embodied Transmission

Met Carol Mansour, Muna Khaldi, Belinda Idriss, Amal Alhaag
10.10.2025

In de tweede dialoogsessie gingen filmmakers Carol Mansour en Muna Khalidi in gesprek met handwerker en ondernemer Belinda Idriss over borduurwerk, textiel traditie en de overdracht van kennis door middel van belichaamde kennis. Carol, Muna en Belinda werden in het gesprek vergezeld door curator en onderzoeker Amal Alhaag.

Cacchho CucchhA: Playshops

Met Mercedes Azpilicueta, Gļeb(s) Maiboroda, Anna Klas, Lina Bravo Mora, Vere van der Veen, Antonella Fittipaldi, Raoni Muzho Saleh
11.10–22.10.2025

Cacchho CucchhA werd geactiveerd door middel van vrij spel voor kinderen en een reeks door kunstenaars geleide *playshops*, gefaciliteerd door Mercedes Azpilicueta zelf, Antonella Fittipaldi, Anna Klas, Lina Bravo Mora, Raoni Muzho Saleh, Gļeb(s) Maiboroda en Vere van der Veen. Deze playshops verkenden de tentoonstelling door middel van het vertellen van verhalen, weven, geluid maken en tuinieren. De playshops stonden open voor kinderen van 4 tot 12 jaar; ook van deelnemende volwassenen werd deelname aan de speel activiteiten verwacht.

De activiteiten vonden plaats op woensdagen, vrijdagen en zaterdagen tussen 3 oktober en 22 november. Vrijdagen waren gereserveerd voor bezoeken van scholen en BSO's. Op woensdagmiddag en zaterdag was het publiek welkom om met hun kinderen deel te nemen.

Dinsdag 07.10.2025

o Besloten playshop voor leerlingen van de Burgemeester de Vlugschool, onder leiding van Lina Bravo Mora en Vere van der Veen.

Zaterdag 11.10.2025

o *Playshop Weven en verhalen vertellen*, onder leiding van Mercedes Azpilicueta & Gļeb(s) Maiboroda;

- *Playshop Wol viltten*, onder leiding van Anna Klas & Mercedes Azpilicueta;
- *Playshop Zaden planten in de tuin van de Appel*, onder leiding van Lina Bravo Mora.

Vrijdag 24.10.2025

- Besloten playshop voor Oekraïense vluchtelingen (moeders en kinderen), in samenwerking met De Regenboog, onder leiding van Raoni Muzho Saleh en Vere van der Veen.

Zaterdag 25.10.2025

- *Playshop Verhalen vertellen met kostuums*, onder leiding van Vere van der Veen;
- *Playshop Beweging met kinderen en ouders*, onder leiding van Antonella Fittipaldi.

Woensdag 29.10.2025

- *Playshop Concerten met kostuums*, onder leiding van Raoni Muzho Saleh

Zaterdag 08.11.2025

- *Playshop Zaden planten in de tuin van de Appel*, onder leiding van Lina Bravo Mora;
- *Playshop Beweging met kinderen en ouders*, onder leiding van Antonella Fittipaldi

Woensdag 12.11.2025

- *Playshop Fantasietenten en -huizen maken*, onder leiding van Gleb(s) Maiboroda

Zaterdag 22.11.2025

- *Playshop Weven en verhalen vertellen*, onder leiding van Mercedes Azpilicueta & Gleb(s) Maiboroda;
- *Playshop Beweging met kinderen en ouders*, onder leiding van Antonella Fittipaldi.

Building as Destroying, Destroying as Building

Met Saba Innab in Cinetol

30.10.2025

De lezing was opgebouwd rond twee denkbeelden: het museum als 'kolonisator' en het land als een bron van onophoudelijke kennis die zich verzet tegen zijn ondergang en toe-eigening. Met het verticale profiel van een typisch Palestijns boerenhuis als uitgangspunt, onthulde Innab in haar lezing de vele lagen en interpretaties van de kennis die in deze plek verankerd is, evenals de mogelijkheden voor antikoloniaal verzet die deze kennis in zich draagt. De lezing werd georganiseerd in samenwerking met Layal Ftouni en was deel van het door NWO Veni gefinancierde project *Ecologies of Violence*.

Museumnacht 2025: *CacHho CucchhA Game Night*

Met Joy Mariama Smith, Rana Kelleci, Laura Fernández Antolín, Menghan Wu & Maren Weertman, Emilija Filipenkovaite en Moe Satt

01.11.2025

Tijdens Museumnacht veranderde de tentoonstelling *Cacchho CucchhA* in een speelse game night. Geïnspireerd door de manier waarop kinderen samen spelen, bewegen en nieuwe verhalen bedenken, vormde de tentoonstelling het decor voor korte activiteiten van 10-20 minuten. De hele avond nodigden kunstenaars Joy Mariama Smith, Rana Kelleci, laura fernández antolín, MengHan Wu & Maren Weertman, Emilija Filipenkovaite en Moe Satt het publiek uit voor sensorische experimenten, bewegingsspelletjes, interactieve spelvormen en andere verrassingen.

Foto: Nikola Lamburov

Joy Mariama Smith nodigde het publiek uit om via de elementen in *Cacchho CucchhA* in een 'staat van wording' te komen door verbeelding, intimiteit en spel. *Spiral Telephone* van Rana Kelleci is een variant op het kinderspel 'telephone'. In deze versie vinden we het spel opnieuw uit door middel van een grote spiraal, een vorm die voortdurende beweging, transformatie en collectiviteit belichaamt. *sónar de caricias* door laura fernández antolín was een zintuiglijke verkenning van de tentoonstelling: terwijl ze geblinddoekt verschillende kunstwerken droegen, verdiepten deelnemers zich in de ruimte en in elkaar door middel van geluid en aanraking. In de interactieve performance van MengHan Wu (viool) en Maren Weertman (dans) ontvouwde zintuiglijke informatie zich door middel van beweging, geluid, tekst en de lichamen van de performers. *The Score of Things* van Emilija Filipenkovaite is een participatief muziekspel

waarbij het toeval bepaalt welke rol elke deelnemer krijgt en hoe een gedeelde partituur wordt geïnterpreteerd. Moe Satt's bijdrage was in de vorm van een snel, participatief spel.

Film Screening: *To Kill a War Machine (2025)*

Met Hannan Majid, Richard York, Kate Cooper, Geef Tegengas en Fok Fokker

02.11.2025

In Filmtheater Kriterion werd de documentaire *To Kill a War Machine (2025)* vertoond. Met behulp van realtime bodycam- en telefoonbeelden nemen activisten van Palestine Action het publiek mee in hun gewaagde invallen om wapenfabrieken in het Verenigd Koninkrijk te ontmantelen. Na de vertoning volgde een gesprek met in Nederland gevestigde activisten van de organisaties Fok Fokker en Geef Tegengas, gemodereerd door Ayesha Ghanchi-Goemans. Deze vertoning werd georganiseerd in samenwerking met Kate Cooper en Filmtheater Kriterion.

Unlearning with Companions: A Public Research Session with Errant Journal

Met Adriana Arroyo, Keto Gorgadze, Lesia Kulchinska, Lee Kai Chung, Samira Makki, Ana Mikadze, Petrică Mogoș, Victoria Soyan Peemot, Czyka Tumaliuan

28 en 29.11.2025

Op 28 en 29 november organiseerden we samen met Errant Journal een openbare onderzoekssessie ter voorbereiding op hun negende nummer, dat in april 2026 verschijnt. Dit nummer is samengesteld door Katia Krupennikova en onderzoekt mogelijkheden voor trans-regionale, anti-imperiale samenwerkingsverbanden. Het openbare evenement met presentaties van enkele van de bijdragers aan dit nummer was bedoeld om netwerken op te bouwen, om verhalen over pijn, vreugde en deviantie te delen, en te onderzoeken hoe deze verbindingen het antikoloniale verzet kunnen versterken. Het redactionele/imaginaire uitgangspunt waren de regio's die te maken hebben gehad met Russische imperiale agressie, van waaruit verbindingen werden gelegd tussen tijden, geografieën en ontologieën om het radicale potentieel van vriendschap te verkennen.

Ana Mikadze presenteerde het archiefonderzoek *Invisible Threads*, waarbij ze de geschiedenis van inheemse, gevangen vrouwen in de Zuid-Kaukasus langs die van de zijderups legt, allebei onderworpen aan imperiale dwangarbeid. Samira Makki onderzocht het schrijven van Waciny Laredj, de pathologisering van het 'niet-normatieve' en de verduistering van de verhalen van vrouwen die 'begraven liggen in medische dossiers, onder de 'tirannie' van hun diagnose'. Petrică Mogoș graafde in voorheen onontgonnen archiefstukken, om te onderzoeken hoe materiële cultuur (vinyls, banden, documenten) raakvlakken had met de politiek van vriendschap en de esthetiek van solidariteit, op basis van het staatsmuzieklabel Electrecord in Roemenië. Lesia Kulchinska ging in dialoog met de sculptuurserie *Disposable Bodies* van de overleden Palestijnse kunstenaar Laila Shawa. Czyka Tumaliuan gebruikte science fiction om een alternatieve geschiedenis van La Union, Filippijnen te vertellen. Adriana Arroyo en Lee Kai Chung pleitten voor 'affectieve allianties' tussen twee ver van elkaar gelegen gebieden die eeuwenlang koloniaal geweld hebben ondergaan: het Changbai-gebergte in Mantsjoerije en de San Juan-rivier, op de grens tussen Costa Rica en Nicaragua. Victoria Soyan Peemot bood een

korte samenvatting van haar onderzoek met betrekking tot Finse wetenschappelijke expedities in Binnen-Azië voor 1918, samen met haar etnografisch veldwerk in de regio van 2013 tot 2025.

Book launch *Correspondences: de Appel 1975-2025*

Met Eszter Szakács, Nell Donkers, Martha Jager, Hannah Cheney, Becket Flannery, Sands Murray-Wassink
12.12.2025

Het boek *Correspondences: de Appel 1975-2025* volgt de activiteiten van de Appel aan de hand van brieven, telegrammen, luchtpost, ansichtkaarten, faxen en e-mails die naar en door de Appel zijn verstuurd. Elk document geeft een beeld van de artistieke projecten en programma's die de Appel heeft geïnitieerd en gepresenteerd, de culturele ontwikkelingen en carrières die het heeft ondersteund, de triomfen en tegenslagen die het heeft meegemaakt, en de samenwerkingen en vriendschappen die het heeft aangewakkerd. Tegelijkertijd werpt de collectie licht op de carrières en levens van kunstenaars en kunstprofessionals die deel uitmaken van de Appel, en op de ontwikkelingen in de (internationale) kunstwereld door de jaren heen.

De lancering van het boek werd georganiseerd in De Lutmaak, een nieuwe broedplaats in de Lutmastraat en tevens de nieuwe locatie van het externe archief van de Appel. Op het programma stond een woord van welkom door interim-artistiek directeur Eszter Szakács, een introductie van het archief van de Appel door archivaris Nell Donkers, een introductie van het boek door co-redacteuren Martha Jager en Hannah Cheney, een presentatie van Becket Flannery over correspondentie van Barbara T. Smith en een presentatie van Sands Murray-Wassink over correspondentie van Carolee Schneemann.

Foto: Sophia Jiaqi Xu

4. Besloten bezoeken, sessies en evenementen

Vrije Universiteit Werkcollege

14.03.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Our Garden's Boundaries are the Horizon*, met een rondleiding door de kunstenaars, gevolgd door een werksessie in de Appel en een gesprek met deelnemers van het Curatorial Programme over institutionele groei en krimp.

Studiebezoek MA Sotheby's

20.03.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Our Garden's Boundaries are the Horizon*, met een introductie over de Appel en een rondleiding door de kunstenaars.

Studiebezoek MIARD Rotterdam

21.03.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Our Garden's Boundaries are the Horizon*, met een rondleiding door de kunstenaars.

Bezoek DutchCulture met Oekraïense curatoren

26.03.2025

Werkbezoek van kunstprofessionals uit Oekraïne, met gesprekken met de Appel's teamleden Ka-Tjun Hau en Nell Donkers.

Studiebezoek PASS: Centre for Practice-based Art Studies, University of Copenhagen

24.04.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Every Act of Struggle*, met een rondleiding door de curatoren.

Studiebezoek Master of Fine Art, HKU University of the Arts

01.05.2025

Nuraini Juliastuti en Christina Della Giustina hielden een bijeenkomst in de Appel in het kader van hun vak Transdisciplinaire Studies (Master of Fine Art, HKU).

Studiebezoek MA Information Design, Design Academy Eindhoven

07.05.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Every Act of Struggle* met studenten van de MA Information Design.

Schoolbezoek Vossius Gymnasium

22.05.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Every Act of Struggle* met scholieren van het Vossius Gymnasium.

Studiebezoek BA Fine Art, Gerrit Rietveld Academie

23.05.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Every Act of Struggle* met studenten van de BA Fine Art van de Gerrit Rietveld Academie.

Studiebezoek MA Visual Communication, Zurich University

24.09.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Cacchho CucchhA* en het archief van de Appel door studenten van de MA Visual Communication van de Zurich University.

Editorial meeting Nieuwe Instituut

30.09.2025

Een rondetafel-editorial sessie voor de publicatie *Archival Textures*.

Studiebezoek MA Autonomous Context, Sint Lucas Antwerp

01.10.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *Cacchho CucchhA* door studenten van de MA Autonomous Context van het Sint Lucas in Antwerpen.

Studiebezoek Leiden Universiteit

01.10.2025

Bezoek aan de Appel in het kader van het vak Social and Ecological Justice in Visual Arts van de Leiden Universiteit, gedoceerd door Dina Mohamed.

Studiebezoek MA Visual Arts & Post-Contemporary Practice, St. Joost Academie, Den Bosch

02.10.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *CacCHho CucchhA* en het archief van de Appel door studenten van de MA Visual Arts & Post-Contemporary Practice van de St. Joost Academie in Den Bosch.

Studiebezoek MA Artistic Research, Universiteit van Amsterdam

15.10.2025

Bezoek aan de tentoonstelling *CacCHho CucchhA* en het archief van de Appel door studenten van de MA Artistic Research van de Universiteit van Amsterdam, met een rondleiding door Mercedes Azpilicueta.

Land and Housing Working group

In 2025 kwam de Land and Housing Working Group regelmatig bijeen met als doel een plan te ontwikkelen voor een permanente huisvesting voor de Appel. Door case study's en bestaande vormen van eigendom en gebruik van grond te onderzoeken, evenals alternatieve modellen voor collectieve en sociale huisvestingsstructuren. De werkgroep bestaat uit: leden van het team van de Appel; Andrea Verdecchia, architect gespecialiseerd in coöperatieve huisvesting van Time to Access; Ivo Schmetz, een commoning-beoefenaar; en Rob Ritzen, mede-oprichter van Level Five, een in Brussel gevestigd collectief dat zich richt op kunstenaarswoningen en -ateliers.

De werkgroep zal de komende jaren doorgaan met het produceren van (artistiek) onderzoek en het verkennen van de toekomstige aanpak van de Appel op het gebied van land en huisvesting. Dit zal uitmonden in publieksprogramma's, (online) publicaties, en een plan voor de Appel om een duurzame locatie te vervaardigen en deze te delen.

5. Embedded Art

5.1 West-Side Tori's 3

In het najaar van 2025, van september tot en met november, vond de derde editie van West Side Tori's plaats, een krant voor en door jonge 'westsiders'. Deze editie werd gerealiseerd met groep 8 van de Burgemeester de Vlugtschool in Amsterdam Nieuw-West. Gedurende zeven weken werkten de leerlingen onder begeleiding van Jaleesa Clows (JMC Creations) en Ka-Tjun Hau (curator Embedded Art bij de Appel) aan hun eigen krant: van eerste idee tot volledig vormgegeven publicatie. De krant verscheen in november 2025 en werd feestelijk gelanceerd samen met de leerlingen, de school en het stadsdeel.

Het project startte begin september met een introductieworkshop over de basisprincipes van journalistiek: wat is een krant, wat doet een journalist en welke rol speelt nieuws in het dagelijks leven? De leerlingen maakten collages van hun "droomkrant" met oude magazines en kranten en stelden gezamenlijk rubrieken samen, waaronder mode, eten, kunst, sport en

boeken/games. Via een laagdrempelige pubquiz oefenden zij hun begrip van nieuws en journalistieke taal. Als huiswerk kregen de kinderen de opdracht om dagelijks het Jeugdjournaal te kijken, zodat zij hun eigen krant beter konden verbinden met actuele gebeurtenissen.

In de weken daarna verdiepte de groep zich in interviews, verhalen maken en beeld. Tijdens de tweede workshop leerden de leerlingen hoe je onderzoek doet naar je gesprekspartner, hoe je open vragen stelt en hoe je een interview opneemt. Dit mondde uit in rollenspellen en de voorbereiding van echte interviews met makers en rolmodellen uit de buurt. Een van de belangrijkste ontmoetingen was het gesprek met content creator en westsider Maroua Oulad.

Fotografie kreeg een eigen plek in het traject via een workshop van fotograaf Jonne op de Weegh. De leerlingen leerden wat fotografie is, hoe je met licht, compositie en timing werkt en hoe je portretten maakt die een verhaal vertellen. Tijdens de interviews maakten zij zelf foto's van elkaar, van de gasten en van situaties in en rond de school. Deze beelden keren terug in de krant als portretten, sfeerbeelden en collages die de rubrieken versterken. Het directe, zichtbare resultaat van werken met camera's en instant-foto's zorgde voor veel trots bij de kinderen.

Ook mode, eten en kunst kregen een inhoudelijke en praktische invulling. Modeontwerper Esra Çöpür gaf een upcycling-workshop waarin de leerlingen ontdekten hoe je oude kleding een nieuw leven kunt geven.

Met kunstenaar en kok Emin Batman doken de kinderen in eten als cultureel en verbindend thema. Zij leerden over zijn werk, zijn rol in de stad en zijn unieke creaties, zoals de Baklouce: een kruising tussen baklava en tompouce waarin Turkije en Nederland samenkomen. Samen met hem werkten zij aan een recept voor een Kibbeling Kapsalon, een speelse combinatie van populaire snackbarcultuur en visgerecht. Het volledige recept is opgenomen in de krant, zodat lezers het zelf kunnen uitproberen. Eten werd zo een opening om te praten over afkomst, smaak, rituelen en gedeelde herkenning.

Een ander hoogtepunt was de workshop “Museum in een hoed” van beeldend kunstenaar Martín La Roche. Hij introduceerde de leerlingen in zijn praktijk: musea die in hoeden passen, gevuld met mini-objecten en verhalen van over de hele wereld. De leerlingen stelden hun eigen mini-musea samen met kleine voorwerpen die belangrijk voor hen zijn. Zij leerden wat een collectie is, wat een curator doet en hoe je via objecten verhalen kunt vertellen. De krant bevat een tekst over Martín en zijn Musée Légitime, aangevuld met foto’s van de hoeden van de kinderen en een stappenplan om zelf een museum in een hoed te maken.

Naast deze makers werkten de leerlingen aan rubrieken over sport, games en boeken. Ze experimenteerden met fictieve sporthelden, zoals een verzonden profvoetballer die half mens, half dier is, en ontwikkelden “Dilemma Dinsdag”, waarin zij actuele vragen onderzochten uit hun eigen leefwereld. Een van de discussies ging over de vraag of kinderen onder de elf jaar een smartphone zouden moeten hebben; een andere over de rol van fatbikes in de stad, een onderwerp dat veel herkenning opriep. In de rubriek GAME TIME koppelden leerlingen hun leeservaringen aan de Maakplaatsen van de OBA in Nieuw-West, waar kinderen kunnen werken met 3D-printers, lasersnijders, code, textiel en hout. Zij bedachten een spel, “De Scam”, waarin je aan de hand van aanwijzingen woorden moet vinden die samen een boodschap vormen. Zo werd lezen op speelse wijze verbonden met puzzelen en bibliotheekbezoek.

Een belangrijk onderdeel van het traject was het bezoek aan de Appel. De leerlingen, die zichzelf in de krant “journalisten van West Side Tori’s” noemen, bezochten hier de tentoonstelling *Cacchho CucchhA* van Mercedes Azpilicueta. In de tentoonstelling mochten zij vrij ontdekken, spelen, theater maken en verhalen verzinnen met theatermaker Vere van der Veen. In de tuin maakten zij bloembommen, kleine balletjes van aarde en zaadjes, met Lina Bravo Mora. De kinderen ervoeren hoe een kunstinstelling een ruimte kan zijn waar je niet alleen kijkt, maar ook doet, probeert, lacht en samenwerkt. In de krant wordt de Appel beschreven als een “kunstplek waar kunstenaars en mensen uit de buurt samen nieuwe ideeën ontdekken”, met een nadruk op deelname in plaats van alleen kijken.

West Side Tori's is een initiatief van de Appel en cultureel ondernemer Jaleesa Clows, die actief is in Amsterdam Nieuw-West en zich richt op het versterken van creativiteit en eigenaarschap onder kinderen en jongeren in de wijk. Haar langdurige betrokkenheid bij de buurt en haar vermogen om onderwijs, kunst en gemeenschap te verbinden vormen een belangrijk onderdeel van West Side Tori's.

Het project West Side Tori's 3 resulteerde uiteindelijk in een volledige krant die breed zichtbaar werd in de wijk. De totale oplage bedroeg 5.749 exemplaren: 1.000 kranten werden verspreid via de scholen en OBA-locaties in Amsterdam Nieuw-West en West, en voor het eerst werd de krant meegestuurd met de Westerpost, de lokale krant van Stasdeel Nieuw-West, in een oplage van 4.749 exemplaren. Tijdens de lancering op 24 november 2025 nam stadsdeelvoorzitter Emre Ünver het eerste exemplaar in ontvangst. In het korte gesprek dat daarop volgde, werd een van de leerlingen gevraagd wat haar het meest was bijgebleven en wat zij het leukst vond aan het maken van West Side Tori's. Zij antwoordde dat zij het bijzonder vond "om iets positiefs de wereld in te brengen", juist in een tijd waarin er zoveel verdrietig en slecht nieuws is. Dat moment vat precies samen wat dit project voor veel kinderen betekende.

5.2 Klachtenkoor en Advisory Committee

Na de succesvolle eerste editie van het Klachtenkoor in het najaar van 2024, waarin een vaste groep buurtbewoners elkaar vond in het gezamenlijk zingen van klachten, is het project in 2025 voortgezet en verdiept. De eerste editie liet duidelijk zien dat er behoefte bestaat aan een

laagdrempelige, muzikale vorm waarin mensen hun zorgen, frustraties en ervaringen kunnen delen. De tweede editie bouwde hierop voort, met zowel vertrouwde als nieuwe deelnemers: een handvol koorleden uit de eerste editie sloot opnieuw aan, wat zorgde voor continuïteit, terwijl de bredere open call nieuwe deelnemers aantrok.

Het Klachtenkoor is een doe-het-zelf, gemeenschappelijk kunstproject voor zangers én niet-zangers, waarin zowel grote maatschappelijke thema's als kleine dagelijkse ergernissen een plek kunnen krijgen. Net als in de eerste editie lag de nadruk op toegankelijkheid: deelname was gratis, flexibel, en er was geen zangervaring vereist.

Onder leiding van muzikant Azubike Onwuka en in samenwerking met Community Center Plan C vond een reeks open repetities plaats. Nieuw dit jaar was de toevoeging van een vaste toetsenist, Mark Milan.

Tijdens de repetities werkten deelnemers - gemiddeld twaalf tot vijftien per bijeenkomst, dertig in totaal - aan het verzamelen, bespreken en muzikaal vormgeven van klachten. Er was ruimte voor inhoudelijke uitwisseling over klachten en zorgen, maar er werd ook nadruk gelegd op zangtechniek, ademhaling, ritme, meerstemmigheid en het bouwen aan een gezamenlijke klank. Dankzij de aanwezigheid van Mark Milan konden muzikale ideeën direct worden uitgetoetst, wat het proces concreter en toegankelijker maakte.

Het Klachtenkoor onderscheidt zich van andere koren in de stad doordat het geen bestaand repertoire zingt, maar volledig eigen materiaal ontwikkelt. De teksten komen rechtstreeks voort uit wat deelnemers inbrengen. Azubike componeert op basis daarvan nieuwe muziek. Verschillende deelnemers benoemden dat juist dit proces, met elke repetitie nieuw materiaal op basis van gevormde klachten en zorgen, voor hen het onderscheidende en betekenisvolle van het koor vormt.

Foto: Roos Trommelen

De repetities vonden tweewekelijks plaats. Repetities vonden plaats op 12 mei, 26 mei, 2 juni, 16 juni, 30 juni, 14 juli, 1 september, 15 september, 29 september, 13 oktober, 27 oktober, 3 november en 8 december.

Het artistieke proces leidde tot twee nieuwe composities. Het eerste nummer verbindt persoonlijke klachten met mondiale zorgen, variërend van politieke onrust tot mentale belasting. Het tweede nummer, *Geen tijd, geen capaciteit*, richt zich op Amsterdam: gentrificatie, stijgende huren, bureaucratische druk, verkeersoverlast, gevoelens van onveiligheid en de vraag of de stad haar oorspronkelijke karakter behoudt. De ironische refreinen ("op dit moment heeft dit niet onze prioriteit") werden door deelnemers én publiek tijdens optredens herkend.

Publieke presentaties 2025

Ruwe Diamant Festival - 5 juli

Tijdens het jaarlijkse buurtfestival georganiseerd door het cultuurcluster bestaand uit Cinetol, Tempel, Oba, CC Amstel en de Appel, trad het Klachtenkoor voor het eerst op met nieuw materiaal. Dankzij het uitdelen van de teksten zongen sommige luisteraars spontaan mee.

Stadsdeelpanel Zuid (RAI) - 9 november

Tijdens het Stadsdeelpanel Zuid, dat plaatsvond bij de RAI, bracht het koor de twee nummers

ten gehore. De inhoud sloot aan bij de thema's van het panel, waardoor het optreden herkenning opriep.

Lazy Sundays - Plan C, 14 december

Het afsluitende optreden vond plaats in Community Center Plan C. Deze presentatie vormde een mooi eindpunt van de tweede editie en een brug naar de derde editie in 2026, die wordt ontwikkeld in nauwere samenwerking met Plan C.

Naast de muzikaal/artistieke aspecten van het project, heeft het Klachtenkoor ook gefungeerd als een plek waar bewoners hun ervaringen, ideeën en zorgen konden delen, over thema's zoals bureaucratische belemmeringen, veiligheid in de buurt, betaalbaarheid en het verdwijnen van lokale initiatieven. De openheid van het koor leidde geleidelijk tot de vorming van een groep deelnemers die niet alleen muzikaal betrokken waren, maar ook ideeën wilden aandragen. Deze groep vormde een natuurlijke basis voor de eerste samenstelling van het Advisory Committee: een kerngroep van bewoners die de buurt kennen, verschillende perspectieven vertegenwoordigen en hebben aangegeven dat ze op een meer structurele basis betrokken willen blijven bij de programma's van de Appel.

5.3 Tiener Curatoren 2025–2026

Tiener Curatoren 2025–2026 is een programma waarin jongeren uit Amsterdam-Zuid de ruimte krijgen om kunst te ontdekken als iets dat je zelf kunt vormgeven, bevragen en organiseren. Het traject nodigt hen uit om nieuwe manieren van kijken, luisteren en vertellen te ontwikkelen en samen te onderzoeken hoe kunst betekenis kan krijgen binnen hun eigen leefwereld. Door te experimenteren met beeld, geluid, tekst en ruimte, en door intensief samen te werken met kunstenaars, programmamakers en elkaar, leren de jongeren stap voor stap wat er komt kijken bij het ontwikkelen van een artistiek of maatschappelijk project.

Het programma richt zich op jongeren die zich niet vanzelfsprekend herkennen in de kunstinstellingen van de stad. De Appel wil een plek zijn waar ruimte is voor hun verhalen en perspectieven: een omgeving waarin zij hun ideeën kunnen onderzoeken, hun eigen stem kunnen ontwikkelen en kunnen oefenen met het opzetten van initiatieven die betekenisvol zijn voor henzelf en hun gemeenschap. De vaardigheden die zij opdoen - samenwerken, presenteren, kritisch denken en organiseren - zijn daarmee waardevol binnen én buiten de Appel, en geven hen handvatten om later zelf projecten, evenementen of andere culturele en maatschappelijke bijdragen tot stand te brengen.

De groep bestaat uit twaalf jongeren tussen de 15 en 18 jaar: Jin Li, Anhar, Faith, Tristan, Carlijn, Hannah, Chanti, Jasper, Mallika, Lucas, Jerra en Sarah. Zij wonen in Amsterdam-Zuid en/of gaan hier naar school en beschouwen dit stadsdeel als hun leefomgeving.

In deze editie werken de jongeren toe naar een radio-uitzending of een postercampagne. Deze twee vormen zijn bewust gekozen omdat ze toegankelijk, krachtig en verbonden zijn met activisme, gemeenschapsvorming en publieke stem.

Het eerste semester, van september tot december 2025, stond in het teken van kennismaking, vertrouwen opbouwen, het ontdekken van verhalen en thema's die in de groep leven en het maken van eerste schetsen voor een poster of radioprogramma. De jongeren verkenden hoe kunst een verhaal kan vertellen dat raakt, schuurt of iets zichtbaar maakt dat anders onzichtbaar blijft. Ze verdiepten zich in thema's als gemeenschap, activisme, identiteit, zorg en publieke ruimte en onderzochten hoe deze zich laten verbeelden in verschillende media. Via workshops, gesprekken met kunstenaars en radiomakers, locatiebezoeken en reflectieve opdrachten ontwikkelden zij een eigen stem en blik. Ze leerden urgente vragen koppelen aan vorm: wat wil ik vertellen, voor wie en op welke manier? Het semester wordt afgesloten met een presentatie en pitch van hun eigen ideeën, waarna de groep klaar is voor de ontwikkelfase in 2026.

Het tweede semester (januari–juni 2026) staat in het teken van verdieping, selectie, samenwerking en productie. De jongeren kiezen met welk medium zij verder willen werken en maken vervolgens inhoudelijke keuzes over thema's, verhalen, vormen en mogelijke samenwerkingen. Collectieve besluitvorming krijgt hierin een belangrijke plaats: beslissingen worden gezamenlijk genomen, vanuit gedeelde verantwoordelijkheid en volgens principes die verwant zijn aan het lumbung-denken, waarin tijd, ideeën en aandacht gedeelde middelen zijn.

Werving

De werving voor het programma vond plaats via verschillende kanalen. Via de scholen IVKO, het Gerrit van der Veen College, het Berlage Lyceum en het Mediacollege werd de oproep gedeeld binnen netwerken, nieuwsbrieven en via kunstdocenten. Ook zijn sociale media, het educatienetwerk van de Appel en buurtcontacten actief ingezet. Voor deze editie is bovendien een wervingsfilmpje gemaakt met oud-deelnemers Ibrahim en Safae, waarin zij vertelden over

hun ervaringen. Het filmpje werd gedeeld via de Appel-kanalen en de scholen en hielp bij het bereiken van een breed publiek.

Daarnaast organiseerden we informatiebijeenkomsten op IVKO, het Gerrit van der Veen en het Berlage Lyceum. Tijdens deze sessies vertelden oud-deelnemers Ibrahim en Safae over hun traject. Curator Manique Hendricks (conservator hedendaagse kunst bij het Frans Hals Museum) gaf een bijdrage over haar eigen weg naar het curatorschap. Kunstenaar Martín La Roche verzorgde een korte workshop over verzamelen, associëren en het creëren van kleine narratieve constellaties. Deze bijeenkomsten gaven leerlingen een concreet beeld van wat cureren kan zijn en wat het programma biedt.

Het programma wordt begeleid door Ka-Tjun Hau (Curator Embedded Art), met ondersteuning van Isabella Giacomelli. Isabella is beeldend kunstenaar, grafisch ontwerper en kunsteducator

Vergoeding

De deelnemers ontvangen een vergoeding. Het aanbieden van deze vergoeding is een van de speerpunten binnen de Tiener Curatoren. Voor veel jongeren werkt de vergoeding drempelverlagend: het maakt deelname mogelijk zonder dat zij hun bijbaan in de supermarkt of winkel moeten behouden of extra uren moeten maken. Door hen te betalen voor hun tijd en inzet, erkennen we dat hun aanwezigheid, perspectief en arbeid waarde hebben. Bovendien creëert het een meer gelijkwaardige uitgangspositie voor jongeren die thuis minder financiële ruimte hebben om buitenschoolse programma's te volgen.

We merken dat veel deelnemers juist behoefte hebben aan dit soort trajecten omdat ze op school niet altijd de verdieping vinden die zij zoeken op het gebied van kunst, cultuur en maatschappelijke reflectie. De vergoeding maakt het voor hen haalbaar om wekelijks tijd vrij te maken voor een programma waarvoor zij intrinsiek gemotiveerd zijn en dat hen inhoudelijk verder helpt. Het ondersteunt hun keuze om bewust te investeren in persoonlijke ontwikkeling, artistiek onderzoek en het leren kennen van nieuwe mensen.

5.4 Kunstschooldagen

De Amsterdamse Kunstschooldagen vinden jaarlijks plaats in maart en bieden basisschoolleerlingen van 10 tot 12 jaar de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende kunstdisciplines via bezoeken aan culturele instellingen in Amsterdam. In maart 2025 ontving de Appel leerlingen van de Jozefschool, BS Eindhoven en BS Dr. Rijk Kramerschool bij de tentoonstelling *My Garden's Boundaries are the Horizon*.

Na een korte introductie over de Appel en het historische Tempel-gebouw volgde een workshop onder leiding van kunstenaar Martín La Roche, die mede-curator was van de tentoonstelling. Vanuit zijn *Museum in een Hoed*, een draagbaar museum waarin kunstwerken en verhalen samenkomen, gingen de leerlingen in gesprek over wat een museum kan zijn en wat zij zelf zouden willen tonen. Tijdens de workshop startten zij hun eigen 'museum in een hoed', dat gezamenlijk werd geopend en gepresenteerd. De activiteit nodigde uit tot verbeelding, het maken van keuzes en het delen van persoonlijke verhalen. Aan het einde van het bezoek verlieten de leerlingen de Appel met hun eigen museum letterlijk op hun hoofd, een zichtbaar en speels resultaat van een middag waarin kunst eigen werd gemaakt.

5.5 Screening *Final Cut* met IVKO-scholieren

Filmmaker Joeri Pruys maakt momenteel de film *Final Cut*, een documentaire over censuur in de kunst waarin de Appel-kunstenaars door de tijd heen de rode draad vormen, met o.a. Marina Abramovic en Basma al-Sharif. De allereerste performance van Marina Abramović in Amsterdam werd gecensureerd. Nu is Abramović een superster met o.a. een spraakmakende tentoonstelling in het Stedelijk Museum. Maar nieuwe generaties kunstenaars, zoals Basma al-Sharif, worden nog steeds geconfronteerd met moeilijkheden: onbegrip, marginalisering en regelrechte onderdrukking. De post-productie van de film is grotendeels klaar. Om gesprekken over de thema's in de film aan te wakkeren onder jongeren, organiseerde de Appel een besloten vertoning van de film in Filmtheater Kriterion, voor scholieren van de Montessori kunstvakschool IVKO. Joeri Pruys was zelf aanwezig voor een introductie en een nagesprek, alsook kunstenaar Alina Lupu, die ook aan het woord komt in de documentaire. Het levendige nagesprek waarin scholieren vragen konden stellen werd gemodereerd door Ilga Minjon.

5.6 Dutch Art Institute COOP

Sinds 2023 is de Appel partner van het Dutch Art Institute (DAI) en verzorgt een van de zes COOP-samenwerkingstrajecten. COOP's brengen makers, onderzoekers, schrijvers, organisatoren en curatoren (zowel studenten als docenten) samen rond relevante vragen en onderwerpen. Allemaal worden ze opgeroepen om actief deel te nemen aan een jaarlang collaboratief traject van kunstonderzoek. COOP's komen tijdens elke DAI Confluence enkele dagen bijeen om onderzoek te delen en een groepswork te ontwikkelen. Bijeenkomsten kunnen de vorm aannemen van een seminar, groepspresentatie, workshop, leesgroep, wandeling, locatiebezoek, bootcamp, laboratorium, screening, interview, tentoonstelling, ritueel, meditatie, feest, training, oefening of iets anders. Andere institutionele partners van de DAI COOP zijn Archive (Berlin, Dakar, Milan), Hosting Lands (Copenhagen), *If I Can't Dance I Don't Want To Be Part Of Your Revolution* (Amsterdam), Neringa Forest Architecture (Nida) en SAVVY Contemporary (Berlin).

2024-2025 COOP study group ~ Living Room: Rehearsals towards Place-making

Living Room: Rehearsals towards Place-making stelde vragen bij de begrippen tijd en plaats in voorouderlijke en hedendaagse gemeenschappelijke praktijken, en ontvouwde zich in een reeks participatieve samenkomsten gedurende het academisch jaar 2024-2025. Door de woonkamer te zien als een ruimte voor collectiviteit en sociale verwevenheid, werd gevraagd: hoe dragen we collectief de verantwoordelijkheid voor het creëren van een plek? Deze COOP-studiegroep onderzocht hoe verschillende sporen onze omgeving vormgeven, hoe we de plaatsen waar we wonen kunnen terugwinnen, en hoe placemaking een praktijk van zelforganisatie wordt in contexten van verlies en verzet.

Tijdens elke bijeenkomst nemen deelnemers verschillende rollen op zich, waaronder host, tijdwaarnemer, *harvester* en verzorger, die elke keer rouleren. In deze woonkamer-opstelling faciliteren de verschillende rollen het proces en de gesprekken voor collectieve besluitvorming over middelen en acties. De studiegroep omarmde geluid als middel en radio als plaats voor transmissie naar diverse gemeenschappen. In samenwerking met Radio Alhara werd na elke samenkomst een aflevering geproduceerd waarin ideeën en vragen gedeeld werden die tijdens

de samenkomsten waren besproken. Om dit te faciliteren, ontving de COOP geluidskunstenaars.

Tutors: Noor Abuarafteh en Marina Christodoulidou, met gastdocenten Dalia Taha, Haytham el-Wardany, Emiddio Vasquez, Ali Hussein Al-Adawy, Sophie Fetokaki en Rahme Veziroglu.
Student-deelnemers: Annette Rodriguez Fiorillo, Carlos Azeredo Mesquita, Dana Andrei, Ginevra Collini, Helena Estrela, Ivčo Ružić, Julian Rieken, Keit Bonnici, Lisa Vlamings, Sharon Romie, Tuba Kılıç.

2025-2026 COOP study group ~ The Salt of the Earth

De COOP nam de vorm van een collectieve studiegroep die zich richtte op de relatie tussen land en water als vormende bronnen van cultuur, en onderzocht welke tradities, kennis en praktijken hieruit zijn voortgekomen en hoe deze het heden blijven vormgeven. De COOP benaderde deze vragen niet alleen vanuit de kritische theorie, maar ook via mondelinge overleveringen, mythen, folklore, liederen, slaapliedjes, dansen en andere belichaamde vormen van verhalen vertellen. Deze parallelle geschiedenissen – die maar al te vaak worden uitgesloten van de dominante verhalen – werden een lens om de huidige realiteit te kunnen begrijpen en ons tegelijkertijd een alternatieve toekomst te kunnen voorstellen.

De COOP-samenkomsten bestaan uit zelfgeleide sessies, waarbij elke deelnemer een sessie organiseert en faciliteert om de studiegroep kennis te laten maken met een specifieke praktijk rond de COOP-thema's. Dit kunnen filmvertoningen, collectieve lezingen, luistersessies, contemplatieve wandelingen en gesprekken met gasten zijn. Bovendien benadert de COOP geluid niet als een technische discipline, maar als een conceptuele praktijk die storytelling, muziek en herinneringen omvat. In samenwerking met Radio Alhara worden de uitingen niet als 'complete' producties gedeeld, maar als fragmenten, kant-en-klaar materiaal en reflecties, waardoor de gesprekken van de COOP worden gedeeld met diverse gemeenschappen. Radio als platform opent ook geluid als een gemeenschappelijk goed: een manier om collectief te luisteren over afstanden heen.

De COOP ging in 2025 diep in op een van de lumbung-componenten: de economie van kunst als hulpbron. Alternatieve economieën (uit het verleden en het heden) die afwijken van de dominante economische logica, kwamen in beeld. Dit omvatte het bekijken van de geschiedenis van coöperaties, de economieën die zij voortbrengen en hun continuïteit en breuken in het heden. Hoe kan culturele productie in stand worden gehouden op een manier die zich verzet tegen de focus op geld en de beperkingen van tijdelijke tijdschema's? Om dit aan te pakken, werd het COOP-budget vanaf het begin verdeeld over kleine groepen. Elke groep ontwikkelde een creatief voorstel om de hulpbronnen op een manier te gebruiken die zich uitstrekte over een langere periode, waardoor er infrastructurele sporen worden gecreëerd in plaats van vluchtige uitgaven. Een belangrijke vraag daarbij was: hoe kunnen we infrastructureel onderzoek en coöperatieve (of collectieve) manieren van zijn en organiseren in stand houden?

Tutors: Noor Abuarafteh en Marina Christodoulidou, met gastdocenten Dirar Kalash, Saba Innab en Tewa Barnosa. Student-deelnemers: Agnese Spolverini, Aimeé Phillips, Asmaa Barakat, Erik

Peters, Javier Rodriguez Perez, Jip van der Hek, Oliver Turvey, Rana Kelleci, Sarmistha Bose, Shiva Yourdkhani, Stellar Meris.

6. de Appel Curatorial Programme 2025: Lumbung Practice

6.1 Tweede academisch jaar: Fellowship

Het Curatorial Programme van de Appel is sinds de oprichting een ruimte voor curatoriale innovatie en experiment. Het is door de decennia heen actueel en relevant gebleven door baanbrekende curatoriale praktijken te bevorderen.

In een tijd waarin ethische kwesties als duurzaamheid en inclusie aan de orde zijn, wordt het imago van de jetlagged ster-curator in twijfel getrokken. Bovendien is er in kunst- en academische instellingen veel discussie over de nauwe samenwerking met kunstenaars, en de machtsverhoudingen tussen curatoren en kunstenaars. In deze dertigste editie van het programma werken curatoren nauwer samen met kunstenaars; ze leren samen hoe ze middelen, processen en besluitvorming kunnen delen. De focus ligt op het opbouwen van duurzame relaties tussen de (curatoriale en kunstenaars)collectieven en het bevorderen van hun duurzaamheid.

De huidige editie van het Curatorial Programme is een speciale editie, die niet één maar twee academische jaren beslaat. Het eerste jaar liep van september 2024 tot juli 2025, gevolgd door een fellowship van september 2025 tot juli 2026.

We hebben vier collectieven ontvangen die lumbung leren en beoefenen als model en methode voor collectieve organisatie. Voortbouwend op de kennis en ervaring die is opgedaan tijdens documenta fifteen, hebben Lara Khaldi en Gertrude Flentge een educatief programma ontwikkeld met de naam Lumbung Practice. Lumbung Practice begeleidt kunstenaars-, curator- en interdisciplinaire collectieven bij het opzetten van hun eigen lumbung, en leert hen over de rijke ervaringen van de verschillende lumbung-stromingen: lumbung interlokal, lumbung Indonesia en lumbung Kassel, en hoe deze zijn vertaald naar de tentoonstelling van documenta fifteen. Ter gelegenheid van documenta fifteen kwamen 68 kunstenaars en interdisciplinaire collectieven samen om een blijvende lumbung op te bouwen; om te werken aan het voortbestaan van lokaal verankerde sociale kunstpraktijken en hun ecosystemen. Lumbung is een prekoloniale landelijke praktijk waarbij het overschot collectief wordt beheerd, gedeeld en gevierd voor het toekomstige welzijn van de gemeenschap. Tijdens documenta fifteen groeide het uit tot iets groters: het was zowel een rhizomatisch 'collectief van collectieven' als een praktijk van gedecentraliseerde collectieve herverdeling, waardoor de kunstinstelling en haar tentoonstellingslogica werden getransformeerd.

Het Curatorial Programme loopt parallel en in samenwerking met twee andere educatieve programma's: het Lumbung Practice Temporary Master-programma aan het Sandberg Instituut en een educatief programma voor collectieven in Gudskul (Jakarta, Indonesië). De collectieven die voor elk van deze programma's zijn geselecteerd, bouwen gedurende een periode van twee jaar samen aan een lumbung die ook na de periode actief zal blijven. Hoewel grote delen van de programma's van de drie instellingen elkaar overlappen, zijn andere aspecten specifiek voor elk

van hen. In het eerste jaar overlappen de programma's van de Appel en Sandberg grotendeels. De deelnemers van Gudskul volgden hun eigen programma in Indonesië, maar er waren regelmatig online sessies om elkaar te leren kennen, werkgroepen op te zetten en lezingen te delen.

In het **eerste academische jaar** (van september 2024 tot juli 2025) kwamen de deelnemende collectieven wekelijks bijeen van maandag tot en met woensdag, in het Sandberg Instituut of in de Appel. Meestal hadden de bijeenkomsten op maandag en dinsdag de vorm van een gesprek met tutoren of gasten. Tijdens deze bijeenkomsten is één persoon host, een ander maakt aantekeningen van het gesprek en weer iemand anders houdt de tijd bij. Op woensdagen bezochten de Lumbung-deelnemers culturele ruimtes en initiatieven in Nederland. Ze werden vriendelijk ontvangen door onder andere Framer Framed, Casco, W139, Metro54, Voedselpark, Stichting DOEN, Van Abbemuseum en KIT. Op donderdagen kwamen de deelnemers aan het Curatorial Programme bijeen en vormden ze een onderzoeksgroep die nadacht over financiering en institutionele transformaties in relatie tot de 50-jarige geschiedenis van de Appel. Ze werden vaak vergezeld door docenten.

Gastdocenten waren onder meer: Reem Shilleh, Rahmat Arham, Ade Darmawan, Autonomic, Farid Rakun, Ferdi Thajib, Ismal Muntaha, Ivo Schmetz, Julia Sarisetiati, Metro 54, Nuraini Juliastuti, Reinaart Vanhoe, Subversive Film, Tropical Tap Water, Noor Aburafaeh, Marina Christodoulidou, Tizintizwa Collective, David Bollier, Basak Senova, Falke Pisano en Jack Segbars.

Waar in het eerste jaar het kerncollectief van tutoren grotendeels het curriculum plande, gebeurt dit in het **tweede academische** jaar in samenwerking met de deelnemers. Een groep van hosts heeft nagedacht over de planning van het jaar en hoe het leerproces begeleid kan worden. Het jaar is opgebouwd rond drie 'intensives'. Elke intensive duurt twee weken en is gericht op collectief leren op basis van de behoeften van de collectieven en werkgroepen. Elke werkgroep programmeert twee dagen, en twee andere dagen worden geprogrammeerd door de tutoren. De data van de intensives zijn:

- o Intensive 1: 15-26 september 2025
- o Intensive 2: 1-14 december 2025
- o Intensive 3: 16-29 maart 2026

De gastdocenten tijdens de intensives zijn: Lina Bravo Mora, Unsettled Earth, Andrea Ancira, Lila Athanasiadou, KeleKetla!, Gizem Üstüner, Jeanne Van Heeswijk, Pink Pony Express en James Parnell.

Eenmaal per maand zijn er ook sessies gericht op de voorbereiding van het Harvest Festival, de publieke eindpresentatie die in juli 2026 de vorm zal aannemen van een tentoonstelling in de Appel. De docenten die deze sessies begeleiden zijn: The Black Archives, Yang Ing Que en Özgür Atlagan.

Eens in de drie maanden wordt er een *majelis* georganiseerd, een manier om te reflecteren en discussiëren over de collectieven en hun toekomstplannen. De term *majelis* komt uit het Arabisch en betekent vrij vertaald een samenkomst waar je gemeenschappelijke zaken bespreekt en beslist. Deze vorm werd tijdens documenta fifteen gebruikt om van elkaar te leren en om gezamenlijk de tentoonstelling te organiseren, werkgroepen op te starten en feedback te geven aan de grotere groep. Hosten en oogsten maken deel uit van de voorbereiding en het proces van de *majelis*.

Het programma van dit jaar richt zich voornamelijk op de volgende vragen: Hoe kun je kunstwerken produceren en tentoonstellingen samenstellen vanuit een dekoloniaal en inclusief perspectief? Hoe kun je een discours opbouwen vanuit de praktijk? Voortbouwend op het werk van de werkgroep Where's the Art, discussiëren de deelnemers en leiden ze workshops over de leesbaarheid van hun praktijken. Storytelling is fundamenteel in de lumbung als een manier om kennis te verspreiden en ruimtes voor collectiviteit te creëren.

De tutores van het programma, die het traject van de deelnemers op de voet hebben gevolgd en hen elk semester meerdere keren hebben ontmoet, zijn: Reza Afisina, Iswanto Hartono, Eszter Szakács, Natasha Hulst, Arts Collaboratory (AC), Casco Art Institute met Aline Hernández en Marianna Takou, Nuraini Juliastuti, Lara Khaldi en Gertrude Flentge.

De deelnemende collectieven van het Curatorial Programme zijn:

Level Five (Brussel)

Level Five is een coöperatieve studio voor en door kunstenaars. Ze zorgen gezamenlijk voor hun ruimtes en de mensen die er gebruik van maken. Op die manier creëren ze een duurzame basis voor elk van de artistieke praktijken en initiatieven. Het deelnemende lid dat in Amsterdam aanwezig is, is Rob Ritzen. Rob werkt als cultureel programmeur en coördinator. Hij heeft een BA in Museologie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (Reinwardt), een MA in Filosofie en Ethiek van de Vrije Universiteit Brussel, en hij nam deel aan de onderzoeksmaster in filosofie aan de KU Leuven.

“-” (dash) (Isfahan)

dash is een collectief van collectieven dat in de zomer van 2023 is opgericht om een sociaal-culturele infrastructuur voor de kunstgemeenschap van Isfahan te creëren en terug te winnen, geworteld in artistieke beeldingskracht die neoliberale en politiek-gecentreerde ideologische methoden uitdaagt. De leden van dash Collective zijn elk lid van andere collectieven. De deelnemende leden in Amsterdam zijn: Tara Jamali, Emili Allahbeigi en Samira Haselmi. Tara is een performance-danseres en interactieve lichaamskunstenaar. Emili is campagnestrateeg bij Snappfood in Iran. Samira is socialemediamanager bij QCB Italia.

Biquini Wax (Mexico-Stad)

Biquini Wax (BW) is een multipolair kunstcollectief en een open cultureel centrum. Sinds de oprichting zet het zich in om een onderling afhankelijke kunstruimte te zijn die collectief wordt beheerd door en voor de culturele gemeenschap die geïnteresseerd is in het snijvlak van hedendaagse kunst en kritisch denken. Het is zowel een gemeenschappelijke woon-/werk-

/ontmoetingsruimte als een zelforganiserend studiecentrum/experimenteel tentoonstellingsplatform. De deelnemende leden in Amsterdam zijn Denisse Vega de Santiago, Gerardo Contreras en Mili Herrera. Gerardo Contreras en Mili Herrera zijn beeldend kunstenaars. Denisse Vega de Santiago is een Mexicaanse architect, onafhankelijk curator en redacteur, gevestigd in Rotterdam. Ze schrijft over arbeid, ras en dekoloniale feministische praktijken in de hedendaagse kunst en architectuur.

Papaya Kuir (NL)

Papaya Kuir is een lesbisch-transfeministisch collectief, opgericht door en voor Latijns-Amerikaanse migranten en vluchtelingen die in Nederland wonen en de bredere gemeenschap die begaan is in hun strijd. Het deelnemende lid dat het collectief vertegenwoordigt is Alejandra Ortiz. Alejandra Ortiz is een gepubliceerde auteur, onderzoeker en gemeenschapsbouwer. Ze is een Mexicaanse transvrouw met een geschiedenis van marginalisatie, geweld en sekswork, naast andere intersecties. Alejandra wijdt haar activisme aan de zichtbaarheid en empowerment van gemarginaliseerde gemeenschappen met verschillende projecten.

6.2 Majelis in Indonesië (07–22.04.2025)

In april 2025 reisden de deelnemers van het Curatorial Programme samen met de studenten van het Sandberg Instituut Lumbung Practice naar Indonesië om de Gudskul-deelnemers te ontmoeten. De groep begon hun reis in Jakarta, waar ze tijd doorbrachten bij Gudskul en deelnamen aan collectieve sessies die waren bedoeld om wederzijds leren te bevorderen, werkmethoden uit te wisselen en na te denken over een duurzame langetermijnsamenwerking tussen alle deelnemende collectieven.

Van daaruit reisden ze naar Jatiwangi in Midden-Java, waar ze een bezoek brachten aan de Jatiwangi Art Factory, het Perhutana-gemeenschapsbos en een lokale dakpannenfabriek. Het programma werd voortgezet met bezoeken aan collega's in Midden-Java, waaronder het Tudgam Biennale-team in Kuningan en Sinau Tabalong in Cirebon. De reis ging vervolgens verder naar het oosten, naar Pemenang, Lombok, de thuisbasis van Pasir Putih, een van de collectieven die aan het programma van Gudskul deelnemen. In Lombok bezocht de groep het dorp Sasak Bayan, waar lumbung-praktijken nog steeds deel uitmaken van het dagelijks leven, en organiseerden de deelnemers een openbare activiteit in de haven van Pemenang, geïnspireerd op het principe van “geven en niets terug verwachten”. Terug in Jakarta voor de laatste dagen van de reis ontmoetten de deelnemers de kunstenaarscollectieven Taring Padi en Kunci, waarmee de reis werd afgesloten met verdere dialoog en uitwisseling.

Sessie over de toekomstige duurzaamheid van de collectieven, Gudskul, Jakarta

Bezoek aan het dorp Sasak Bayan op Lombok

6.3 damdam Harvest Festival #1 (28.05–06.07.2025)

damdam Harvest Festival was een achtdaags openbaar programma georganiseerd door damdam, het collectief van collectieven dat voortkwam uit het Curatorial Programme van de Appel, het Lumbung Practice Temporary Master Programme van het Sandberg Instituut en het Collective Study Programme van Gudskul in Indonesië. Tussen 28 mei en 6 juni 2025 organiseerde damdam bijeenkomsten in de Appel en op andere locaties in en rond Amsterdam

om hun ecosysteem aan het publiek te introduceren. Het was een feestelijke eerste oefening in coalitievorming door middel van tegenstrijdigheden, gebaseerd op het geloof in een platform “waar we kunnen werken vanuit onze worstelingen, collectieven kunnen uitbreiden en inspiratie kunnen vinden in het werk van gelijkgestemde collectieven”.

damdam richtte zich op het beoefenen van duurzame economieën en het nadenken over hun collectieve infrastructuren, gedeelde praktijken, gemeenschappelijke middelen en waarden. De nadruk lag op de waarde van het proces. Hun curatorische benadering is verankerd in de politiek van vriendschap, onderlinge afhankelijkheid, vertrouwen, collectieve vreugde en betrokkenheid in Amsterdam en onze lokale gemeenschappen. Naast het in kaart brengen van middelen en behoeften in hun ecosysteem, bouwden de deelnemers een gemeenschappelijke basis op en plantten ze zaadjes voor de toekomst. Uit dit proces zijn verschillende zelforganiserende werkgroepen voortgekomen rond gemeenschappelijke urgenties: gemeenschap, land, economie, drukwerk, publiceren, pedagogiek, documenteren en archiveren.

Tijdens het damdam Harvest Festival deelden de deelnemers hun inzichten over de lumbung-praktijk en lopende processen via *nongkrongs* (bijeenkomsten), workshops, filmvertoningen, discussies, diners en feesten. De deelnemers worstelden met de vraag: welke toekomst kunnen we ons voorstellen als we ons werk heroriënteren rond delen, gemeenschappelijke ritmes en solidariteit?

Ondertussen organiseerde het Gudskul Collective Studies-programma van 15 tot 22 juni 2025 hun Harvest Festival in Jakarta. De zesde editie van dit programma heeft een nieuw collectief van collectieven voortgebracht, genaamd Sixpack, dat de vijf deelnemende kunstcollectieven uit verschillende delen van Indonesië samenbrengt: Makmur Djaja (Jakarta), Pasir Putih (Lombok), Ruang SimpaSio (Larantuka), Riwanua (Makassar) en Indonesia Art Movement (Jayapura).

7. de Appel Archive

Het archief werd in de beginjaren van de Appel opgericht door Wies Smals als documentatiecentrum om bezoekers en kunstenaars de kans te geven kennis te maken met het programma en om het discours rond performancekunst te stimuleren. De kortstondige performances en tentoonstellingen die in de Appel plaatsvonden, werden beschikbaar gesteld via verschillende documentatiematerialen. Dit materiaal werd vervolgens opgeslagen in een levend archief dat het rijke verhaal van de Appel vertelt. Het archief bevat boeken, handgeschreven materiaal, video- en audiowerken, foto's, posters en geschreven of gesproken getuigenissen. Het archief wordt bezocht door universiteitsstudenten, gerenommeerde onderzoekers, curatoren en kunstenaars uit de hele wereld, maar ook door deelnemers aan het Curatorial Programme en andere bondgenoten.

In 2025 was de grootste onderneming voor wat betreft het Archief de verhuizing van twee externe opslagplaatsen naar een nieuwe opslag. Hier zijn het papieren archief, het financiële archief, de kluis en het deel van de bibliotheek gehuisvest dat niet in het openbare archief van de Appel past. Het archief is in november verhuisd naar De Lutmaak, een nieuwe broedplaats

aan de Lutmastraat, twee straten verwijderd van de Appel, waardoor het voor het team van de Appel, onderzoekers en andere gebruikers van het archief gemakkelijker toegankelijk is.

In het archief dat zich bij de Appel bevindt hebben we gewerkt aan bewegwijzering en een handleiding om het archief inzichtelijk te maken voor bezoekers. Ontwerper Niklas Weisenbach heeft in nauwe samenwerking met de huisontwerpers Bardhi Haliti & Zuzana Kostelanska de stickers en tabbladen ontworpen en geproduceerd. De geprinte handleiding zal gereed zijn begin 2026.

Foto: Nikola Lamburov

7.1 Archival Consciousness en biblio-graph.org

Het archief van de Appel fungeert als een laboratorium voor kunstenaars, onderzoekers en andere partners. In 2019 werd Mariana Lanari uitgenodigd voor een langdurige samenwerking waarin boeken, kennis, werk en gegevens worden gedeeld om Biblio-Graph — een online omgeving voor collectieve gegevensaggregatie — en de zoekmachine van de website van de Appel (verder) te ontwikkelen. Samen met Remco van Bladel richtte Lanari het initiatief Archival Consciousness op en ontwikkelde ze de Biblio-Graph-webapplicatie voor culturele bibliotheken en archieven die hun collecties willen openstellen om ze toegankelijker en vindbaarder te maken voor een breder publiek. Biblio-Graph werkt als een interactieve laag bovenop bestaande databases, en maakt deel uit van een doorlopende methode om de collecties van culturele bibliotheken en archieven om te zetten in data.

Een van de vragen die aan Mariana werd gesteld, was hoe radiofrequentie-identificatie (RFID) kan worden gebruikt om het archief zo compact mogelijk te maken en serendipiteit een handje te helpen bij het zoeken naar boeken. De Archive Unit (Silverfish) bevindt zich in het archief van de Appel. Het onderzoek met een RFID-lezer wordt in 2026 voortgezet.

7.2 Archive in Residence

In dit programma, dat in 2024 van start ging, nodigen we andere archieven uit voor een (korte) residentieperiode. Bij de Appel onderzoeken deze kleinere, vergeten of opmerkelijke culturele archieven hoe ze omgaan met data, materialen, fysieke en tactiele aspecten, en hoe ze kunnen profiteren van het openstellen van hun archieven voor het publiek.

Van oktober tot december werkte het Archief samen met Reading Vigil for Palestine om een Archive in Residence te ontwikkelen en te hosten, onder leiding van Duru Bayramoglu. Reading Vigil for Palestine is een dagelijkse actie waarbij sinds november 2023, tussen 12.30 en 13.30 uur, op de Dam boeken worden voorgelezen als een manier om te staken, samen te leren over de Palestijnse geschiedenis, te protesteren tegen kolonialisme en genocide, en solidair te zijn met de Palestijnse strijd. Sinds de start van de actie twee jaar geleden heeft Reading Vigil for Palestine meer dan 700 uur aan geluidsopnames verzameld van 74 boeken en ontmoetingen op de Dam. de Appel heeft de leden van de gemeenschap die aan de actie deelnemen uitgenodigd om een collectief te archiveren en te reflecteren. Het archief van Reading Vigil for Palestine zal begin 2026 voor het publiek toegankelijk zijn op een nieuw geproduceerde website, alsook in de Appel Library en Archive, inclusief audio-opnames van de Dam, de volledige collectie boeken die tot nu toe zijn gelezen, en overpeinzingen en aantekeningen van de groep.

7.3 Archive Hours en Sharing Methods workshops

de Appel en Archival Consciousness zijn in 2024 begonnen met workshops om archiveringsmethoden te delen met collega-archivarissen in culturele instellingen, gemeenschapsruimtes, sociale bewegingen, kunstenaarsarchieven en onderzoeksarchieven. Het archief is een ruimte geworden voor experimenten en kritische reflectie op onze collectieve geheugen-infrastructuren en voor leren als een vorm van bevrijding. Binnen het archief kunnen we de hele levenscyclus van data observeren en behandelen: het creëren, beheren, voorbereiden, transformeren en publiceren van data. We kunnen ook in detail analyseren wat de kosten zijn van het digitale en het fysieke archief. Tegenwoordig zien we een toenemende nadruk op digitalisering, zonder dat er voldoende aandacht is voor de complexiteit van het onderhouden van digitale collecties. Terwijl papier langzaam veroudert, verandert het digitale ecosysteem voortdurend. Wie draagt de last van deze kosten, behalve het milieu? En hoe lang kunnen we onze praktijk en herinneringen in stand houden? We hebben archivarissen, onderzoekers en andere professionals uitgenodigd om zich met deze vragen bezig te houden, deel te nemen aan dit lopende onderzoek en kritisch na te denken over de toekomst van onze gezamenlijke archiveringspraktijken, aan de hand van hun eigen archieven.

In 2025 ontving de Appel financiering van NADD (Network Archives Design and Digital Culture) om drie Archive Hours te presenteren. De laatste van deze reeks, waarin Ami Clarke en Lozana

Rossenova een interactieve, gebruikersgestuurde, doorzoekbare database van kunstenaarsboeken en -publicaties (DAAP) presenteren, vindt plaats in februari 2026.

Foto: Remco van Bladel

De School Archive – Archiving Manual (05.11.2025)

Melisa Cenik presenteert het audioarchief van De School en de productie en het delen van een handleiding voor dit proces. De School Archive 2016-2024 bevat acht jaar clubgeschiedenis in een uitgebreid geluidsarchief. Melisa heeft met zorg en plezier aan dit archief gewerkt – ze heeft zich verdiept in het vak en al doende geleerd hoe je een audioarchief opbouwt van niet-tastbare elektronische muziekevenementen. Ze publiceerde daarnaast een handleiding voor het maken van geluidsarchieven en heeft deze voor iedereen beschikbaar gesteld. Ze vertelde over de valkuilen en hoogtepunten, de politiek, de techniek en de communicatie van het archiveren en bewaren van een cultuur die nauwelijks in archieven vertegenwoordigd is. We hebben ook de handleiding bekeken en gesproken over het belang van het maken van handleidingen.

Mobile Archiving – Medieval Manuscripts (04.12.2025)

Janou Munnik reist door Nederland met een mobiel digitaliserings-station in een koffer om extra kwetsbare boeken, middeleeuwse manuscripten en documenten te digitaliseren. Ze brengt deze kwetsbare manuscripten naar het digitale tijdperk door middel van hoogwaardige fotografie. Samen met manuscript deskundige Annelynn Koenders digitaliseert Janou ter plaatse bij erfgoedinstellingen met behulp van de Traveller's Conservation Copy Stand (TCCS), waardoor het risico voor deze kostbare objecten tot een minimum wordt beperkt. De TCCS is een volledig uitgeruste, mobiel digitaliserings-station die in één koffer past. Dit project, geïnitieerd door het Huygens Instituut en voortgezet door de KB Nationale Bibliotheek, heeft als doel alle Nederlandse middeleeuwse manuscripten digitaal toegankelijk te maken. Janou heeft haar reizen en praktijkervaringen met ons gedeeld, de TCCS gepresenteerd en de gedigitaliseerde manuscripten laten zien.

Archive Happy Hours

De Archive Hours werden gevolgd door Happy Hours om verder te ontdekken wat het archief voor deelnemers kan betekenen. De Happy Hours zijn een manier om mensen met elkaar in contact te brengen en verschillende manieren te verkennen om het archief te betreden en te gebruiken, onder het genot van een drankje en soep in de foyer van de Appel.

7.4 Archiefonderzoek door Falke Pisano en Jack Segbars

Het archief van de Appel kan worden gezien als een opslagplaats waarin de geschiedenis van het ontstaan een onafhankelijke, non-profit kunstruimte is gedocumenteerd. Vanaf het begin werd de archieffunctie door de Appel opgevat als een integraal onderdeel van haar artistieke activiteiten. In zekere zin is de vorming van de Appel, inclusief deze archieffunctie, het rolmodel geweest voor wat hedendaagse kunst is geworden: een geïntegreerd model voor de bemiddelende productie en discursieve reflectie van kunst; het kunstinstituut als autonome entiteit.

Het archief van de Appel bevat ook nauwkeurig de gegevens over de relatie tussen de Appel en haar financiële bronnen, zoals die zich in de afgelopen 50 jaar heeft ontwikkeld. Zoals bekend is deze steun structureel precair geweest en gevormd door de opeenvolgende cultuurpolitieke ideeën van de staat en het gemeentebestuur. De productie van kunst is nog steeds geen geaccepteerd onderdeel van het economische grondplan en blijft economisch gezien een uitzondering.

In 2025 hebben Falke Pisano en Jack Segbars, die het archief bestuderen, zich gericht op de manier waarop de structurele precaire situatie van deze relatie het kunstinstituut definieert en vormgeeft, en afhankelijk is van de vele lagen en schalen van de voorwaardelijke infrastructuur waarvan het zelf deel uitmaakt. Dit verslag geeft ons een beeld, en de mogelijkheid om te begrijpen hoe de relatie tussen de verschillende partijen is ontstaan en zich heeft ontwikkeld, en hoe zij elkaar beïnvloeden in taal en vorm. Als zodanig geeft het een overzicht van de recente geschiedenis van de vorming van kunstinstellingen in relatie tot de politiek.

Dit eerste onderzoek zal in 2026 worden uitgebreid door werkgroepen op te richten met medewerkers in het veld en publieke programmering, waarbij de politieke plaats van kunst verder wordt onderzocht.

7.5 Archief in relatie

Bruiklenen

Art-Rite, no. 15, “*Surroundings*,” 1977, inkt op krantenpapier, 20 pagina's

In bruikleen gegeven aan Manifold Books voor de tentoonstelling *Have you got the time?* *Rosemary Mayer's Temporary Monuments (Spring)*, 24 mei – 21 juni 2025.

Heinz Brand – *Leerer Gedankengang*, 1978, boek

Uitgeleend aan Claudia la Torre voor een eenmalige tentoonstelling in Commerce Commerce, Milaan.

Joeri Pruys – *Final Cut*, 2025, documentaire

De documentaire laat de belangrijke rol zien van de Appel in de kunstwereld, vijftig jaar geleden en nu.

In de aanloop vond er de eerste publieke screening ooit plaats van Body Art (Marina Abramovic, 1975). Deze televisie-documentaire is gefilmd in de Appel, gemaakt door Simon Pruys en Frans Swartjes. Dit materiaal is het startpunt van de documentaire *Final Cut*. de Appel maakte verschillende archiefmaterialen beschikbaar, en deelde connecties, ruimtes en mogelijkheden om te filmen van 2015–2025.

Lezing Scott Burton

de Appel Archief stelde een gedigitaliseerde cassette-tape beschikbaar aan Darling Green, een collaboratieve studio in New York. Darling Green maakte een geannoteerde transcriptie van deze nooit gepubliceerde opname van een lezing door Scott Burton in de Appel in mei 1988. Deze transcriptie is gepubliceerd in de omvangrijke monografie, *Scott Burton: Shape Shift*, door Jess Wilcox, 2025, op pagina 117-125, en is ook beschikbaar in de Appel Archief.

Geselecteerde groepsbezoeken:

- Prince Claus fund – Mentorship Programme *Moving Narratives* met Mohamad Dib
- Verzamelaars uit Hongarije via acb Gallery, Boedapest en curatoren uit Oekraïne via Dutch Culture
- Een groep studenten van de Zürcher Hochschule der Künste, Visuele Communicatie

Lezingen

- Zaterdag 15 november 2025: Nell Donkers sprak op het Symposium *Small Archives Thinking Collectively* in Kunstinstituut Melly, Rotterdam

Schenkeningen

- Marijke van der Wijst – collectie correspondentie van Wies Smals
- Hans Gieles – research door Edna van Duyn, editor de Appel van 1984 tot 2013 naar het leven van Wies Smals

Anders

- Interview Nell Donkers door Mariana Fernández Mora voor de uitgave *restless grounds - speculative futures on algorithmic technologies - issue 1 / may 2025*, gepresenteerd op 15 mei 2025 tijdens het *Slow AI Symposium: Practices of Thinking, Sensing, and Refusing* in Framer Framed, Amsterdam
- Nell Donkers, archivaris van de Appel, is genomineerd voor de Maker Behind the Maker Award, 2025 (the MELLY's)

Samenwerkingen

Het archief is sinds 2011 aangesloten bij Adamnet en OKBN (Overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland), werkt sinds 1992 samen met LI-MA (Living Media Art) en is sinds eind 2024 partner van NADD (Network Archives Design and Digital Culture). Het archief heeft sinds 2019 een langdurige samenwerking met Archival Consciousness (Remco van Bladel en Mariana Lanari). Daarnaast heeft het archief nauwe banden met onder andere de Rijksakademie, de bibliotheek van de Rietveld Academie, de bibliotheek van het Stedelijk Museum en PrintRoom Rotterdam, en worden er regelmatig bijeenkomsten georganiseerd met andere archivariissen en archief liefhebbers.

8. Publicaties

8.1 Correspondences: de Appel 1975-2025

384 p, ill. colour & bw, 23 x 32 cm, pb, English

Correspondences: de Appel 1975-2025 volgt de activiteiten van de Appel aan de hand van brieven, telegrammen, luchtpost, ansichtkaarten, faxen en e-mails die naar en door de Appel zijn verstuurd. Elk document geeft een beeld van de artistieke projecten en programma's die de Appel heeft geïnitieerd en gepresenteerd, de culturele ontwikkelingen en carrières die het heeft ondersteund, de triomfen en tegenslagen die het heeft meegemaakt, en de samenwerkingen en vriendschappen die het heeft aangewakkerd. Tegelijkertijd werpt de collectie licht op de carrières en levens van kunstenaars en kunstprofessionals die deel uitmaken van de Appel, en op de ontwikkelingen in de (internationale) kunstwereld door de jaren heen.

In plaats van een overzicht te geven van de publieke activiteiten van de Appel door de decennia heen, illustreert deze publicatie een relationele geschiedenis, met de nadruk op netwerken, gesprekken en samenwerkingen. Over het algemeen worden deze interne werkingen van instellingen vaak privé gehouden en bereiken ze het publiek via tentoonstellingen, performances, publicaties, programmering, bijeenkomsten en andere publieke formats. Door te kijken naar het correspondentie-archief kunnen we vertrouwd raken met de verbanden tussen

mensen, plaatsen, ontwikkelingen en gebeurtenissen, en de veelheid aan persoonlijke perspectieven die samen het werk van een instelling vormen.

Het boek bevat materiaal van meer dan honderd verschillende auteurs en omvat papieren en digitale correspondentie van onder meer Laurie Anderson, James Lee Byars, Theresa Hak Kyung Cha, General Idea, Mona Hatoum, Patricia Kaersenhout en Carolee Schneemann. Context wordt geboden door geschreven gastbijdragen van Alice Butler, Alison Burstein, Annet Dekker, Susan Gibb, Brian Fuata en de Appel's archiviste Nell Donkers. In hun teksten vertrekken zij vanuit hun eigen specifieke perspectieven op correspondentie- en archiveringspraktijken, die fungeren als een brug naar een specifiek scala aan correspondentiemateriaal. Het boek bevat tevens een uitgave van Alison Knowles in de vorm van een lint.

De lancering van het boek vond plaats in De Lutmaak, een nieuwe broedplaats in de Lutmastraat en tevens de nieuwe locatie van het externe archief van de Appel, met talks door Eszter Szakács, Nell Donkers, Martha Jager en Hannah Cheney, een reflectie van Beckett Flannery op correspondentie van Barbara T. Smith, en een reflectie van Sands Murray-Wassink op de correspondentie van Carolee Schneemann.

8.2 The Remote Archivist

The Remote Archivist, een terugkerende uitgave uit het de Appel Archief, bereikt je ook als je afwezig bent of het archief ver weg is. De afstand en tegelijkertijd nabije vluchtigheid van digitale platforms worden vertaald naar tastbare archivistische berichten.

Op een zijde van de publicatie vindt men een archiefstuk uit het de Appel Archief – van jaren geleden of van gisteren – immers, hoe snel verwordt een gebeurtenis tot een archiefstuk. Refererend aan de informatiebladen met documentatie die de Appel in de 70-tiger jaren naar haar “volgers” stuurde, herbeleven we met de Remote Archivist de vreugde van het ontvangen van drukwerk in de brievenbus. De Remote Archivist houdt lezers op de hoogte van hetgeen dat plaatsvond of nog in de geschiedenis geplaatst zal worden.

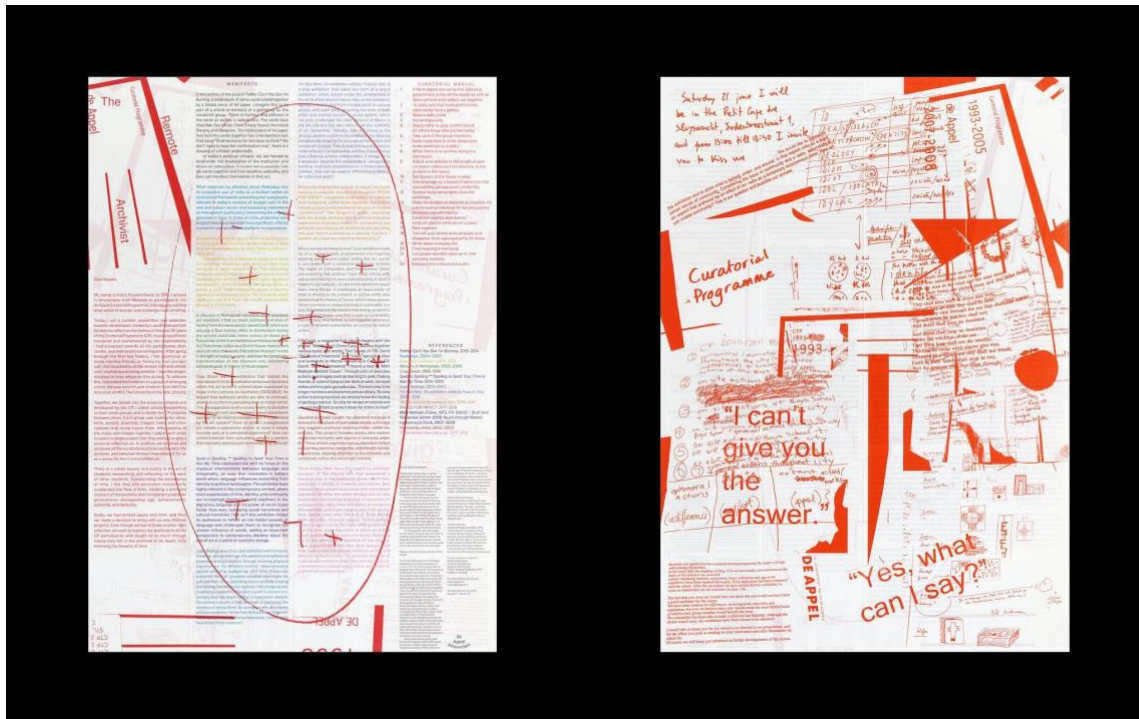
Op de andere zijde van de publicatie krijgen archiefvormers ruimte om hun vondsten te koesteren, te vieren en hun bevindingen te publiceren. Het archief wordt in leven gehouden door tedere aanraking, door het middelpunt van aandacht te zijn en kan keer op keer worden herduid.

Series 07: Katia Krupennikova & HKU Master of Arts

The Remote Archivist #7 is samengesteld door curator en docent Katia Krupennikova in samenwerking met kunstenaars-onderzoekers van het tweede jaar van de Master of Arts van de HKU University of Arts Utrecht: Fleur Carlier, Hannah Fleishman, Aisha Halima Hachem, Sohrab Kashani, Changli Luo, Mirella Moschella, Chen Ran, Zoë Sluijs, Mark Torochkin, Isabel Veganzones Belmonte, Janneke Venema, Wang Xue Sophia en Xiang Dong Li.

The Remote Archivist #7 is gewijd aan de archieven van de Appel Curatorial Programme, dat in 2025 haar 30-jarig jubileum vierde. Samen met tweedejaarsstudenten van de masteropleiding van HKU University of Arts Utrecht heeft Curatorial Programm alumnus Katia Krupennikova (2011/12) zich verdiept in de projecten die door het Curatorial Programme zijn geïnitieerd en ontwikkeld. Ze vroeg jonge kunstenaars-onderzoekers om ideeën, hints, gevoelens, praktijken, beelden, teksten en andere texturen uit het verleden te zoeken die hen vandaag inspireren.

De lancering van The Remote Archivist #7 stond in het teken van archieven en archivering, met gesprekken, discussies, poëzie voordrachten en performances, waarbij geselecteerde sporen van het Curatorial Programme van de Appel werden getoond en gereflecteerd. Deelnemers aan het programma waren Fleur Carlier, Nell Donkers, Hannah Fleishman, Lara Khaldi, Sohrab Kashani, Katia Krupennikova, Changli Luo, Chen Ran, Zoë Sluijs, Isabel Veganzones Belmonte, Wang Xue Sophia en anderen.

Series 08: Matt Hinkley / Barbara Bloom

Matt Hinkley, kunstenaar en eigenaar van boekhandel BOOKS in Amsterdam, werkt sinds 2021 in het archief van de Appel. Hij runt de boekhandel op dezelfde manier waarop hij het archiefwerk doet: nauwkeurig en met evenveel liefde voor het boek, het papier, het ontwerp, het concept en de betekenis. Hij raakte gefascineerd door het werk van Barbara Bloom dat overall in het archief te vinden is, van 1974 tot nu. Het werk is niet altijd op een voor de hand liggende manier aanwezig, maar duikt steeds weer op in beeld, woord, ontwerp en nabeeld, en legt zo verbanden door het hele archief heen. Deze herinneringen aan het belang van Bloom voor de Appel komen langzaam naar boven, verschijnen op plaatsen waar je ze het minst verwacht, krijgen gestaag betekenis en worden plaatsbaar, onderling verbonden en begrijpelijk.

8.3 A is for Art and Appel – A colouring workbook

A is for Art and Appel is een kleurboek met 28 bijdragen van kunstenaars waar de Appel recentelijk mee heeft samengewerkt, en van de Appel's team. We vroegen hen om kleurplaten, beelden van hun kunstwerken, kleine activiteiten en spelletjes op te sturen die kinderen thuis of op school kunnen doen. Met dit boek kunnen ze tekenen, bewegen, bouwen, fantaseren en ontdekken, net als een kunstenaar.

Met bijdragen van Espacio Estamos Bien, Tirdad en Soraya Zolghadr, Basma Alsharif, Ehsan Fardjadniya, Raul Balai, Wouter Stroet, Elke Uitentuis, Amare Beauge, Tarek Beauge, Mercedes Azpilicueta, Isshaq Albarbary, Alina Lupu, Martin La Roche Contreras, Maartje Fliervoet, Arefeh Riahi, Marina Christodoulidou, Ivo Schmetz, Resa Afisina, Mariana Lanari, Remco van Bladel, Noor Abed, Zeynep Kayan, Binna Choi, Noor Aburarefeh, Raoni Muzho, Angelica Falkeling, Kris Dittel, Bardhi Haliti, Zuzana Kostelanská, de Appel Team.

Grafisch ontwerp door Bardhi Haliti en Zuzana Kostelanská, geprint en gebonden door Terry Bleu.

8.4 de Appel Periodical #1: Composting

de Appel Periodical is een online publicatie die twee keer per jaar verschijnt; samengesteld door het team van de Appel, samen met externe stemmen en bijdragen. Het biedt ruimte voor reflectie en context rond ons programma en archief, in periodes tussen tentoonstellingen. Het brengt naar voren wat vaak minder zichtbaar is: gesprekken achter de schermen, archiefmateriaal, interviews, resultaten van workshops of bijeenkomsten, of een voetnoot die een eigen verhaal wordt. De Periodical is in het leven geroepen om even stil te staan bij aspecten van onze activiteiten die niet altijd aan bod komen in het publieke programma. Het is bedoeld voor iedereen die nieuwsgierig is naar wat er binnen en rond de Appel gebeurt: onze burens, partners, kunstenaars, onderzoekers en het publiek dat ons van een afstand volgt.

De Periodical wordt per e-mail verspreid en is ook beschikbaar op onze website. De vorm varieert van een brief tot een verzameling fragmenten en bijdragen. In tegenstelling tot de nieuwsbrief, die zich richt op aankomende activiteiten, kijkt de Periodical terug, naar binnen en opzij. Het deelt processen, reflecties en achtergrondverhalen. Elk nummer is losjes gestructureerd rond onze Glossary, een groeiende lijst van woorden en concepten die regelmatig terugkomen in ons werk.

Dit eerste Periodical, gepubliceerd op 17 januari 2026 - na de afsluiting van Mercedes Azpilicueta's solotentoonstelling *CacHho CucchhA* en vóór de opening van *The Broken Pitcher* - bevat bijdragen van Sophie Soobramanien, Ilia Pellapaisiotou, Thomas Siderius en Santiago Pinyol. Het staat in het teken van het thema Composting: het vitale, ondergrondse,

levengevende proces van terugkeer en samensmelting dat de oogst van het volgende seizoen mogelijk maakt.

9. Publiek en communicatie

Ondanks het feit dat de Appel pas begin 2024 naar haar nieuwe locatie in de Diamantbuurt is verhuisd, heeft het publiek (nieuw en oud) ons goed weten te vinden. Oude kennissen en nieuwe vrienden zijn aangetrokken door de aansprekende programmering en de toegankelijke en centraal gelegen locatie. De samenwerkingen met (culturele en maatschappelijke) partners zoals Tempel, Cinetol, CC Amstel, OBA en Buurthuis Plan C, Combiwel de Edelsteen en IVKO kunstvakschool hebben bijgedragen aan het aarden van de organisatie in de buurt. Het partnership met Filmtheater Kriterion heeft nieuwe bezoekersgroepen kennis laten maken met de Appel en haar programma. De aanwezigheid van de Appel Kiosk bij Albert Cuyp- en Dappermarkt gaf aanleiding tot gesprekken die binnen de muren van ons gebouw nooit mogelijk waren geweest. Ook bezoekers die de Appel de laatste jaren uit het oog waren verloren, zijn weer langsgekomen.

De band met de gemeenschappen uit Nieuw-West proberen we vast te houden door projecten geïnitieerd in het stadsdeel te continueren: de publicatie *West Side Tori's* werd in 2025 gerealiseerd samen met de leerlingen van de Burgemeester de Vlugschool, en de Tiener Curatoren-alumni uit Nieuw-West werkten als host bij de de Appel Kiosk bij de Dappermarkt. 2025 was ook het jaar van de kindertentoonstelling *CacchHo CucchhA* van Mercedes Azpilicueta, die veel nieuw (en jong) publiek naar de Appel bracht. We blijven jonge doelgroepen aanspreken via het nieuwe Tiener Curatoren-programma, samenwerkingen met kunstvakschool IVKO, verscheidene studentenbezoeken en een communicatie-samenwerking met Cultuurscherm, een partij die cultuur promoot op middelbare scholen.

9.1 Communicatie-strategie

In 2025 is een marketing-specialist in de arm genomen om samen met de Appel's hoofd communicatie op zoek te gaan naar manieren om een groter en diverser publiek te bereiken. De daaruit vloeiende communicatie-strategie, die in 2026 verder uitgebreid en uitgerold zal worden, schetst een gericht plan om de zichtbaarheid, consistentie en impact van de organisatie te versterken, waarbij ook uitdagingen worden aangepakt. Het plan geeft prioriteit aan het opbouwen van een duidelijke, herkenbare aanwezigheid, zowel online als offline. Dit begint met het creëren van een uitgebreide communicatiekit waarin essentiële merk-materialen – logo's, belangrijke teksten en beeldmateriaal – worden gebundeld, zodat alle externe communicatie coherent en toegankelijk is. Online kanalen, waaronder de website en de nieuwsbrief, zullen worden gestroomlijnd om de bruikbaarheid en betrokkenheid te verbeteren: dit gebeurt door het vereenvoudigen van abonnementsprocessen, het regelmatig bijwerken van teksten en het structureren van de website voor meer duidelijkheid en gebruiksgemak. De PR-strategie zal worden versterkt door middel van strategische timing van media-outreach rond belangrijke momenten en afstemming van de communicatie op de maatschappelijke en culturele relevantie van de Appel. Er zal meer nadruk worden gelegd op storytelling, met behulp van fotografie, video en grafische content en een consistente beeldtaal op alle platforms. De fysieke ruimte zal ook verder worden geactiveerd als een zichtbare en

uitnodigende locatie – door middel van bewegwijzering, buitenactiviteiten en lokale partnerschappen – om de herkenbaarheid en de band met de gemeenschap te versterken. Door middel van deze praktische en strategische acties kan de Appel een duurzame, duidelijke en boeiende communicatie-opzet ontwikkelen die aansluit bij haar missie, waarden en evoluerende rol in het culturele landschap.

In 2026 zullen we daarnaast een bezoekersenquête realiseren om meer inzicht te krijgen in de identiteit en motivatie van onze bezoekers.

Het afgelopen jaar hebben we in meer heldere taal gecommuniceerd, en gepoogd om meer doelgroepen in acht te nemen en aan te spreken. Zo zijn onze nieuwsbrieven korter en directer geworden, wisselen we Engelstalige Instagram-posts af met Nederlands, en zetten we meer (foto)grafisch beeld in.

Daarnaast streeft de Appel ernaar om meer eigen content te creëren en meer opdrachten te geven voor artikelen en reflecties, en deze te delen via onder andere de Appel Periodical (zie: 8. Publicaties) en de 'Harvests' sectie op onze website. Dit om kritisch discours te creëren rondom de thema's waarmee we ons bezig houden, en om interpretaties van onze tentoonstellingen en programma's voor te leggen aan ons (potentieel) publiek. Hiermee is in 2025 een start gemaakt door onder meer de eerste editie van de Appel Periodical en de interviews met de verschillende collectieven die deelnemen aan het Curatorial Programme, gepubliceerd op onze eigen website en in Amsterdam Alternative (zowel krant als website).

Diamantbuurt cultuur-overleg

Na onze verhuizing naar de Diamantbuurt zijn we toegetreden tot een tweewekelijks overleg met collega's van naburige organisaties CC Amstel, OBA Amstel, Tempel Broedplaats en Cinetol om programma's te delen, te bespreken en op elkaar af te stemmen, en gezamenlijke en gedeelde marketing-doelen te bespreken. Er wordt in het volgende jaar toegewerkt naar een gemeenschappelijke nieuwsbrief en agenda-posters voor buurtgerichte programma's. Daarnaast is er met de gebiedsmakelaar gesproken over manieren om de instellingen rond de Tolstraat en Cullinanplein op de kaart te zetten als 'cultureel kwartier'.

9.2 Pers

- [“Tuinen met bomen vol fruit – My Garden’s Boundaries Are The Horizon in De Appel”](#), Zazie Duinker in Metropolis M, 21.01.2025
- [“Level Five interviewed by Tropical Tap Water”](#), Amsterdam Alternative, 25.01.2025
- [“Papaya Kuir – interviewed by Tropical Tap Water”](#), Amsterdam Alternative, 07.02.2025
- [“dash – interviewed by Tropical Tap Water”](#), Amsterdam Alternative, 26.02.2025
- “A Garden With No Boundaries”, Brechje Krah in Tubelight #130
- “8 musea voor mensen die gevoelig zijn voor prikkels”, Annabelle Koeleman in I Amsterdam, 15.05.2025
- [“Dispatch: As Matter Speaks”](#), Yeongseo Jee in L’internationale, 09.06.2025
- [“Marktspeculatie – Tussen kunst en kapitalisme bij de Appel Kiosk”](#), Ischa Borger in Metropolis M, 21.07.2025
- [“Alleen als je deze buurt écht kent, snap je alle verwijzingen in dit kunstwerk”](#), Jan Pieter Ekker in Het Parool, 14.08.2025
- [“Today, again, we must say that Palestine is the centre of the world”](#), Françoise Vergès in L’internationale, 02.09.2025
- [“Outsideness, and Other Words of Advice for Young Curators”](#), Niels van Tomme in The Curatorial, 12.09.2025
- “Tegenstem #11: Klachtenkoor”, Metropolis
- “Het kind en het spel in de kunst”, Fabienne Rachmadiev in De Groene, 28.08.2025
- [“en en en of of of – 13 tentoonstellingen & evenementen om naar uit te kijken”](#), Metropolis M, 10.09.2025
- [“Rumour Aesthetics – How Inas Halabi Interrogates Environmental Colonialism Beyond Visualizing the Invisible in Palestine”](#), Ischa Borger in Soapbox Journal, 10.10.2025
- [“Spel als praktijk – over Cacchho CucchhA van Mercedes Azpilicueta”](#), Mirthe Berentsen in Mister Motley, 04.11.2025
- “Vrij spelen”, Fabienne Rachmadiev in Metropolis M, 26.12.2025

9.3 Bereik

Het totaal bereik van onze programma’s bedroeg in 2025 12.766 deelnemers en bezoekers. Online bereik is verder uitgebreid via de website (206.000 bezoekers, 384.600 page views), Instagram (28.931), LinkedIn (4365), Facebook (24.991), onze nieuwsletter (7571 abonnees) en de Periodical (7.571 ontvangers).

Via ons tentoonstellingsprogramma van 8 tentoonstellingen hebben we in 2025 3429 bezoekers bereikt (bezoekers van de Kiosk op Dapper- en Albert-Cuypmarkt niet inbegrepen);

Het publieke programma bestond uit 58 evenementen, die werden bijgewoond door 4986 bezoekers;

Het Embedded Art programma trok 1569 deelnemers en bezoekers aan 40 activiteiten: bestaande uit (basisschool)kinderen, middelbare scholieren en volwassenen;

Het Curatorial Programme omvatte 93 sessies.

Daarbij telden we 144 archief activiteiten, bezoeken en verzoeken voor en door een totaal van 494 deelnemers en onderzoekers.

De 4 publicaties hadden een gezamenlijke oplage van 8818 exemplaren.
In totaal hebben wij in 2025 504 kinderen verwelkomd.

Voor het jaar 2025 hanteerde de Appel de volgende richtlijnen met betrekking tot gratis entree-beleid:

- o Online streaming van programma's;
- o Tentoonstellingsopeningen;
- o Embedded Art programma's;
- o Archief en bibliotheek;
- o De Kiosk op de Dapper- en Albert Cuypmarkt en andere activiteiten in de openbare ruimte.

Daarnaast werd geen toegangsprijs gevraagd voor:

- o Degenen die direct betrokken waren bij de tentoonstellingen of programmering, zoals kunstenaars, sprekers en andere betrokkenen;
- o Medewerkers, leden van de Raad van Toezicht en betrokken partners;
- o Journalisten en fotografen;
- o Kinderen en jongeren onder de achttien jaar.

10. Bedrijfsvoering

2025 – het eerste jaar van het huidige Kunstenplan – verliep positief.

Het kernteam is hecht en de lijnen tussen bestuur en Raad van Toezicht zijn kort. de Appel is meer en meer onderdeel van de Diamantbuurt-gemeenschap en werkt steeds vaker samen met buurtorganisaties en bewoners. Tegelijkertijd blijft de organisatie ook nauw samenwerken met internationale partners. De programmering ontvangt steeds meer aandacht door zowel de landelijke als lokale (kunst)pers en we zijn tevreden over de bezoekerscijfers. Ook gaan we door met het professionaliseren van het team en de organisatie, door kritisch te kijken naar procedures, risico's, sociale en fysieke veiligheidsprotocollen en de toepassing van de codes Culturele Diversiteit, Fair Practice en Governance. Dit alles mede dankzij de veilige basis gegeven door de meerjarige financiering van Amsterdams Fonds voor de Kunst en Mondriaan Fonds, aangevuld met projectgerelateerde subsidies (o.a. van Stadsdeel Zuid en Oost, Ammodo, Fonds voor Cultuurparticipatie en Cultuurfonds) en donaties.

Verhuizing van het archief

In het najaar van 2025 hebben we een groot deel van ons archief vanuit twee externe opslagplaatsen verhuisd naar een nieuwe opslagplaats, dicht bij de Appel: in de nieuwe broedplaats De Lutmaak. Hier is het archief beter toegankelijk voor teamleden, archivariissen en onderzoekers.

Team

In 2025 zijn drie nieuwe leden toegetreden tot het team van de Appel: Natascha van den Boom, host en officemanager, Iliia Pelapaisiotou en Estela Gonzalez Lopez, hosts. Sophie Soobramanien, die eerder host was, is gegroeid naar de functie van producer.

De Raad van Toezicht verlengde de aanstelling van artistiek directeur Lara Khaldi, waarmee het vertrouwen in haar artistieke visie werd bevestigd. Tijdens Khaldi's zwangerschapsverlof (vanaf oktober 2025 tot maart 2026) nam Eszter Szakács de rol van interim-artistiek directeur op zich om de institutionele stabiliteit te waarborgen.

Verdere professionalisering

Door een voortdurende evaluatie van interne processen en de ontwikkeling van duidelijke procedures en gedeelde protocollen konden we in 2025 zowel de bezoekersaantallen als de projectuitgaven beter monitoren. We blijven de kwartaalprognose van cashflow en inkomsten- en uitgavenstromen nauwlettend monitoren en passen het vier-ogen-principe toe bij de verwerking van facturen.

Het gebruik van protocollen en checklists wordt ook toegepast op de veiligheidsmaatregelen; het BHV plan, het protocol voor noodsituaties, de Risico-inventarisatie en -evaluatie Plan (RienE) en Plan van Aanpak, de gedragscode en het handboek voor het team en de hosts worden jaarlijks bijgewerkt, en vaker als er relevante aanpassingen zijn. Bijna alle teamleden zijn in het bezit van een BHV-certificaat, dat jaarlijks wordt vernieuwd. Ter gelegenheid van de kindertentoonstelling *Cacchho CucchhA* is aanvullende expertise ingewonnen via Arbodienst Medprevent en Het Imaginarium om ervoor te zorgen dat de tentoonstelling veilig was voor kinderen.

In het najaar van 2025 hebben we onze boekhouding en salarisadministratie verplaatst van Kop of Munt naar ASK. Dit bood ons de gelegenheid om verschillende processen (waaronder de verwerking van facturen en de kwartaalprognose) en de boekhoudstructuur (grootboekrekeningen en kostenplaatsen) te herzien en te verbeteren. De nieuwe structuur biedt meer inzicht in de uitgaven per project en maakt de verantwoording aan subsidieverstrekkers eenvoudiger.

Zoals eerder genoemd (Zie: 9. Publiek en Communicatie), werd er in 2025 een marketing-specialist aangesteld om ons bij te staan bij het ontwikkelen van een effectieve communicatie- en marketingstrategie voor de komende jaren.

Training

We hebben de opleidingen en workshops voor het team voortgezet die we in voorgaande jaren waren gestart. Deze zijn bedoeld om ons bewustzijn rond inclusie en sociale veiligheid te vergroten, om onze collectieve werkwijze te bevragen en te verbeteren, en *cross-skilling* te bevorderen.

In 2025 hebben de volgende trainingen plaatsgevonden:

- o Lobbytraining door Lobbylokaal en De Zaak Nu;
- o Training sociale veiligheid door Ivy Foundation;
- o Workshop True Counterpower (zelf)kritiek door Iliada Charalambous;
- o Een reeks HR-workshops in samenwerking met Moker.

Risicoanalyse

De twee grootste risico's voor de Appel waren de afgelopen jaren het vinden van geschikte huisvesting en het genereren van extra inkomsten. Eind 2023 werd een belangrijke stap gezet met de verhuizing naar Tempel Broedplaats, waar de Appel tot ten minste 2031 kan blijven. Structurele financiering van het Amsterdamse Fonds voor de Kunst en het Mondriaan Fonds, toegekend in de zomer van 2024, voor de periode 2025-2028, zorgt voor een stabiele financiële basis. De steun van Ammodo is gegarandeerd tot medio 2026. Aanvullende projectgerelateerde financiering is verkregen van de gemeente Amsterdam (Stadsdelen Zuid en Oost), particuliere stichtingen en individuele donateurs.

Dankzij een positief bedrijfsresultaat in de afgelopen jaren hebben we een reserve kunnen opbouwen waarmee we onverwachte uitgaven kunnen opvangen. Een aanzienlijke reserve is ook nodig om de cashflow te beheren, gezien het feit dat 10% van de structurele financiering van het Mondriaan Fonds voor de jaren 2025-2028 pas na afloop van de Kunstenplanperiode, in 2029, zal worden overgemaakt.

de Appel heeft een relatief klein team (11 medewerkers in loondienst, 8,13 FTEs) wat uitdagingen met zich meebrengt bij (langdurige) ziekte van teamleden. de Appel heeft een ziekteverzuimverzekering afgesloten om eventuele (langdurige) ziektekosten op te vangen. Het ziekteverzuimpercentage in 2025 bedroeg 0%, wel waren in 2025 twee medewerkers tijdelijk met ouderschap- en bevallingsverlof.

Het bestuur houdt zich aan een duidelijke en goed geborgde structuur met betrekking tot het nemen en verantwoorden van besluiten. Dit geldt ook voor de Raad van Toezicht.

Op basis van de huidige risico-inventarisatie zijn geen significante onbeheerste operationele risico's geïdentificeerd.

SWAT analyse

Strengths (Sterktes)

Sterke internationale reputatie

Uniek Curatorial Programme en internationaal netwerk

Experimentele, geëngageerde programmering

Weaknesses (Zwaktes)

Relatief gespecialiseerd publiek

Beperkte schaal en middelen

Beperkte zichtbaarheid bij breder lokaal publiek

Opportunities (Kansen)

Nieuwe samenwerkingen met internationale en lokale (matwschappelijke) partners

Meer verbinding met stedelijke thema's en lokale gemeenschappen

Threats (Bedreigingen)

Afhankelijkheid van subsidies

Stijgende kosten en druk op cultuurbudgetten

Werkdruk

Sociale veiligheid

Naast de fysieke risico's voor bezoekers en medewerkers wordt er in de organisatie ook aandacht gegeven aan de risico's van hoge werkdruk en psychosociale belasting. Regelmatig vindt er hierover overleg plaats tussen medewerkers en bestuurders en wordt er naar een passende verhouding gestreefd tussen werklast en ingezette werkuren. de Appel heeft een gedragscode, dat ook een klachtenprocedure omvat, die jaarlijks wordt herzien en ook onderschreven door alle freelancers waarmee de Appel samenwerkt, alsook door de deelnemers van het Curatorial Programme. Voor deelnemers van het Curatorial Programme is er daarnaast een aparte klachtenprocedure.

Medewerkers hebben direct toegang tot een externe vertrouwenspersoon van het Landelijk Bureau Integriteit & Vertrouwenspersoon, tot de bedrijfsarts via Zorg voor de Zaak, en tot de Raad van Toezicht via zijn voorzitter.

Privacy en cyberveiligheid

de Appel respecteert de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en beschermt privacygevoelige informatie, zowel on- als offline. Er zijn maatregelen getroffen met betrekking tot cyberveiligheid, onder andere door een online wachtwoordmanagement-service te

installeren, en door sensibilisering van de medewerkers. Er zijn plannen voor verdere training en professionalisering van het team in 2026.

Governance Code Cultuur

Vanaf de oprichting in 1975 tot 2022 werd de Appel bestuurd volgens een eentraps bestuursmodel met een uitvoerende directie. In 2022 heeft de Appel zijn bestuursstructuur en statuten herzien naar een tweetrapsmodel met een tweekoppig Bestuur en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht en het Bestuur van de Appel passen de principes van de Governance Code Cultuur volledig toe.

De toezichthoudende, adviserende en werkgeversfunctie is in handen van de Raad van Toezicht, terwijl het Bestuur verantwoordelijk is voor de artistieke programmering, de bedrijfsvoering en het dagelijks bestuur van de organisatie. De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit vijf leden. De leden van de Raad van Toezicht vervullen hun taken onbezoldigd en zonder belangenconflicten. Er is een voorzitter en een aangewezen penningmeester. Tijdens ten minste vier vergaderingen per jaar bespreken de Raad van Toezicht en het Bestuur de gang van zaken en de toekomst van de organisatie. De vergaderingen worden schriftelijk vastgelegd. De leden van de Raad van Toezicht zijn verantwoordelijk voor de samenstelling en voor de deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht ziet erop toe dat de missie en de geformuleerde doelstellingen van de Appel worden nageleefd en dat de middelen efficiënt worden besteed.

Een externe accountant voert een onafhankelijke financiële controle uit; de externe boekhouder, de Raad van Toezicht en het Bestuur zijn hier nauw bij betrokken. De publieke verantwoording wordt afgelegd door het jaarverslag en de jaarrekening op de website te publiceren.

Eenmaal per jaar, en indien nodig vaker, evalueert het Bestuur de prestaties van de teamleden tijdens individuele gesprekken. De Raad van Toezicht evalueert jaarlijks de prestaties van het Bestuur en zijn eigen prestaties. Terugkijkend op zijn prestaties in 2025 heeft de Raad van Toezicht onder meer gesproken over zijn samenstelling, de vaardigheden en expertise van de leden, de taakverdeling, de frequentie en inhoud van vergaderingen, de interactie met de bestuurders en zijn rol als adviseur van de bestuurders. Op basis van een constructieve en open dialoog heeft de Raad van Toezicht over elk van deze punten een positief oordeel gegeven.

In 2025 hebben het Bestuur en de Raad van Toezicht de gepubliceerde aanbevelingen van de Raad van Cultuur inzake governance en toezicht in de culturele sector ("Toezicht in de culturele sector: een kunst apart") doorgenomen en besproken.

de Appel respecteert de Wet normering topinkomens (WNT).

Code Culturele Diversiteit

de Appel definieert inclusie in brede zin: formeel onderwijs, culturele achtergrond, sociale klasse en geslacht zijn aangemerkt als enkele van de cruciale determinanten van iemands

kansen en mogelijkheden in het leven. de Appel streeft ernaar een veilige plek te zijn, vrij van discriminatie, ongeacht geslacht, genderidentiteit en -expressie, seksuele geaardheid, handicap, fysieke verschijning, lichaamssomvang, ras, etniciteit, nationaliteit, religie, leeftijd, taal, sociaaleconomische status of anderszins. We willen een gastvrije, sociale plek creëren voor iedereen, met zo min mogelijk drempels, zowel fysiek als intellectueel.

Tijdens een gezamenlijke bijeenkomst over diversiteit en inclusie (in de zomer van 2023) besprak het team van de Appel het boek *On Being Included. Racism and Diversity in Institutional Life* (2012), van Sara Ahmed, waarin zij kritisch ingaat op de uitdagingen van diversiteitswerk binnen instellingen en organisaties. Uit haar werk blijven we mogelijke strategieën afleiden. De auteur moedigt instellingen aan om van praten over diversiteit over te gaan tot concrete acties. Echte inclusiviteit houdt in dat er ruimtes worden gecreëerd waar de stemmen van gemarginaliseerde individuen worden gehoord en gewaardeerd, en waar actie wordt ondernomen op basis van hun ervaringen. Een belangrijk element hierbij is een kritisch bewustzijn van de manieren waarop vooroordelen, discriminatie en uitsluiting, al dan niet opzettelijk, in stand worden gehouden. Een ander belangrijk aspect dat Ahmed benadrukt, is het smeden van allianties en solidariteit. Bij de Appel wordt dit in praktijk gebracht door middel van collaboratieve, niet-hiërarchische werkmethoden, waarbij medewerkers, kunstenaars, buurtbewoners en deelnemers worden betrokken bij institutionele discussies, met als uiteindelijk doel het delen van het eigendom van de Appel.

Publiek

Het belangrijkste doel van de afgelopen jaren was om een groter en diverser publiek te bereiken en langdurige en wederzijds verrijkende relaties op te bouwen met het veelzijdige ecosysteem van de Diamantbuurt en het Stadsdeel Zuid.

Na de verhuizing naar de Diamantbuurt is er veel energie ingestoken in het opzetten van relaties en samenwerkingen met andere culturele en maatschappelijke organisaties in de buurt. Ook hebben we geprobeerd om ons kenbaar te maken bij de lokale bewoners, die korting krijgen op entree.

De activiteiten van de Appel worden gekenmerkt door een inclusieve aanpak, gericht op luisteren, samenwerking en solidariteit. Onze bezoekers vervullen verschillende rollen: gasten, actieve deelnemers en soms mede-eigenaren. In 2025 hebben we nieuwe en diverse doelgroepen bereikt door samen te werken met naburige organisaties zoals Buurthuis Plan C en Cinetol, maar ook met kunstenaars en partnerinstellingen zoals OBA Amstel, GROND en Filmtheater Kriterion die ons hebben geholpen nieuwe en bredere netwerken te bereiken. Daarnaast trok de kindertentoonstelling *Cacchho Cucchha* een nieuwe publieksgroep aan, bestaande uit basisschoolleerlingen, kinderen en hun verzorgers. Dit dwong ons om de toegankelijkheid en veiligheid van het gebouw, maar ook onze gastvrijheid en ons taalgebruik te herdenken. Om onze ambitie om een breder en diverser publiek aan te spreken verder te ondersteunen, blijven we kritisch nadenken over onze communicatiemiddelen, onze toon en de taal die we in onze communicatie gebruiken. We streven ernaar om toegankelijke taal te gebruiken en zowel in het Nederlands als in het Engels te communiceren.

Op de website hebben we een pagina gewijd aan toegankelijkheid en hebben we ons aangesloten bij de campagne die door de gemeente Amsterdam is geïnitieerd voor culturele organisaties in de stad om een gezamenlijke toegankelijkheid toolkit te ontwikkelen: door een reeks gedeelde pictogrammen op de website te plaatsen, kunnen organisaties gemakkelijk aan bezoekers met specifieke toegankelijkheidseisen communiceren welke faciliteiten de organisatie kan bieden. De pictogrammen zijn gericht op vier belangrijke toegankelijkheidscriteria: fysieke toegankelijkheid, auditieve toegankelijkheid, visuele toegankelijkheid en hoge gevoeligheid voor geluid en licht.

Een aandachtspunt blijft de fysieke toegankelijkheid van de tentoonstellingsruimte. De ruimte, die alleen via een trap bereikbaar is, is toegankelijk voor minder mobiele bezoekers met behulp van een 'trappenklimber' die door de hosts kan worden bediend. Daarnaast zorgen we er altijd voor dat een deel van de tentoonstelling (meestal video's of documentatie) ook op de begane grond te zien is.

Personeel

Het team bestaat uit zowel ervaren medewerkers als starters. de Appel is een organisatie waar jonge professionals kunnen leren en groeien en geleidelijk meer verantwoordelijkheden op zich kunnen nemen. Het team weerspiegelt diversiteit op het gebied van gender, seksuele geaardheid, praktijk- versus theoretische opleiding, leeftijd, nationaliteit en culturele achtergrond. Culturele en genderdiversiteit waren twee van de selectiecriteria voor de leden van de Raad van Toezicht, wat resulteerde in een samenstelling met twee vrouwen en één lid met een niet-Nederlandse culturele achtergrond op een totaal van vijf leden.

Programma

Het artistieke programma is divers wat betreft de kunstenaars, partnerinstellingen, initiatiefnemers en bemiddelaars waarmee we samenwerken. Het archief verwelkomt onderzoekers uit de hele wereld. Ons Embedded Art-programma betreft mensen met verschillende (culturele) achtergronden. Met het Tiener Curatoren programma betrekken we jongeren uit zeer diverse gemeenschappen en spreken we hen aan als actieve besluitvormers. Deelnemers aan het Curatorial Programme komen uit de hele wereld. Daarnaast is diversiteit in perspectieven en achtergronden een belangrijk criterium bij de selectie van de juryleden die de kandidaten voor het Curatorial Programme interviewen.

Partners

de Appel werkt samen met verschillende partners, organisaties, buurthuizen, musea en adviseurs, die dezelfde waarden delen en het belangrijke uitgangspunt hanteren dat kennis, kracht en middelen moeten worden gedeeld om het welzijn van onze samenleving te verbeteren. Samen met het Sandberg Instituut in Nederland en Gudskul in Jakarta, Indonesië, hebben we het Curatorial Programme Lumbung Practice opgezet. We hebben ons aangesloten bij het Dutch Art Institute om les te geven in hun Roaming Academy COOPs. We hebben ook samengewerkt met duurzame, open en vrije culturele instellingen zoals Voedselpark Amsterdam, OT301 en Filmtheater Kriterion. Andere internationale samenwerkingen waren er onder meer met L'Internationale Online en Arts for the Commons (A4C).

Fair Practice Code

de Appel was nauw betrokken bij de ontwikkeling van de Fair Practice Code en nam actief deel aan een onderzoek naar de implementatie ervan in 2023. De code is in de loop der jaren ingevoerd en geleidelijk in de organisatie geïntegreerd. Voor het vaststellen van de honoraria van kunstenaars volgen we de richtlijn voor kunstenaarshonoraria. Voor het vaststellen van de beloning van medewerkers, freelancers, stagiaires en vrijwilligers volgen we de richtlijn voor functie- en beloningsstructuur van De Zaak Nu.

de Appel ziet zichzelf als een lerende organisatie, waar junior/medior medewerkers de kans krijgen om door te groeien naar hogere functies. Tijdens functioneringsgesprekken, en indien nodig vaker, reflecteren we op teamtevredenheid, werkdruk, doelen, bijscholing en ambities. Indien nodig en mogelijk worden gedurende het jaar aanpassingen doorgevoerd. De principes van solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen worden bij de Appel integraal overgenomen en zijn leidend zowel in al onze activiteiten, als in interne overlegstructuren.

Duurzaamheid

Om bij te dragen aan de ecologische duurzaamheid van de organisatie nemen we de volgende maatregelen:

- o Maaltijden bij de Appel zijn vegetarisch;
- o Er wordt geen wegwerpservies gebruikt;
- o Tentoonstellingsmaterialen worden grotendeels gerecycled en opgeslagen voor toekomstig gebruik;
- o De deelnemers aan het Curatorial Programme reizen minder en voor langere periodes dan in het verleden;
- o Digitale vergaderingen hebben de voorkeur boven internationale reizen;
- o Voor kortere afstanden wordt de voorkeur gegeven aan treinen en andere duurzame vervoermiddelen.

ANBI

de Appel is door de belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De status is in 2025 opnieuw geëvalueerd en vastgesteld door de belastingdienst. Deze status maakt het voor de donateurs mogelijk hun gift fiscaal aftrekbaar te laten zijn.

Ketenversterking en verantwoordelijkheid

De Appel draagt via verschillende projecten, overlegs en samenwerkingsverbanden bij aan kennisuitwisseling en het scheppen van kansen binnen de context van ketenversterking en genre-verantwoordelijkheid.

Dit doet de Appel o.a. door deel te nemen aan het 3 Package Deal, in samenwerking met het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK) en Bureau Broedplaatsen (BBp), ter ondersteuning van jong talent. Het doel van het 3 Package Deal is toptalent stimuleren en faciliteren met betaalbare woon- en werkruimte, budget en een netwerk. Dit programma van het AFK en Bureau Broedplaatsen geldt inmiddels als best practice op het gebied van talentontwikkeling. Het AFK stelt samen met Bureau Broedplaatsen per kunstdiscipline coalities samen van gerenommeerde en vernieuwende kunstinstellingen uit Amsterdam. Deze instellingen selecteren en begeleiden gezamenlijk de toptalenten gedurende een jaar waarin ze toewerken naar een eindpresentatie die hun ontwikkeling zichtbaar maakt voor de stad. De Appel nomineerde en begeleidde dit jaar samen met de Gerrit Rietveld Academie en Foam Fotografiemuseum kunstenaar Sterre Pomper, een Rietveld alumna.

Verder neemt de Appel deel aan meerdere overleggen - zowel op lokaal als op nationaal niveau - met het doel om informatie en kennis uit te wisselen, en gezamenlijke lobby strategieën te ontwikkelen. (Zie voor een overzicht 16. Partners en contributors.)

11. Financiën

Bedrijfsresultaat

In het boekjaar 2025 werd een positief resultaat van € 74.008 behaald (in 2024 was dit € 90.002).

Dankzij de cruciale steun van het Amsterdamse Fonds voor de Kunst, het Mondriaan Fonds, de gemeente Amsterdam, Ammodo, Fonds voor Cultuurparticipatie en Cultuurfonds, naast aanvullende projectfinanciering en donaties van particuliere donateurs, konden we voldoende financiële middelen genereren om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

De verschillen tussen de winst- en verliesrekening en de begroting zijn voornamelijk te wijten aan een afwijkende rubricering van enkele posten (zie toelichting hieronder) en aan het verhoogde budget van enkele projecten in het licht van de extra geworven middelen.

Toelichting afwijkende rubricering begroting t.o.v. winst- en verliesrekening:

In de begroting is bij huisvesting ook de huur van activiteitenlocaties opgenomen. In de jaarrekening is de gerealiseerde huur voor activiteiten opgenomen onder activiteitenlasten materieel.

Inhuur boekhouder en ICT freelancer zijn begroot onder beheer personeel, maar staan in de realisatie van de jaarrekening gepresenteerd onder algemene bedrijfslasten
Inhuur voor activiteiten werd begroot onder activiteitenlasten materieel. De realisatie van de inhuur wordt in de jaarrekening gepresenteerd onder activiteitenlasten personeel.

Eigen inkomsten

De eigen inkomsten in 2025 bedragen € 267.289 en omvatten publieksinkomsten bestaande uit entree tot tentoonstellingen en publieksprogramma's, verkoop van boeken, catalogi en andere merchandise, incidenteel zaalverhuur, deelnamekosten van het Curatorial Programme, de bijdragen van het Dutch Art Institute en Kunstmuseum Lichtenstein, projectsubsidies en particuliere donaties.

Financiële positie

Het eigen vermogen bedroeg op 31-12-2025 € 274.672 (in 2024 bedroeg dat € 200.664). De solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen) is 53,5% (in 2024 bedroeg de solvabiliteit 42 %); de liquiditeit 2,10%.

Een reserve is essentieel voor de organisatie om ervoor te zorgen dat we het hoofd kunnen bieden aan eventuele financiële tegenslagen die zich in de komende jaren kunnen voordoen, o.a. als gevolg van de toegenomen inflatie en de slechts gedeeltelijke indexering van subsidies. Bovendien stelt een reserve ons in staat om onverwachte uitdagingen het hoofd te bieden, zonder de continuïteit van de organisatie in gevaar te brengen.

Om ten alle tijden aan alle verplichtingen te kunnen voldoen en rekeninghoudend met externe risico's streeft De Appel naar een continuïteitsreserve op het niveau van ten minste 4 maanden vaste lasten. Hiervoor is een reserve van EUR 240.000 nodig. Het streven is deze reserve in de periode 2025 - 2028 op te bouwen.

Balanspositie

Op 31-12-2025 bedroeg het balanstotaal € 513.140 (op 31-12-2023 was dit € 478.251).

Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering Topinkomens in de (semi)publieke sector wordt nageleefd, de bezoldiging van het bestuur van de Appel is in overeenstemming met de wettelijke vereisten.

12. Samenstelling team

Teamleden:

Lara Khaldi, General Director (1 FTE)

Sofia Patat, Business Director (1 FTE)

Eszter Szakacs, Artistic Director a.i. (freelance, van september 2025 t/m september 2026)

Nell Donkers, Curator Archives and Library (0.8 FTE)

Lucie von Eugen, Head of Production (0.8 FTE)

Ka-Tjun Hau, Curator of Embedded Art (1 FTE)

Phylisia Gilijamse, Curator of Embedded Art a.i. (van oktober 2024 t/m januari 2025)

Maria Nolla, Curatorial Programme coordinator (0.8 FTE)

Jan-Pieter 't Hart, Head of Communication (0.7 FTE)

Sophie Soobramanien, Public Programme Producer (0.7 FTE)

Jesse Blaauw, Programme coordinator (0.4 FTE, tot februari 2025)

Natascha van den Boom, Office manager (0.6 FTE)

Estela Gonzalez Lopez, Host

Ilia Pelapaisiotou, Host

Freelance hosts:

Brechje Krah

Sophie Soobramanien

Stagiaires:

Duru Bayramoğlu, februari - december

Emily Nola, juli - augustus

Ilia Pelapaisiotou, september 2024 - juli

Vrijwilligers:

Jacquine van Elsberg (Archive)

Jan van Geem (Archive)

Technici:

Sjoerd Tim

Andoni Zamora

JJ Spreij (ICT)

Grafisch ontwerp:

Bardhi Haliti

Zuzana Kostelanská

Boekhouding:

Kop of Munt, tot november

Kantoor Ask, vanaf november

13. Samenstelling en zittingschema Raad van Toezicht

Bart Beekman (lid vanaf 6 december 2022, voorzitter RvT vanaf 6 oktober, tweede termijn)
Jelle Miedema (lid vanaf 6 december 2022, penningmeester RvT vanaf 23 juni, tweede termijn)
Sjaron Minailo (lid vanaf 6 december 2022, tweede termijn)
Ansuya Blom (lid vanaf 20 november 2023, eerste termijn)
Chiara de Cesari (lid vanaf 12 februari 2024, eerste termijn)

De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van (maximaal) drie jaren en zijn voor maximaal één volgende periode van (maximaal) drie jaren herbenoembaar.

14. Nevenfuncties Bestuur en overige functies Raad van Toezicht

Lara Khaldi

Bestuurslid van The Kitchen collective workspace, Brussel

Jurylid bij de Jan van Eyck Academie

Jurylid van de curatorial programme bij Kunstverein Aughrim, Ierland

Sofia Patat

Bestuurslid MOKER, Overleg Verenigde Amsterdamse Beeldende Kunstinstituten

Eszter Szakacs

Promovendus aan de Amsterdam School for Cultural Analysis van de Universiteit van Amsterdam

Docent aan het Sandberg Instituut voor de tijdelijke masteropleiding Lumbung Practice
Strategisch bestuurslid van OFF-Biennale Budapest

Bart Beekman

Rechter bij de rechtbank van Amsterdam

Jelle Miedema

Bedrijfssecretaris Randstad N.V.

Lid van de adviesraad van de Vereniging Rembrandt

Bestuurslid van Stichting Virtutis Opus

Sjaron Minailo

Artistiek leider van Stichting Studio Minailo

Artistiek leider van de afdeling Muziektheater, ArteZ Hogeschool voor de Kunsten

Kunstenaar-curator bij de Nationale Opera

Freelance operaregisseur

Lid van de Raad van Toezicht van Stichting de Vrolijkheid

Lid van de Raad van Toezicht van Festival Early Music

Ansuya Blom

Adviseur bij de Rijksakademie van beeldende kunsten

Lid van de Raad van Toezicht van Casco Art Institute, Working for the Commons

Chiara de Cesari

Hoogleraar Erfgoed, Geheugen en Cultuurwetenschappen, voorzitter van
Cultuurwetenschappen, Faculteit der Letteren, Universiteit van Amsterdam
Bestuurslid van het Koninklijk Nederlands Instituut te Rome (KNIR)
Lid van de Wetenschappelijke Adviesraad van Incipit CSIC, het Instituut voor
Erfgoedwetenschappen van de Spaanse Onderzoeksraad.

15. Financiële steun

Ook in 2025 ontving de Appel financiële steun van verschillende fondsen. Dankzij hun
genereuze bijdragen kon de Appel ook dit jaar een vooruitstrevend programma aanbieden.

Amsterdams Fonds voor de Kunst
Mondriaan Fonds
Gemeente Amsterdam – Stadsdelen Zuid en Oost
Ammodo
Cultuurparticipatiefonds
Fonds21
ELJA Foundation
Zabawas Foundation
Iona Stichting
Het Cultuurfonds
Het Cultuurfonds Noord-Holland
Stichting DOEN
Fonds voor de Creatieve Industrie
NOT Fund
Hendrik Muller Fonds
Voor vrouwen door vrouwen
Gilles Hondius Stichting
Jaap Harten Fonds
Donateurs die anoniem willen blijven

16. Partners en contributors

Institutionele partners

Amsterdamse Culturele Instellingen (ACI), Amsterdams cultuurbreed overleg
De Zaak Nu, landelijk overleg Nederlandse presentatie-instellingen
MOKER, Overleg Verenigde Amsterdamse Beeldende Kunstinstellingen (opgericht door de
Appel)
BKNL, landelijk overleg beeldende kunst belangenverenigingen
Prijs voor de Jonge Kunstkritiek, Nederland en Vlaanderen

Partners Archief

OKBN, Overleg Kunst(historische) Bibliotheken
LI-MA, Living Media Art, Amsterdam

NADD, Network Archives Design and Digital Culture
Archival Consciousness - biblio-graph.org
Stichting Adamnet, netwerkorganisatie van 34 Amsterdamse bibliotheken en
erfgoedinstellingen;
edcat.net, internationale uitwisselen archief kennis
Rijksakademie van Beeldende Kunsten
DAAP, The Digital Archive of Artists' Publishing

Partners Embedded Art

Gerrit van der Veen College
IVKO
Berlage Lyceum
Burgemeester de Vlugtschool
Basisschool De Witte Olifant
Jozefschool
Basisschool Elzenhagen
Basisschool Dr. Rijk Kramerschool (Nassaukade)
Combiwel De Edelsteen
Plan C
Cinetol
GROND
Echobox
NotShitPrint
Museumnacht Amsterdam
Kunstschooldagen – Stichting JAM
Mocca expertisecentrum cultuuronderwijs
OBA CC Amstel
CC Amstel
OBA Sloterveer
Stadsdeel Zuid
Filmtheater Kriterion

Bijdragers aan tentoonstellingen, publieksprogramma's en publicaties

Individen

Abed, Noor
Aburarefeh, Noor
Afisina, Resa
Albarbary, Isshaq
Alhaag, Amal
Allahbeigi, Emili
Alsharif, Basma
Ancira, Andrea
Anderson, Laurie
Antolín, Laura Fernández

Aramburo, Clara
Arham, Rahmat
Arkel, Henk van
Arroyo, Adriana
Arsanios, Marwa
Athanasiadou, Lila
Atlagan, Ozgur
Aouragh, Miriyam
Attia, Kader
Azpilicueta, Mercedes
Bailey, Giles
Balai, Raul
Batman, Emin
Bartijn, Koen
Beauge, Amare
Beauge, Tarek
Belmonte, Isabel Vegganzones
Berríos, María
Bladel, Remco van
Bloom, Barbara
Bollier, David
Bosu, Roberta
Bravo Mora, Lina
Buhlungu, Simnikiwe
Burstein, Alison
Butler, Alice
Byars, James Lee
Cailleau, Guillaume
Calfuqueo, Seba
Carlier, Fleur
Castucci, Angelo
Celik, Ulufur
Cenik, Melisa
Cha, Theresa Hak Kyung
Cheney, Hannah
Choi, Binna
Choi, Heong-uk
Chung, Lee Kai
Christodoulidou, Marina
Clarke, Ami
Clows, Jaleesa
Cooper, Kate
Cordeiro, Chad
Contreras, Gerardo

Cöpür, Esra
Darmawan, Ade
De Cesari, Chiara
Della Giustina, Christina
Demos, T.J.
Diamanti, Jeff
Dib, Mohamad
Dittel, Kris
Donkers, Nell
Dove, Fiona
Dong Li, Xiang
Eckenhause, Sepp
Esajas, Mitchell
Esche, Charles
Eijck, Sarah van
Falkeling, Angelica
Fardjadniya, Ehsan
Fazylova, Daniela
Fernandes, Priscila
Fernández Mora, Mariana
Filipenkovaite, Emilija
Fittipaldi, Antonella
Flannery, Becket
Fleishman, Hannah
Flentge, Gertrude
Fliervoet, Maartje
Ftouni, Layal
Fuata, Brian
Garcia, Anna
Ghachchi-Goemans, Ayesha
Giacoman, Francisca Khamis
Giacomelli, Isabella
Gieles, Hans
Gielen, Pascal
Giller, Tessa
Giannini, Sara
Gorgadze, Keto
Grishaev, Ilya
Halima Hachem, Aisha
Haliti, Bardhi
Hart, Harpo 't
Hartono, Iswanto
Haselmi, Samira
Helgason, Saemundur Thor

Hendricks, Manique
Herrera, Mili
Hinkley, Matt
Hulst, Natasha
Idriss, Belinda
Innab, Saba
Issa, Rana
Jabary Salamanca, Omar
Jager, Martha
Jalilipour, Kasra
Jamali, Tara
Jijón, Rosa
Jones-Hughes, Honey
Jouwe, Nancy
Juliastuti, Nuraini
Kalash, Dirar
Kaersenhout, Patricia
Kashani, Sohrab
Kay, Sylvia
Kayan, Zeynep
Kelleci, Rana
Khalidi, Lara
Khalidi, Muna
Khalili, Yazan
Klas, Anna
Knowles, Alison
Koenders, Annelynn
Kostelanská, Zuzana
Krupennikova, Katia
Kuitenbrouwer, Vincent
Kulchinska, Lesia
Lanari, Mariana
La Roche Contreras, Martín
Leenaarts, Heidi
Li, Wang Xue Sophia
Lom, Petr
Luo, Changli
Maasri, Zeina
Maiboroda, Gļeb(s)
Majid, Hannan
Makki, Samira
Mansour, Carol
Martone, Francesco
Mendoza, Constanza

Milan, Mark
Minjon, Ilga
Mikadze, Ana
Mohamed, Dina
Mogoş, Petrică
Moraga, Marcela
Morley, Harriet
Moschella, Mirella
Moubarak, Karl
Munnik, Janou
Murray-Wassink, Sands
Muntaha, Ismal
Muzho, Raoni
Onwuka, Azubike
Ortiz, Alejandra
Oulad, Maroua
Padi, Taring
Parnell, James
Pedersen, Carsten
Pelegrinelli, Daniela
Pellapaisiotou, Ilia
Peemot, Victoria Soyan
Pinyol, Santiago
Pisano, Falke
Pothoven, Pieter Paul
Pringgottono, MG
Pruys, Joeri
Que, Yang Ing
Rakun, Farid
Ran, Chen
Riahi, Arefeh
Ritzen, Rob
Rossenova, Lozana
Roustan, Colin
Russell, Ben
Safadi, Yara Yuri
Saleh, Raoni Muzho
Salti, Rasha
Sande, Mathijs van de
Sarisetiati, Julia
Satt, Moe
Schmetz, Ivo
Schneemann, Carolee
Segbars, Jack

Senova, Basak
Shawa, Laila
Shehadeh, Firas
Shilleh, Reem
Siderius, Thomas
Sluijs, Zoë
Smith, Barbara T.
Smith, Mariama
Soekarna, Marishka
Soobramanien, Sophie
Spinelli, Aria
Steiner, Arthur
Stroet, Wouter
Swartjes, Frans
Szakács, Eszter
Thajib, Ferdi
Torochkin, Mark
Uitentuis, Elke
Ünver, Emre
van der Veen, Kris
van der Veen, Vere
Van Heeswijk, Jeanne
Valoumis, Hypatia
Vanhoe, Reinaart
van Egmond, Tristan
Vega de Santiago, Denisse
Venema, Janneke
Vergés, Françoise
Vourloumis, Hypatia
Weertman, Maren
Weisenbach, Niklas
Wilson, Penny
Wolf, Emiel
Wu, MengHan
York, Richard
Zolghadr, Soraya

Collectieven/organisaties/initiatieven

4Siblings Collective
Amsterdam Alternative
Arts for the Commons (A4C)
Biquini Wax EPS
Dutch Art Institute
Errant Journal

Espacio Estamos Bien
Fok Fokker
Framer Framed
Geef Tegengas
Gudskul
GROND
HKU University of the Arts Utrecht
Khamoosh
L'Internationale Online
Learning Palestine
Level Five
Lumbung Practice Temporary Master Programme
Millemains
Not Surprised Collective
NotShitPrint
O(o)yster moms
Palestinian Film Festival Amsterdam (PFFA)
Papaya Kuir
Reading Vigil for Palestine
RE-PEAT
Ruwe Diamant Festival
Sixpack (Gudskul collective-of-collectives)
Smartphone Orchestra
Soundcamp
SPIN
Subversive Film
The Black Archives
Typography
Tropical Tap Water
Unconditional Design
Voedselpark Amsterdam
We Sell Reality

Lara Khaldi
Algemeen directeur

Sofia Patat
Zakelijk leider

Bart Beekman
Voorzitter RvT

Jelle Miedema
Penningmeester RvT

Chiara de Cesari
Lid RvT

Sjaron Minailo
Lid RvT

Ansuya Blom
Lid RvT

Administratie **ASK** Belastingadvies

Stichting De Appel **jaarrekening** 2025

Administratie **ASK** Belastingadvies

Aan het bestuur en de Raad van Commissarissen van
Stichting De Appel

Amsterdam, mei 2026

Betreft: jaarrekening 2025

Geacht bestuur, geachte commissarissen,

In dit rapport is opgenomen de jaarrekening 2025. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2025 en de staat van baten en lasten over 2025 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichtingen is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Indien gewenst zijn wij graag bereid een nadere toelichting bij de cijfers te verstrekken.

Met vriendelijk groet,

Administratiekantoor ASK,

Elisabeth Hulst
directeur

Balans per 31 december 2025

Staat van baten en lasten over 2025

Algemene toelichting

Grondslagen

Toelichting op de balans per 31 december 2025

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2025

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Jaarrekening 2025

2

BALANS PER 31 DECEMBER 2025 (na resultaatbestemming, bedragen in EUR)

	Ref.	31-12-2025	31-12-2024
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	3.707	5.899
Materiële vaste activa	2	8.977	10.221
		12.684	16.120
Viottende activa			
Vorraden	3	1.250	250
Vorderingen	4	160.120	195.217
Liquide middelen	5	339.086	266.664
		500.456	462.131
totaal ACTIVA			
		513.140	478.251
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	6	99.672	110.664
Bestemmingsreserves	7	175.000	90.000
		274.672	200.664
Vreemd vermogen			
Kortlopende schulden	8	238.468	277.587
		238.468	277.587
totaal PASSIVA			
		513.140	478.251

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2025 (bedragen in EUR)

BATEN	Ref.	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
Directe opbrengsten				
Publieksinkomsten binnenland	9	14.469	8.500	14.479
Overige directe inkomsten	10	80.692	12.550	75.325
Totaal directe inkomsten		95.161	21.050	89.804
Indirecte opbrengsten	11	0	2.500	0
Bijdragen uit private middelen	12	172.128	183.000	169.190
TOTAAL EIGEN INKOMSTEN		267.289	206.550	258.994
Subsidies				
Vierjarige subsidie AFK	13	509.000	500.000	536.041
Meerjarige subsidie Mondriaanfonds	14	450.000	450.000	292.338
Incidentele publieke subsidies	15	143.935	50.000	50.000
TOTAAL SUBSIDIES		1.102.935	1.000.000	878.379
TOTALE BATEN		1.370.224	1.206.550	1.137.373

Jaarrekening 2025

4

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2025 (bedragen in EUR)

LASTEN	Ref.	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
Beheerlasten				
Beheerslasten materieel	16	187.368	179.941	160.427
Beheerslasten personeel	17	141.884	178.733	156.739
Totaal beheerlasten		329.252	358.674	317.166
Activiteitenlasten				
Activiteitenlasten materieel	18	386.901	386.484	309.102
Activiteitenlasten personeel	19	583.924	458.956	426.674
Totaal activiteitenlasten		970.825	845.440	735.776
TOTALE LASTEN		1.300.077	1.204.114	1.052.942
SALDO uit gewone bedrijfsvoering		70.147	2.436	84.431
Saldo rentebaten en -lasten	20	3.861	0	5.571
EXPLOITATIERESULTAAT		74.008	2.436	90.002
Resultaatbestemming				
Toevoeging continuïteitsreserve		100.000	0	50.000
Toevoeging bestemmingsreserve Kiosk		15.000	0	0
Toevoeging bestemmingsreserve The Broken Pitcher		10.000	0	0
Mutatie bestemmingsreserve Mercedes Azpilicueta		-30.000	0	30.000
Mutatie bestemmingsreserve apparatuur/installatiekosten		-10.000	0	10.000
Onttrekking bestemmingsreserve CP		0	0	-5.800
Onttrekking bestemmingsreserve Tentoonstelling		0	0	-20.000
Onttrekking bestemmingsreserve The Remote Archivist		0	0	-7.000
Mutatie algemene reserve		-10.992	2.436	32.802
		74.008	2.436	90.002

ALGEMENE TOELICHTING

Bedrijfsgegevens

Stichting De Appel staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41197650, en is statutair gevestigd in Amsterdam.

Bedrijfsactiviteiten

Stichting de Appel is een instelling opgericht in 1975. Het werd al snel internationaal bekend als een alternatief institutioneel model, geboren uit de behoefte van kunstenaars om performance- en videokunst te presenteren. Vandaag de dag fungeert de Appel nog steeds als host voor artistieke en curatoriale experimenten. Door middel van een programma van ingebedde kunst in scholen en de samenleving, een dertig jaar oud Curatorial Programme en een actief archief, brengt de Appel mensen samen om een wederzijdse uitwisseling van kennis te beoefenen door middel van tentoonstellingen en live activiteiten

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform Titel 9 Boek 2 BW en de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving RJ 640.

Daarnaast is de volgende regelgeving van toepassing:

De voorschriften van het Amsterdams Fonds voor de Kunsten.

Toelichting afwijkingen begroting en resultaat

De toelichting op de verschillen tussen begroting en resultaat is opgenomen in het bestuursverslag.

GRONDSLAGEN

Algemene grondbeginselen

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de exploitatierekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Functionele valuta

De posten in de jaarrekening worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de organisatie haar activiteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de stichting.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden vanaf de activatiegrens van 450 EUR gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur, tenzij fiscaal een wettelijk maximum afschrijvingspercentage van 20% wordt voorgeschreven, en worden berekend op basis van een vast percentage van de kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, rekening houdend met eventuele verminderingen voor het risico van oninbaarheid. Deze verminderingen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit banktegoeden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat (saldo) wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. Ontvangsten en uitgaven worden in de staat van baten en lasten toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Bij de toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen, dan wel betaald.

Subsidies

Structurele subsidies worden als baten verantwoord voor zover deze aan het verslagjaar zijn toegekend. Indien projectsubsidies in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede bedragen opgenomen onder de kortlopende schulden als subsidieverplichtingen.

Lasten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Jaarrekening 2025

7

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

2025

Stand per 1 januari

Investerings	10.960
Afschrijvingen	-5.061

Boekwaarde	5.899
------------	-------

Mutaties

Investerings	0
Afschrijvingen	-2.192

Saldo	-2.192
-------	--------

Stand per 31 december

Investerings	10.960
Cumulatieve afschrijvingen	-7.253

Boekwaarde	3.707
------------	-------

Gehanteerd afschrijvingspercentage	20%
------------------------------------	-----

2. Materiële vaste activa

2025

	verbouwing	apparatuur	totaal
<i>Stand per 1 januari</i>			
Investerings	4.087	35.179	39.266
Afschrijvingen	-4.087	-24.958	-29.045
Boekwaarde	0	10.221	10.221

Mutaties

Investerings	0	4.351	4.351
Afschrijvingen	0	-5.595	-5.595

Saldo	0	-5.595	-5.595
-------	---	--------	--------

Stand per 31 december

Investerings	4.087	39.530	43.617
Cumulatieve afschrijvingen	-4.087	-30.553	-34.640

Boekwaarde	0	8.977	8.977
------------	---	-------	-------

Gehanteerd afschrijvingspercentage			20%
------------------------------------	--	--	-----

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

ACTIVA, vervolg	31-12-2025	31-12-2024
3. Voorraden	1.250	250
4. Vorderingen		
Debiteuren	1.407	7.087
Omzetbelasting	16.575	28.630
Borgsommen	7.609	7.609
Nog te ontvangen subsidie Mondriaan Fonds	45.000	110.000
Nog te ontvangen subsidie Stichting Ammodo	0	1.000
Nog te ontvangen subsidie Fonds voor Cultuurparticipatie	10.000	0
Nog te ontvangen subsidie Cultuurfonds	0	15.000
Nog te ontvangen subsidie Ministero della Cultura	27.862	0
Nog te ontvangen overige subsidies en bijdragen	18.003	4.158
Nog te ontvangen opbrengsten	10.131	3.962
Vooruit betaalde bedragen	23.533	17.771
	160.120	195.217
De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.		
5. Liquide middelen	339.086	266.664
De liquide middelen zijn vrij opeisbaar.		

Jaarrekening 2025

9

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA	31-12-2025	31-12-2024
6. Algemene reserve		
Stand per 1 januari	110.664	77.862
Mutatie	-10.992	32.802
	<u>99.672</u>	<u>110.664</u>
7. Bestemmingsreserves		
<i>Continuïteitsreserve</i>		
Stand per 1 januari	50.000	0
Toevoeging	100.000	50.000
	<u>150.000</u>	<u>50.000</u>
Om ten alle tijden aan alle verplichtingen te kunnen voldoen en rekeninghoudend met externe risico's streeft De Appel naar een continuïteitsreserve op het niveau van ten minste 4 maanden vaste lasten. Hiervoor is een reserve van EUR 240.000 nodig. Het streven is deze reserve in de periode 2025 - 2028 volledig op te bouwen.		
<i>Bestemmingsreserve Kiosk</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging	15.000	0
	<u>15.000</u>	<u>0</u>
Er is een bestemmingsreserve Kiosk gevormd voor de uitvoer van materiële inrichting, kunstenaarshonoraria en de productionele begeleiding. De activiteit wordt volledig in 2026 uitgevoerd.		
<i>Bestemmingsreserve The Broken Pitcher</i>		
Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging	10.000	0
	<u>10.000</u>	<u>0</u>
Er is een bestemmingsreserve The Broken Pitcher gevormd voor de uitvoer van materiële inrichting, kunstenaarshonoraria en de productionele begeleiding. De activiteit wordt in het eerste kwartaal van 2026 uitgevoerd.		
<i>Bestemmingsreserve CP</i>		
Stand per 1 januari	0	5.800
Mutatie	0	-5.800
	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Bestemmingsreserve Mercedes Azpilicueta</i>		
Stand per 1 januari	30.000	0
Mutatie	-30.000	30.000
	<u>0</u>	<u>30.000</u>
<i>Bestemmingsreserve apparatuur/installatiekosten</i>		
Stand per 1 januari	10.000	0
Mutatie	-10.000	10.000
	<u>0</u>	<u>10.000</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER (bedragen in EUR)

PASSIVA, vervolg	31-12-2025	31-12-2024
<i>Bestemmingsreserve Tentoonstelling</i>		
Stand per 1 januari	0	20.000
Mutatie	0	-20.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Bestemmingsreserve The Remote Archivist</i>		
Stand per 1 januari	0	7.000
Mutatie	0	-7.000
	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal bestemmingsreserves	<u>175.000</u>	<u>90.000</u>
8. Kortlopende schulden		
Crediteuren	69.828	89.961
Nog te betalen kosten	40.676	18.609
Loonbelasting	12.621	9.324
Pensioenafdracht schuld	3.121	0
Vooruit ontvangen subsidies	71.000	119.853
Reservering vakantiegeld	20.840	14.886
Reservering vakantiedagen	20.382	8.976
Overig	0	15.978
	<u>238.468</u>	<u>277.587</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurcontract
Stichting de Appel heeft een huurcontract voor de ruimte aan de Tolstraat 160, Amsterdam. Het contract loopt tot en met 30 april 2027 het huurbedrag inclusief servicekosten bedraagt in 2026 € 90.361.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op deze jaarrekening.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

BATEN	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
9. Publieksinkomsten binnenland			
Kaartverkoop	7.146	6.000	6.087
Verkoop publicaties	4.596	2.500	7.966
Merchandise	2.727	0	426
	<u>14.469</u>	<u>8.500</u>	<u>14.479</u>
10. Overige directe inkomsten			
Educatie overig	38.150	5.050	50.556
Curatorial Programme	8.761	7.500	6.259
Overige directe inkomsten	33.781	0	18.510
	<u>80.692</u>	<u>12.550</u>	<u>75.325</u>
11. Indirecte inkomsten			
Zaalverhuur	0	2.500	0
	<u>0</u>	<u>2.500</u>	<u>0</u>
12. Bijdragen uit private middelen			
Donaties	15.000	30.000	30.910
Het Cultuurfonds	17.250	20.000	15.000
Ammodo	60.000	60.000	40.000
Stichting Hartwig Foundation	0	0	50.000
DAI	0	38.000 *	0
Ministero della Cultura	0	35.000 *	0
Overige bijdrage uit private middelen	79.878	0	33.280
	<u>172.128</u>	<u>183.000</u>	<u>169.190</u>

*De bijdrage van DAI, is begroot onder bijdragen uit private middelen. De bijdrage is ontvangen via Stichting Artez en wordt net als in 2024 in de realisatie gepresenteerd onder overige educatie inkomsten in de jaarrekening.

De bijdrage van het Ministero della Cultura, is begroot onder bijdragen uit private middelen, maar wordt onder de realisatie van de incidentele publieke subsidies gepresenteerd in de jaarrekening.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

BATEN, vervolg	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
13. Vierjarige subsidie AFK			
Subsidie	509.000	500.000	536.041
	<u>509.000</u>	<u>500.000</u>	<u>536.041</u>
14. Subsidie Mondriaanfonds			
Subsidie	450.000	450.000	292.338
	<u>450.000</u>	<u>450.000</u>	<u>292.338</u>
15. Incidentele publieke subsidies			
Fonds voor Cultuurparticipatie	50.000	50.000	50.000
Gemeente Amsterdam - Teen Curators	13.065	0	0
Gemeente Amsterdam - jaarprogramma	50.000	0	0
Mondriaanfonds incidenteel	1.592	0	0
Ministero della Cultura	27.862	0	0
Platform ACCT	1.416	0	0
	<u>143.935</u>	<u>50.000</u>	<u>50.000</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
16. Beheer materieel			
Huisvesting	47.953	102.323 *	44.998
Algemene bedrijfslasten	116.041	54.618	88.992
BTW niet aftrekbaar	15.587	15.000	18.620
Afschrijvingen	7.787	8.000	7.817
	<u>187.368</u>	<u>179.941</u>	<u>160.427</u>

* Bij huisvesting is ook de huur van activiteitenlocaties opgenomen in de begroting. In de jaarrekening is de gerealiseerde huur voor activiteiten opgenomen onder activiteitenlasten materieel.

17. Beheer personeel			
Salarissen	136.858	134.733	114.483
Ontvangen ziekengeld	-8.570	0	0
Overige personeelskosten	13.116	9.000 *	36.843
Inhuur	480	0	5.413
<i>Inhuur boekhouder</i>	0	27.000 **	0
<i>Inhuur ICT freelancer</i>	0	8.000 **	0
	<u>141.884</u>	<u>178.733</u>	<u>156.739</u>

*Vanaf 2025 worden in de realisatie en in de begroting de personeelskosten verdeeld over personeel beheer en personeel activiteiten. In eerdere jaren werden de personeelskosten in totaal gepresenteerd onder beheer personeel.

**Inhuur boekhouder en ICT freelancer zijn begroot onder beheer personeel, maar staan in de realisatie van de jaarrekening gepresenteerd onder algemene bedrijfslasten

18. Activiteiten materieel	*		
Tentoonstellingen en programma	194.666	244.714	222.476
Archief en bibliotheek	0	26.500	0
Curatorial Programme	95.848	52.500	35.048
Embedded art	0 **	23.050	0
Onderzoek	0	3.000	0
Publiciteitskosten	16.921	36.720	28.463
Publicaties	24.437	0	13.217
Overige activiteiten	55.029	0	9.898
	<u>386.901</u>	<u>386.484</u>	<u>309.102</u>

*Inhuur voor activiteiten werd begroot onder activiteitenlasten materieel. De realisatie van de inhuur wordt in de jaarrekening gepresenteerd onder activiteitenlasten personeel.

** De realisatie van Embedded Art wordt gepresenteerd onder overige activiteiten.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN (bedragen in EUR)

LASTEN, vervolg

	2025 realisatie	2025 begroot	2024 realisatie
19. Activiteiten personeel			
Salarissen	365.930	340.499	368.625
Vrijwilligers archief	3.645	4.200	0
Ontvangen ziekengeld	-23.918	0	-19.578
Overige personeelslasten	46.644	32.007	0
Inhuur			
<i>Inhuur productie</i>	69.815 *	0	0
<i>Inhuur CP Fellow (freelance)</i>	8.952	6.000	0
<i>Inhuur en vrijwilligers bibliotheek</i>	667	0	0
<i>Inhuur publieksprogramma</i>	33.540	0	0
<i>Inhuur onderzoek</i>	8.650	0	0
<i>Inhuur directie</i>	20.383	0	0
<i>Inhuur publiciteit</i>	46.182	7.100	0
<i>Inhuur overig</i>	3.434	69.150	0
Inhuur totaal	191.623	82.250	77.627
	<u>583.924</u>	<u>458.956</u>	<u>426.674</u>

*Inhuur voor activiteiten werd begroot onder activiteitenlasten materieel. De realisatie van de inhuur wordt in de jaarrekening gepresenteerd onder activiteitenlasten personeel.

20. Saldo rentebaten en -lasten

Financiële baten	3.861	0	5.571
	<u>3.861</u>	<u>0</u>	<u>5.571</u>

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

	2025	2025
Naam	L. Khaldi	S.Patat
Functie	Artistiek directeur	Zakelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling	1.1 - 31.12	1.1 - 31.12
Omvang dienstverband	1,00	1,00
Dienstbetrekking	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.484	75.734
Beloning op termijn (pensioenbijdrage)	5.303	4.924
subtotaal	85.787	80.658
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	246.000	246.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	85.787	80.658

	2024	2024
Naam	L. Khaldi	S.Patat
Functie	Artistiek directeur	Zakelijk directeur
Aanvang en einde functievervulling	1.1 - 31.12	1.1 - 31.12
Omvang dienstverband	1,00	1,00
Dienstbetrekking	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	75.328	64.430
Beloning op termijn (pensioenbijdrage)	5.054	4.224
subtotaal	80.382	68.654
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terug ontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	80.382	68.654

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Naam	Eszter Szakacs		
Functie	Artistiek directeur		
Kalenderjaar	2025	2024	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar	1.10 - 31.12		
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	3		
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	308		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	235	221	212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	98.100		
Ind. toepasselijk max.gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		72.380	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)			
Bezoldiging in de betreffende periode	18.000		
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		18.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		0	
Totale bezoldiging, exclusief BTW		18.000	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.	

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van 2.100 EUR of minder

Commissarissen	functie
H.B.W.Beekman	voorzitter
J.L. Miedema	penningmeester
S. Minailo	lid
A.Blom	lid
C. de Cesari	lid

